

VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK
 VESTNIK VESTNIK

TRGOVINA BALAŽIC
 ČRENŠOVCI, tel.: 70 796
UGODNO: ● ženski,
 moški in otroški čevlji
 ● športna obutev
 ● tekstil

Bo Mura prva evropska tekstilna korporacija, ki bo dobila certifikat za celovito obvladovanje kakovosti po standardih ISO 9001. O tem boste izvedeli več iz pogovora z direktorjem službe za obvladovanje kakovosti Štefanom Ošljajem na str. 5.

VESTNIK

Murska Sobota, 18. novembra 1993 • Leto XLV • Št. 46 • Cena 90 SIT

So radgonski obrtniki zlorabili svojo nekdanjo obrtno zadrugo za svoje podjetniške interese oziroma kako se je utapljal 14. oktober, preberite na str. 4.

Vredi prejšnjega tedna je nekdo oskrnil spomenik zmage v Murski Soboti, saj je premazal spodnji del kipa partizana. Za storilec po-vedujejo, več o tem pa si preberite v kroniki. Foto-grafija: S. S.

fotografija: NATAŠA JUHNOV

Naj se pomni

Samo dvoje na tej zemlji je gotovo, smrt in davki, je rekel Benjamin Franklin. Na prvi pogled se zdi, da je gospod nekoliko pretiraval. Kako naj imajo davki prav tako neizbežnost kot naravni konec vsega živega? Saj, kot človeški izmislek, niti takšne nujnosti ne bi smeli imeti kot sneg v novembru! V minulih dneh so nam nabijali davke. Čeprav samo preliminarno, pa vendarle. Parlament je samo posredno razpravljal o proračunu za prihodnje leto in je sprejel memorandum, ki naj določi, kako se bo denar delil in seveda tudi pobiral. Pravzaprav zanimivo, človek bi se lahko pomislil, da je ta država čisto v redu. Memorandum namreč pomeni »tisto, kar naj se pomni«. Sliši se, kot da bi se osveščena oblast želela nekako samoomejiti oziroma kot da bi hotela državljanom dobronamerno zavarovati pred svojo požrešnostjo. Memorandum, ki ga je slovenski parlament sprejel, je gospodarski dokument, proračun se bo sprejemal šele nekje januarja ali februarja prihodnje leto. Sprejet gospodarski sklep naj bi torej samo začrtoval smer nacionalne volje, določal naj bi takšno trošenje, ki je v obči blagor večine. Ne dogaja se seveda nič takega. Memorandum je bil sprejet, ker je v razvratnem vladanju prišlo že tako daleč, da se ne morejo o ničemer več pogovoriti ne v vladni koaliciji, še manj skupaj z opozicijo, saj je ta parlamentarni prostor pred glasovanjem celo zapustila. Zato si morata vlada in parlament ali po domače oblast iz neke nemoči sproti postavljati nova in nova pravila igre. Seveda spet samo zato, da jih potem lahko krši in izigrava. No, pa se proti davkom, ki so po Franklinovih besedah nekaj tako naravnega kot smrt, kljub temu ni vredno zaganjati. Kakorkoli jih sprejmejo, tukaj so. Ali ni že Jezus Kristus, ko so ga vprašali, ali naj se davki plačujejo, rekel, da dajte bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega? Cesarjeva je podoba na kovancu. Davke je potrebno plačati, ker nam država oziroma oblast, kakršnakoli že je, omogoča živeti v nekem relativnem miru. Med sabo bi se, v skladu s tistim izrekom, da v človeški skupnosti poteka nenehna vojna vseh proti vsemu, pobili. Je pa že bolje, da se na »edini demokratični način« pobijajo v parlamentu. Od tod ni daleč do ugotovitve, ki se glasi: **dražava, to so davki.**

Franklin je bil politik, zato je k zadevi davkov rekel še, da naj se nikar ne pritožujemo nad njimi, saj nam naša lenoba vzame dvakrat toliko, naša nečimrnost trikrat toliko in naša norost štirikrat toliko kot davki. Mož je imel prav. Na tolarjih, ki bodo prišli v državno blagajno, ni narisana podoba tega ali onega ministra oziroma strankarskega vodje. Zato gre zdaj za to, da pretuhtamo, kako bomo kaj iz državne blagajne dobili. Pa ne na socialistični način, tako da bi po svojih posrednikih v Ljubljani moleđovali, naj se tudi v našem koncu kaj zgradi. S to sramoto nam bo gotovo prizaneseno, saj naši poslanci v republiški skupščini, razen neustavljive Požončeve, niso sposobni lobiranja. Naj se torej pomni, da je zadnje zatočišče pred norostjo države lokalna samouprava in da je potrebno o prihodnjih občinah razmišljati kot o lokalnih podjetjih, ki morajo biti tako dobra in potrebna, da država v svoji sebičnosti brez njih ne bo mogla. Zato bo vanje vlagala in k njim usmerjala vlagatelje. Zakaj bi z neumnostjo in lenobo in nečimrnostjo izgubili več kot z davki?

ŠTEFAN SMEJ

Vse poti vodijo v **Potrošnik**

Vreme ni ravno primerno za kolesarjenje, je pa prava priložnost za

IZREDNO UGODEN NAKUP

koles

Možnost plačila na 12 obrokov Polog 20%
 Mesečni obrok za športno kolo 1.500,00 SIT
 za gorsko kolo na 18 predstav 2.540,00 SIT

DO 10. DECEMBRA 93
 v prodajalnah:
 TEHNOPROMET M. Sobota
 KOLESAR Beltinci
 ŽELEZNINA G. Radgona
 MARKET Cankova

BLIZAJO SE DNEVI
 OBDARITEV
 IN NE POZABIMO

**ŠE BO
 POMLAD**

FILM FEST

IZBOR FILOMOV V SOBOŠKEM KINU

NAKED - Goli
 petek, 19. nov. ob 19. uri

CANNES 93

nagrada za najboljšo režijo
 nagrada za najboljšo vlogo

VREME

Ob koncu tedna bo oblačno z občasnimi padavinami

Vestnikov koledar

18. november, četrtek, Roman
 19. november, petek, Matilda
 20. november, sobota, Feliks
 21. november, nedelja, Marija
 22. november, ponedeljek, Cecilija
 23. november, torek, Klemen
 24. november, sredi Cvetka

Pregovor
 Sveta Kata (25. nov.)
 sneg pred vrata

PO SLOVENIJI

DOLSKO - Vojaška vaja slovenske vojske je potekala na območju vojašnice Šentvid ter naselij Rašica, Dobeno, Mengeš, Homec, Rova, Rafolče, Trojica in Dolsko. Namen vaje je bil preizkusiti usposobljenost vojaških obveznikov.

LJUBLJANA - Poslanci državnega zbora so sprejeli proračunski memorandum in spremljaajoče sklepe, ki naj vladi pomenijo le določena napotila. Ob tem je predsednik vlade dr. Janez Drnovšek predstavil dosežke vladnih prizadevanj za letos in izhodišča za gospodarsko in socialno politiko v prihodnjem letu. Govor je bil tudi o sanaciji slovenskega gospodarstva, zlasti na mariborskem območju. Na seji so sprejeli tudi zakon in poslovnik o parlamentarni preiskavi.

LJUBLJANA - Tudi državni svetniki so spregovorili o proračunskem memorandumu in sprejeli stališča k temu dokumentu. Z njimi pozivajo naj zahteven program gospodarske in socialne politike za prihodnje leto temelji na čim večji gospodarski rasti in izvozu, nižji javni porabi in nižjih obrestih, na obvladovanju gibanja plač in spodbujanju tujih naložb. Polemična razprava pa se je razvila tudi glede plač v javnih zavodih in državnih organih.

LJUBLJANA - Na uradnem obisku v Sloveniji je bil predsednik Češke Vaclav Havel. Med njegovim obiskom so osrednjo pozornost namenili zlasti gospodarskemu sodelovanju med državama. To se po nekajletnem zastoju v zadnjem času znova krepi.

LJUBLJANA - Na delovnem obisku v Sloveniji se je mudil novi grški zunanji minister Karolos Papuljas. Z Lojzatom Peterletom sta podpisala meddržavni sporazum o sodelovanju v kulturi, izobraževanju in znanosti.

BLD - Tu je potekal 22. strokovno-izobraževalni seminar ekonomistov. Srečanje je odprl premier dr. Janez Drnovšek in se pri tem pesimistično dotaknil vprašanja osebnih dohodkov v prihodnosti.

NOVO MESTO - Na sklepni slovesnosti v tamkajšnji športni dvorani so pripravili umetniško-gimnastično akcijo Pariz-Amsterdam-Berlin-Novno mesto, s katero so proslavili 95-letnico izjemnega telovadca Leona Štuklja. Ob tej priložnosti je predsednik slovenske vlade dr. Janez Drnovšek legendi slovenskega športa izročil častno - sedmo olimpijsko odličje in red viteza sokolov.

LJUBLJANA - Minister za promet in zveze Igor Umek je v prostorih Republiške uprave za zračno plovbo slovesno odprl novi center za vodenje zračnega prometa. S tem je Slovenija postala del evropskega zračnega prostora.

PO SVETU

BRUSELJ - Na sestanku zunanjih ministrov Evropske skupnosti so se dogovorili, da bodo proučili nov mirovni načrt za BiH. Ta naj bi upošteval tudi obljubo Srbiji, da jo bodo podprli v njenih prizadevanjih za odpravo sankcij OZN-a, če bodo bosanski Srbi prepustili Muslimanom več ozemlja v tej republiki nekdanje Jugoslavije.

ERN - Švica in Slovenija naj bi v začetku prihodnjega leta podpisali sporazum o zaščiti naložb in izogibanju dvojnemu obdavčevanju. To je rezultat pogovorov našega zunanjega ministra Lojzeta Peterleta, ki se je na povabilo zveznega svetnika za mednarodne odnose Flavia Cottia mudil na delovnem obisku v Švici.

PEKING - Med enotedenskim obiskom na Kitajskem se je ruski obrambni minister Gračov z gostitelji pogovarjal o krepitvi vojaškega sodelovanja med državama. Spregovorili so tudi o možnostih za vojaško sodelovanje med Kitajsko in ZDA, ki je bilo prekinjeno po krvavi zadušitvi nemirov na Trgu nebeškega miru.

MOSTAR - Spopadi med Hrvati in Muslimani so se nadaljevali tudi v tem delu Hercegovine. To, kar stoletja ni uspelo osvajalcem v številnih vojnah na tem območju, je uspelo vojski bosanskih Hrvatov. Porušili so namreč 427 let star kamniti most čez Neretvo, simbol nekega časa in kulturne omike človeštva.

BUKUREŠTA - Slovenski zunanji minister Lojze Peterle se je mudil na krajšem delovnem obisku v Romuniji. Z gostitelji, romunskim zunanjim ministrom Teodorjem Malescanujem, sta se pogovarjala o sodelovanju med državama, sklepanju novih sporazumov in reševanju krize v BiH-u.

NEW YORK - Varnostni svet OZN-a je s posebno resolucijo zaostрил ukrepe proti Libiji. Zamrznil je libijske bančne račune v tujini ter zaostрил prepoved izvoza opreme za naftna črpališča in rafinerije v Libiji. VS je ta sklep sprejel zato, ker Libija noče izročiti dveh svojih napadalcev na ameriško potniško letalo, ki je leta 1988 strmoglavilo nad Lockerbijem na Škotskem.

SARAJEVO - Premier BiH-a Haris Silajdžić in hrvaški zunanji minister Matje Granič sta po večernih pogovorih dejala, da bosta storila vse za podpis premirja med muslimanskimi in hrvaškimi silami ter hkrati pozvala Zahod, naj s silo zaščiti človekoljubne konvoje v BiH-u.

VARŠAVA - Tu so se sestali zunanji ministri Poljske, Nemčije in Francije. Govorili so o članstvu nekaterih držav v Zahodnoevropski uniji in izrazili željo, da bi omenjena organizacija kmalu sprejela statut o pridruženem članstvu.

WASHINGTON - Ameriški predsednik Clinton je sprejel predsednika izraelske vlade Rabina. Glavni namen tega obiska je v podpori mirovnega procesa na Bližnjem vzhodu.

VESTNIK

Izdaja Podjetje za Informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Gader, Cilka Jakalič, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šitar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerša, Feri Maučec, Štefan Bmež, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šömen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).

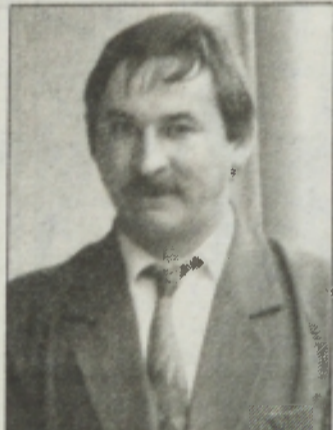
Je Zveza Slovencev na Madžarskem ogrožena?

Premiki, toda...

Te dni so minila tri leta od ustanovitve samostojne Zveze Slovencev na Madžarskem s sedežem v Monoštru (Szécsény). Čimur se je tudi teritorialno umestila med naše rojake onkraj meje. Vse dotlej je namreč delovala Demokratična zveza Južnih Slovanov v Budimpešti, ki je povezovala interese srbske, hrvaške in slovenske narodnostne skupnosti, živeče v madžarski državi. Kaj so prinesla tri leta samostojnosti? Premiki, želje, težave...

Po mnenju predsednika Zveze Slovencev na Madžarskem, čimur se pridružujejo tudi drugi narodnostni delavci med Porabci, so bili v tem času doseženi nekateri pomembni premiki (značenja izboljšanja) žal pa so razmere v preteklih 70-ih letih opravile svoje, tako da je Porabje gospodarsko dokaj nerazvito območje, ljudje so se izseljevali in večinoma asimilirali. Tudi v porabskih vaseh je precej upadla narodnostna zavest.

»Zveza Slovencev si je zadala kot prednostne naloge skrb za ohranitev slovenskega materne jezika v vrtcih, šolah, pri bogoslužju in na prireditvah, kjer se zbirajo Slovenci, za kulturno-prosvetno dejavnost naših društev,

JOŽEF HRNÖK, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem

skupin in posameznikov ter za stike manjšine z matično domovino Slovenijo.

Medtem so se tudi državni organi Madžarske, zlasti se potem ko je bila sprejeta v Svet Evrope, trudili izboljšati svoj odnos do manjšin. Tako je bilo sprejetih tudi več meddržavnih sporazumov s Slovenijo, ki naj bi izboljšali položaj porabskih Slovencev (sporazum o sodelovanju na področju kulture, izobraževanja in znanosti, sporazum o odprtju novih mejnih prehodov idr.). Julija pa je madžarski parlament sprejel tudi nov Zakon o pravicah narodnih in etničnih manjšin, ki pa ima dobre in slabe strani za njihovo skupnost. Ta zakon namreč kot avtohtone (po izvoru tam, kjer živijo) narodne in etnične manjšine na Madžarskem Armence, Bolgare, Cigane, Orke, Hrvate, Nemce, Poljake, Romune, Slovence, Srbe in Ukrajince. Vseh 13 skupnosti naj bi po novem zakonu uresničevalo svoje pravice predvsem v okviru lokalnih samouprav (občin). Država bo v ta namen zagotovila v proračunu letno 500 milijonov forintov, ki jih bodo razdelili samoupravam glede na število pripadnikov manjšin. Ker je Ciganov (Romov) okrog 600.000, naj bi to pomenilo, da bo šlo večino denarja za njihove namene. Glede na to, da je število Slovencev ocenjeno na okrog 5.000, pa bi oni dobili 120-krat manj denarja.

»Četudi zakon govori, da se sedanje Zveze lahko ohranijo, preoblikujejo ali ukinejo, ni jamstva, da jih bo država sofinancirala. Sedaj je bil ta znesek 7,5 milijona forintov, ki jih je Zveza namenjala tudi lokalnim samoupravam. To pomeni, da je po treh letih delovanja ogrožen obstoj Zveze Slovencev na Madžarskem, mislimo pa, da mora neka krovna organizacija naše skupnosti še naprej delovati, in to nekaj podobnega, kot je urejeno za madžarsko manjšino v Prekmurju. Ustanovili bi torej lahko kulturno-informativni zavod. Naša delegacija je s tem problemom in željo že seznanila tudi predsednika Republike Slovenije Milana Kučana, ki nam je obljubil, da si bo prizadeval, da bo krovna organizacija za Slovence v Porabju obstajala še naprej.

Med pomembnimi premiki pa velja vsekakor omeniti izdajanje samostojnega časopisa (2-krat mesečno) Porabje, ki ga dobi skoraj vsaka porabska družina. To glasilo vsekakor opravlja nenadomestljivo

1000 novih knjig v porabskih domovih. Letos je Franciek Mukič, ki živi in dela v Sombotelu, izdal tudi madžarsko-slovenski slovar.

Se vedno je živahna in bogata kulturna dejavnost, kar je bilo potrjeno na letošnjem gostovanju vseh porabskih skupin v Murški Soboti, in sicer na prireditvi z naslovom Sprtoletje bliži ide, kakor tudi na tradicionalnih Porabskih dnevih.

Prepočasni pa se izboljšuje stanje v narodnostnem šolstvu, in to kljub prizadevanjem nekaterih učiteljev-lektorici iz Slovenije. Šolskim skupinam iz matične domovine ter obnemu sporazumu o kulturno-prosvetnem sodelovanju. V treh osemletkah (Gornji Senik, Stevanovič in Monošter) se uči slovenskaj jezika le okrog 180 otrok. Kakovost tega pouka je po ocenah nekvaliteta, pa še zdaleč ne moremo govoriti.

V porabskih krajih, kjer živi Slovenci, ni nobenega industrijskega obrata, ki bi nudil prebivalcem delovna mesta. Zato je edina možnost za zaposlitev v Monoštru ali pa se odseliti v drugo večja industrijska središča na Madžarskem. Da bi tudi naša stran storila na tem področju, je Madžarska zbirala zbiranje za Pomurje skupaj z izvršnim svetom SO M. Sobota pripravila lani izredni program o možnostih gospodarskega razvoja v Porabju. Spodnja je med drugim pokazala, da ima to območje možnosti predvsem za razvoj lesno-predelovalne industrije, kmetijstva in sadjarstva manjšo proizvodnjo oblačil ter za lovni in kmečki turizem. Organizirali so tudi posvet gospodarstvenikov z obeh strani meje, vendar rezultatov še ni, in to predvsem zaradi pomanjkanja kapitala, ki ga nimajo med porabskimi Slovenci.

JOŽE GRAJ

Občina, šola in cerkev (na levi pa stojijo vrtec, trgovina in pošta), ta del Gornjega Senika je videti skoraj kot manjše mesto. Vse do otvoritve mejnega prehoda z Martinjem pa se je malo naprej pot končala za vse, ki niso imeli izrecnega razloga, da gredo ali se zapeljejo v obmejni pas. Zdej je skozi Soboto (zaselek) spet možno potovati tudi v Murško Soboto. Naši rojaki so tako neposredno povezani z matično domovino, in to je eden izmed najpomembnejših premikov na njihovi poti v zadnjih letih. (Fotografija: J. G.)

Zato njegovo izhajanje sofinancira tudi Republika Slovenija (okrog 2 milijona tolarjev za stroške tiska).

Velika pridobitev je tudi mejni prehod Gornji Senik-Martinje, ki so ga odprli lani avgusta in ki omogoča neposreden stik manjšine z večinskim narodom.

Prav tako od lanskega avgusta imajo ob nedeljah in praznikih v gornjeseniški cerkvi spet slovenske maše, ki jih opravlja župnik Camplin iz Martinja. Na Teološko fakulteto v Ljubljani pa se je vpisal študent iz Sakalovec, ki bo lahko (predvidoma) po 6 letih bistveno pripomogel k izboljšanju slovenskega bogoslužja v Porabju. Upajmo le, da takrat že ne bo prepozno, ker je sedaj verouk povsod le v madžarskem jeziku, tako da se otroci ne naučijo moliti in peti cerkvene pesmi v slovenščini.

Že tri leta izhaja tudi Slovenski koledar kot letopis Slovencev na Madžarskem, ki pomeni vsako leto

Mostarski most

- Saj ga niti nismo potrebovali. V Bosni se hodi na drugi svet, ne pa na drugi breg!

Karikatura: S. Stračkovski

Avstrijska Tovarna usnja Schmidt, ki je še lani intenzivno iskala lokacijo v Lenartu, ima težave v domačem Feldbachu

Razkačeni prebivalci

Vse kaže, da je prebivalcem Feldbacha v Avstriji prav zares vsega dovolj; dolga leta so morali prenašati emisije, ki so prihajale iz tovarne usnja, vsak njihov protest pa je prinesel povsem drugačne posledice od željenih. Vodstvo tovarne je imelo zelo »dobre odnose« s pravimi ljudmi tudi v najvišjih vladnih krogih. Nejevolja se je povečala ob zadnjem dogodku, ko naj bi na javnem zborovanju obravnavali oziroma dali soglasje h gradnji sežigalne naprave.

Saj ne, da bi bili krajani Feldbacha proti takšnemu načinu reševanja odpadkov (sežiganje ostankov usnja ter ostankov čistilnih in splakovalnih snovi), nasprotno: nadzorovano sežiganje v posebnih sežigalnih napravah je najboljša rešitev za neko letovarniške emisije ogrožajo prebivalce «(Kleine Zeitung, avtorica R.T., 10. november 1993) Preden so se zbrali na razpravi o sežigalni napravi, so krajani že zbrali 8000 podpisov protitrditvi, da se zaradi dejstva, da bodo v Feldbachu sežigali odpadke ostalih usnarjev, odvetnik in državljani bojujejo, da bo tu nastala pravzaprav centralna državna sežigalna naprava za odpadke. Kjer je država bo tudi ogenj. Ker je postala sežigalna naprava v mestu Dunaj prevelik monopolist, je res, da država ene velike sežigalne naprave (v sodelovanju s firmama Saubermacher in A.S.A.)

Tudi sosedje v Avstriji imajo torej podobne probleme kot naši občani, le da se jih znajo lotiti na prvi način: s podpisi in odvetnikom. Zaenkrat smo lahko le veseli, da avstrijski tovarni usnja ni uspelo pridobiti dovoljenja za gradnjo tovarne na Gornjem alji v Gočovi pri Lenartu. Le kako bi jim nasprotovali pri njihovi nadaljnji načrtih niti prebivalci, ki pa so obupani in nemočni že prebivalci Feldbacha.

BERNARDA B. PEČEK

gospodarstvo

Septembrski podatki kažejo na oživljanje gospodarstva

Je to preobrat v gospodarsko rast?

Smu pričue oživljanju gospodarstva ali pa so rezultati, ki jih na nekaterih segmentih gospodarjenja dosegamo v zadnjih dveh mesecih, zgolj navidezni in ne odražajo dejanskega dogajanja v slovenskem gospodarstvu? Takšno vprašanje si često zastavljajo tudi prenekateri ekonomisti, vendar bi se po podatkih, ki jih objavlja uradna statistika, dalo sklepati, da vendarle prihaja do nekaterih zasukov na boljše. Statistika je sicer lahko varljiva, vendar takšne podatke ugotavlja že dva meseca zapored, zato bi skorajda lahko trdili, da niso povsem naključni. Za letošnji avgust, ko je bila industrijska proizvodnja za poldrugi odstotek višja od lanske, so nekateri zatrjevali, da je to na račun enega delovnega dneva več, vendar za september kaj takega ne moremo več trditi, saj je bil letošnji po številu delovnih dni enak lanskem.

V ekonomskem inštitutu ljubljanske pravne fakultete so ob analizi gospodarskih gibanj za avgust ugotavljali, da bo medletni rezultat v septembru pozitiven le ob zelo hitri rasti, že stagniranje pa bi imelo za posledico negativen rezultat. Po rezultatih, ki so na voljo, pa je moč skleniti, da je bila industrijska proizvodnja v letošnjem septembru za 1,4 odstotka večja kot lani, to pa pomeni, da se je septembrska v primerjavi z avgustovsko povečala kar za 16,4 odstotka. Vsakršno napovedovanje je sicer zelo nevarno, vendar če ne želimo še naprej zaostajati, bo tudi v oktobru potrebno rahlilo povečanje obsega industrijske proizvodnje. Podatkov za oktober še ni, je pa dejstvo, da je imel letošnji en delovni dan manj od lanskega, pa tudi delovni dan manj od septembra. Torej bi bila potrebna v oktobru za povečanje proizvodnje večja produktivnost, kar seveda ni nemogoče in če tudi ni večjih novih naložb, je rast proizvodnje možna, saj proizvodne zmogljivosti še zdaleč niso izkoriščene.

Za rast proizvodnje pa je potrebno zagotoviti več pogojev, saj ni dovolj le proizvajati. Časi so namreč takšni, da ni težko ustvarjati, pač pa je problem, kako izdelke prodati. Da je v prihodnosti moč pričakovati vsaj rahlo oživljanje proizvodnje, kažejo tudi nekateri drugi podatki. Prodaja v trgovinah na drobno narašča, tudi zaloga neprodanega blaga pri industrijskih proizvajalcih se zmanjšuje, kar namiguje na to, da se povpraševanje po slovenskih izdelkih in storitvah krepí. Po analizi, ki so jo pripravili v ekonomskem inštitutu pravne fakultete, je bila prodaja v trgovini na drobno v letošnjem septembru 4 odstotke nad lansko, v prvih devetih mesecih pa že 6 odstotkov nad lansko primerljivo. Tudi preskrbljenost gospodarstva s polizdelki in surovinami je zadovoljiva, kar daje upanje, da bo vendarle prišlo do preobrata in gospodarske rasti. Seveda zaradi dolgotrajnega upadanja ni možno pričakovati, da bo rast stalna in bo zato še prihajalo do nihanj, kaj se bo v resnici dogajalo, pa je odvisno še od številnih drugih dejavnikov.

Kaj se bo dogajalo v gospodarstvu, bo v največji meri odvisno tudi od izvajanja začrtane vladne politike in v kolikšni meri bo ta uspela vztrajati pri tej politiki. Razlog za to, da je v zadnjem času prišlo do večjega domačega povpraševanja, je nedvomno iskati tudi v tem, da so se po prenehanju interventne zakonodaje realne plače precej povečale. V prvih treh mesecih po prenehanju te zakonodaje se je skupna masa plač povečala za toliko kot predtem v šestih mesecih ali če to primerjamo z rastjo cen, so se plače povečale za 8 odstotkov, cene pa le za 4,3 odstotke. Tu pa se že ne uresničuje začrtana vladna politika, po kateri bi morale plače zaostajati za rastjo cen. Če rast plač na eni strani povečuje domače povpraševanje, na drugi strani vpliva na ceno dela in podra-

žuje izdelke, s tem pa spodbuja inflacijo. Višja cena dela pa vpliva tudi na konkurenčnost na tujih trgih, saj že podatki za preteklo obdobje kažejo, da se izvoz zmanjšuje. V blagovni menjavi s tujino je v zadnjih treh mesecih sicer prišlo do izboljšanja, vendar predvsem na račun manjšega uvoza. Močan padec izvoza je slovensko gospodarstvo zabeležilo predvsem v letošnjem avgustu, v septembru pa je bil izvoz ponovno kar za 20 odstotkov večji od avgustovskega, vendar še vedno za 18 odstotkov manjši od rekordnega lanskega septembra. Je pa zunanjetrgovinska bilanca v letošnjem septembru po daljšem času (nazadnje v letošnjem januarju) ponovno pozitivna, skupni blagovni deficit pa se je v devetih mesecih znižal na 222 milijonov dolarjev. Če k temu prišljemo še devizne prilive iz neblagovnih storitev, se je plačilnobilančni primanjkljaj v letošnjih osmih mesecih znižal na 50 milijonov dolarjev, kar pa je še vedno daleč za tistim, kar smo predvideli s proračunskim memorandumom za leto 1993. Po njem naj bi namreč letos dosegli 700 milijonov dolarjev letnega presežka.

Čeprav izvozniki še vedno trdijo, da je tečaj dolarja precej nujen, podatki kažejo, da je njegovo oblikovanje letos že bolj tržno, saj je v devetih mesecih v primerjavi z domačimi cenami na drobno vrednost nemške marke porasla za 1,0-stotno točko, vrednost ameriškega dolarja pa kar za 1,4-stotno točko. Če pa tečaj dolarja primerjamo s cenami proizvajalcih, pa je bil ta višji celo za 5,8, tečaj dolarja pa kar za 6,2 odstotnih točk. Žal pa v sedanjem tržnem oblikovanju tečaja dolarja ostaja zelo malo ukrepov, pa še ti, ki so, so lahko zelo kratkoročni. Ob nadaljnjem naraščanju realnih plač se bo to prej ko slej odražalo v povečani inflaciji in spet se bomo vrnili na začetek. Da se to ne bo zgodilo, bosta morali tako Banka Slovenije kot vlada zelo tenkočutno in s posluhom usklajevati svoje aktivnosti, saj je pot, po kateri zdaj stopamo, prava in nespametno bi bilo, da bi skrenili v napačno smer.

LUDVIK KOVAČ

UBK UNIVERZALNA BANKA d.d. Ljubljana, Tržaška 116

PE MURSKA SOBOTA, SLOMŠKOVA 25, tel.: 32 801, 31 810

Prilagodljiva ponudba za pravne osebe:

Kreditno poslovanje

- komercialni krediti
- nenamenski krediti
- investicijski krediti

Depozitno poslovanje Žiro računi

Kmalu končan stečajni postopek Obrtne zadruga 14. oktober iz Gornje Radgone – Primer z največ tožbami

Kako se je utapljal 14. oktober?

So obrtno zadrugo iz Gornje Radgone, ki je v osemdesetih letih vključevala vse največje obrtnike te obmejne občine in ki so (tudi) z njeno pomočjo uspeli in se razvili, »utopili« prav ti obrtniki? Kdo je povzročil 28,5 milijona tolarjev izgube na zaključnem računu za leto 1991? Ali pa sta morebiti za »utopitev« zadruga kriva Obrat gradbeništvo in neuspeli posel, ki je povezan s kamnolomom v Sotini? Vse našteto je po malem botrovalo »samoukinitvi« zadruga, predvsem pa so bile splošne družbene razmere takšne, da noben podjetnik ni več čutil potrebe, da bi iskal pomoč pri zadruzi, ki je za to zaračunavala seveda provizijo.

Konec osemdesetih in v začetku devetdesetih let so se obrtniki prelevili v podjetnike; z optimizmom smo gledali na njihovo širitev, nenehno dodatno zaposlovanje... Toda – ali so se precenjevali, da v resnici poznajo trg in njegove zakonitosti, kjer ne štejejo osebna poznavanja in usluge, temveč premetenost, poznavanje predpisov in ažurnost? Danes namreč tudi te zasebne podjetnike tarejo podobni problemi kot nekoč družbene firme: neredno plačevanje že opravljenih storitev, konkurenca, ki zbijta ceno, pomanjkanje denarja za plače in nabavo reprodukcijskega materiala, previsoki prispevki za državo itn. Bi jim bilo bolje, če bi ostali v okviru obrtne zadruga, ki je imela strokovni kader, usposobljen za reševanje trženjskih, pravnih in finančnih zadev? Mogoče, če bi se ponovno organizirali na novih osnovah, če bi izločili Obrat gradbeništvo, se oprijeli kakšne donosne dejavnosti in še kaj. Vse to so le predvidevanja, za katere pa ne velja, da bi se tudi uresničila. Sicer pa: gornjeradgonski 14. oktober (kakor so klicali zadrugo po domače) je opravil svoje poslanstvo in se poslovil tako kot vse druge zadruga (tudi Priekija).

Februarja 1992. leta je bil na osnovi izvedeniškega mnenja, ki ga je sodišče naročilo že decembra 1991, uveden stečajni postopek za Obrtno zadrugo 14. oktober. Okrog 70 zaposlenih je dobilo delavske knjižice in izplačan zajamčeni osebni dohodek za mesec, ko plače niso dobili (januar in december). Novembra 1993 je stečajni postopek v sklepnii fazi, stečajni upravitelj Jože Flegar pripravlja osnutek za glavno obravnavavo. Največja značilnost tega stečaja je izredno veliko število pravnih postopkov – skupno je bilo v zvezi z zadrugo okrog 300 tožb. V 57 tožbenih zadevah zadruga v stečaju toži dolžnike zaradi neplačanih računov. S temi tožbami naj bi zbrali 6,5 milijona tolarjev. Med samim stečajnim postopkom so ugotovili, da so obveznosti precej večje od izračunane izgube: zadruga naj bi zapustila skupno 62 milijonov tolarjev obveznosti (toliko je bilo prijavljenih), priznanih je bilo 34 milijonov, prerekanih pa 28 milijonov tolarjev. Prav tako preverjajo vse neplačane obresti, ki jih prijavi-

ljajo upniki.

Vse kaže, da je stečaj zadruga, ki je imela številne posle in veliko sodelavcev (v glavnem samostojnih), mnogo bolj zapleten in težaven kakor stečaj neke tovarne, v kateri je pač zaposleno določeno število ljudi, z nekaj nekaj stroji in prostori. Zadruga je bila dlje časa plačilno nesposobna, njejala je posojila na osnovi hipoteke. Kdo oziroma za koga, tega zaenkrat še ne moremo izvedeti, saj stečajni postopek uradno še ni končan.

Daniilo Tirš, vodja finančno-računovodskega sektorja Obrtne zadruga 14. oktober: »Odsel sem šest ali osem mesecev pred stečajem. Dejstvo je, da so vse zadruga šle po isti

Slavko Lončarič je bil 1972. leta eden od ustanoviteljev ljutomerske zadruga Priekija in pomagal vključiti druge večje obrtnike iz gornjeradgonske občine (Kocovana, Kampuša, Vodenika...). Na njihovo pobudo so potem v drugi polovici sedemdesetih let ustanovili svojo zadrugo, s pomočjo katere so se vključevali na tržišče in sklepali posle v gradbeništvo. Poslov je bilo čedalje manj, marža je bila enaka – od 3- do 6-odstotna, z novimi zakopskimi možnostmi pa ni bilo več potrebe, da bi ostali še naprej v okviru zadruga. S. Lončarič trdi, da mu je zadruga dolžna 260 tisoč nominalne vrednosti, o stečaju pa je povedal: »Tako bi rekel: Takrat, ko so bile v zadrugi še možnosti in je bila poslovno močna, bi morali večjo pozornost posvetiti programom. To bi morali biti združni programi, ki bi vezali kooperante ali obrtnike. Potem bi bilo več šans, da bi zadruga ostala. Ker pa o tem ni razmišljala ob pravem času, ni več ušla pravega programa. Tudi to gradbeništvo ni rodilo takšnih sadov kot so pričakovali. Vemo pa, da so nekatere zadruga v Sloveniji več razmišljale na poslovno-komercialnem področju, bile so večji poslovneži in so ustanovile neke lastne programe, zato obstajajo še danes. Direktor je prav gotovo hotel s svojimi odločitvami obrat gradbeništva okrepiti, da bi bila večja gotovost. Vendar na žalost to ni uspelo. Po drugi strani pa so obrtniki izgubili voljo, ker so videli, da se za gradbeništvo preveč skrbi. In tako so začeli potem odhajati.«

poti, razen Prekmurke, in da je od vsega ostalo izredno malo ali skoraj nič. To je bila neizbežna posledica Markovičevega zakona, ko so obrtniki lahko postali podjetniki in pustili velike dolge v zadrugi. Pa ne samo v naši, ampak še kje drugje. Proti nekaterim bivšim članom zadruga se še sedaj vodijo postopki na sodišču. Na primer S.L.je z zamikom šestih mesecev in brez obresti komaj poravnal glavnico. V tisti fazi so vsi največji obrtniki, ki so bili tudi dolžniki zadruga, odšli in pustili zadrugo z dobrimi obrtniki, ki ji niso nikoli delali minusa, v izjemno kritičnem položaju. Že dve leti prej smo z veliko volje in požrtvovalnosti peljali to zadrugo, da ni šla že prej na dno. Ni bilo več rešitve. Na to se bomo morali navaditi, prav tako na dejstvo, da za tem ne stojijo vedno slabi direktorji. Enako se dogaja danes s firmami, ki so bile še pred letom dobre. Naša sreča je bližina meje, da so si našli premostitveni dohodek. Hujše bo v letu 1994. Jaz nisem nikjer pokasiral nobene odpravnine in nisem z zavoda koristil nobene odpravnine za brezposelne!»

Zadruga je živela od provizij: ko so jo zapustili vsi večji združniki, ki so delali največ poslov, in ko je zašel v finančne težave še Obrat gradbeništvo, je bilo nadaljnje poslovanje nemogoče. Takšna je uradna ugotovitev pred uvedbo stečajnega postopka. Stečajni upravitelj Jože Flegar je moral najprej ugotoviti stečajno maso, popisati in ugotoviti premoženje. Pri tem je

ugotovil, da so zaradi najetih kreditov že določene hipoteke na premoženje – največja upnika sta ena banka in eno podjetje iz gornjeradgonske občine.

Peter Fridau je bil direktor zadruga od njene ustanovitve 1978. leta do začetka stečajnega postopka 1992. leta. V drugi polovici osemdesetih let je bil tudi nepoklicni predsednik občine. Zadruga je bila po njegovem mnenju »dimenzionirana« za poslovanje z 200 združniki, od katerih jih je bilo vsaj 140 aktivnih: »Mi smo skušali najti še kakšne druge možnosti, na primer da bi zadrugo reorganizirali, da bi ji dali neki drugi smoter ali cilj, toda razumeti moramo, da je bila ta zadruga nekako specifična. Leta 1986 smo namreč prevzeli Obrat gradbeništvo oziroma takratni tozdr Element – po direktivi takratnega občinskega vodstva – to je bilo tedaj okrog 70 ljud. ob stečaju jih je bilo še vedno 50 in 20 v zadrugi, torej skupno 70. Vsem je bilo potrebno zagotoviti nadaljnjo eksistenco, kar

dejstvo, da ni mogel poravnati svojih dolgov za nazaj.«

Stečajni upravitelj dela v korist upnikov, zato so poslovne prostore oddali v najem in z najemnino povečali stečajno maso ter hkrati zagotovili sredstva za pokrivanje stečajnega postopka. Jeseni 1992 in pozimi 1992/93 so na javnih dražbah, s pisnimi prijavi in javnim odpiranjem prijav prodali večino premoženja. Na dražbi so prodali Obrat gradbeništvo z betono (brez mehanizacije); najboljši ponudnik je bil I. Petelin iz Maribora – tam poslujeta zdaj zasebna trgovina z gradbenim materialom in betonarna. Mehanizacijo in gradbene stroje so prodali na drugih dražbah, večina od 10 kupcev so bili v glavnem zasebniki iz celotne severovzhodne Slovenije. V začetku 1993. leta so prodali prostore na Trgu svobode 12 – kopec je bila SKB-banka. Po besedah stečajnega upravitelja je bilo interesentov več, vendar nobeden ni plačal varščine.

»Od pomembnejših nepremičnin je ostalo nevmnočeno premoženje na sejnišču v Gornji Radgoni, kjer ima Obrtna zadruga 14. oktober razstavno ploščad z dvema razstavniima paviljonoma. Prostor so med sejmom koristili obrtniki. Kljub temu da smo o naših interesih obvestili g. Grofa in g. Žilavca, nas niso vključili v firmo Radgonski sejem. Če so oni svoje zadeve ocenili tudi stroške občine, bi morali tudi to, kar je zgradil 14. oktober. Obljubili so, da nas bodo vključili kot delničarje, čeprav je zadruga v stečajnem postopku. Problem pa je v tem, da se premoženje ni vključilo v teritorialni knjigi in se ga ne da vnovičiti. Druga zadeva je poselška hišica v Lovrečici. Po naslednjih podatkih so med tam gradili brez ustrezne dokumentacije in to na Hrvaški. Prav tako je ostala nerešena lastnina polovice stanovanj v Gornji Radgoni.« je povedal stečajni upravitelj Jože Flegar. Stare zadruga že nekaj časa ni več, prenehala je obstajati, ko se je v sodni register zapisala nova zadruga s prispevanjem v stečaju. Tudi ta bo do konca leta najverjetneje pre-

Peter Fridau, bivši direktor zadruga obrtnikov, je o Obratu gradbeništvo povedal: »Tri leta je prekratko obdobje, da bi lahko takšen obrat postal akumulativen, čeprav se je na koncu izkazalo, da je obrat dobil sorazmerno precej dela na tem našem koncu. Vedno smo našli menili, da občina mora imeti svojo gradbeno operativno, saj je bilo nekaj vedno toliko dela, da bi ena takšna mala učinkovita gradbeno operativna lahko živela. Problem pa je bil v tem, da je bil en del našega nesrečno »ožjenen« v isto firmo, v kateri je bilo toliko različnosti in je bilo do konca »izmozgano«. Mi smo vanjo sorazmerno veliko investirali, kazalo je, da bo šlo naprej, toda tista junjska vojna nam je uničila najboljša vozila.«

halo obstajati. Upniki bodo plačani z enakim delom okrog 6 milijonov tolarjev, prišlo skupaj s tožbami, toliko zbrati 34 milijonov. Stečaj je pokop; tudi pokopjeje z vsemi njegovimi dolgov in upi vred. Nekejeje dobro vedel, kaj to pomeni: je bil namreč dobro organiziran pokop. Kakorkoli: zadruga je bila dobrih petnajst let oblična šola za zasebne podjetnike! BERNARDA B. PEČEK

Obvladovanje kakovosti – porok za varnejšo in boljše prihodnost

Svetovni trgi so vedno zahtevnejši, konkurenca na njih je vse večja, tekmovalnost za tržišče pa je vedno intenzivnejša. Na te trge bodo lahko prišli in se na njih obdržali le tisti, ki bodo sposobni prilagoditi se zahtevnim normam teh tržišč. Ena od najpomembnejših zahtev je kakovost, zato bodo v prihodnosti ostala na vrhu le tista podjetja in tista nacionalna gospodarstva, ki bodo obvladala filozofijo in prakso celostnega obvladovanja kakovosti. Do takih ugotovitev so v razvitih gospodarstvih prišli že v preteklosti, saj so, denimo na Japonskem, že v začetku petdesetih let sprožili gibanje za razvoj zavesti o pomenu kakovosti, kakovost japonskih izdelkov pa je danes postala referenčni pojem. Tem težnjam so sledili v Ameriki, v razvitih evropskih državah in tudi v Aziji. Ob dejstvu, ko je kakovost svetovna težnja, ne moremo stati ob strani tudi v Sloveniji, zato je bila na pobudo sveta za kakovost pri Gospodarski zbornici Slovenije na osnovi dogovora med ministrstvom za znanost in tehnologijo in Gospodarsko zbornico Slovenije v lanskem juniju sprožena priprava projekta »Nationalni program kakovosti republike Slovenije«. Projekt je bil prvič javno predstavljen v začetku letošnjega leta, stališče do njega pa je že oblikovala tudi slovenska vlada. Ta s tem dokumentom formalno prvič opredeljuje svoje stališče v zvezi s kakovostjo in konkurenčnostjo izdelkov in storitev ter svojo strategijo in ukrepe, s katerimi bo zagotovila uresničitev prve faze nacionalnega programa kakovosti. V aktivnosti na tem področju so se vključili tudi pomurski gospodarstveniki in pri območni gospodarski zbornici v Murski Soboti je bilo ustanovljeno Pomursko društvo za kakovost, ki je hkrati prvo regijsko društvo v Sloveniji, med pa je vključenih 105 članov. Štefan Ošljaj iz soboške Mure je bil pobudnik za ustanovitev tega društva, postal je njegov predsednik, hkrati pa je tudi direktor Službe za obvladovanje kakovosti poslovanja v Muri, zato ni naključje, da smo ga izbrali za našega sogovornika.

ŠTEFAN OŠLAJ: Preteči je naravno kar nekaj časa, preden smo tudi pri nas spoznali, da je kakovost ključni faktor konkurenčnosti in uspeha. Razmere, kakršne trenutno v Sloveniji so, so narekovale, da moramo tudi pri kakovosti narediti podoben korak naprej. Tudi za Slovenijo velja, da bodo v prihodnosti na vrhu le tista podjetja, ki obvladujejo filozofijo in prakso obvladovanja kakovosti, saj živimo v obdobju, za katerega je značilno večanje razporeditve med razvitimi in nerazvitimi, hkrati pa je slovensko gospodarstvo izgubilo tradicionalne trge. Kakovost slovenskih proizvodov in storitev na svetovnih trgih še ni uveljavljena in ni prepoznavna, hkrati pa na teh trgih praviloma še nimamo konkurenčni. Podjetja se sicer vse bolj zavedajo pomena kakovosti in zagotavljanja le-te za uspešnost poslovanja, vendar so pristopi k celostnemu obvladovanju kakovosti kot elementu podjetniške politike ter uvajanju sistemov kakovosti še le na začetku, na tem področju pa je še vedno pomankanje znanja. Tako pa so za položaj, v katerem je Slovenija, značilne tudi ugodne možnosti. Počasi na trgu je večja od povprečja, to se kaže v povečani zahtevah po višji kakovosti pa bodo tudi procesi prispevali tudi razvoju gospodarstva, ki ustvarjajo nova podjetja med lastniki kapitala, podjetji in delavci. Vsi naj bodo povezani z izraženo željo po saniranju stanja, ki temelji na bolj, in sicer na uresničevanju vizije, da Slovenija postane razvita in napredna država, ter spoznanja, da je »kakovost – strateški uspešnik«, so dokončno privedli do potrebe po pripravi projekta »Nationalni program kakovosti republike Slovenije«.

delke, storitve in procese. V središču programa je človek kot kreator in človek kot porabnik. Strategija uresničevanja programa temelji na široko zasnovani promociji za dvig poslovne in javne zavesti o pomenu kakovosti na vseh področjih ter na izvajanju programov za dvig kakovosti in uveljavitev koncepta celostnega upravljanja kakovosti. Med rezultati, ki smo jih na področju obvladovanja kakovosti že do-

segli, naj omenim ustanovitev Slovenskega združenja za kakovost, ki šteje čez 400 članov in je že postalo polnopraven član Evropske zveze za kakovost. O nacionalnem programu kakovosti bo že kmalu razpravljala državni parlament in sprejel ustrezne zakone za njegovo uresničevanje, v Sloveniji pa je do zdaj podeljenih že 28 certifikatov za kakovost od ustreznih mednarodnih institucij. Med njimi je največ certifikatov po ISO 9001. V Sloveniji so že izdani prvi standardi za kakovost, ustanovili smo Slovenski inštitut za kakovost in še bi lahko našteval.

Omenili ste standarde serije ISO 9000. Kaj so pravzaprav ti standardi?

ŠTEFAN OŠLAJ: ISO standardi za kakovost serije 9000 se delijo na več vrst, najpomembnejši pa so ISO 9000, ISO 9001, ISO 9002, ISO 9003 in ISO 9004. ISO 9000 so standardi za vodenje in zagotavljanje kakovosti, ki vsebujejo smernice za izbiro in uporabo posameznih standardov. Najzahtevnejši so vsekakor standardi ISO 9001, saj obsegajo sistem kakovosti, ki zajema zagotavljanje kakovosti in načrtovanje (razvoju), proizvodnjo, vgradnjo in servisiranje. Kdor

želi zadostiti tem standardom, mora izpolnjevati kar 20 zahtev sistema kakovosti. ISO 9002 zajema zagotavljanje kakovosti v proizvodnji in vgradnji, zanje pa je potrebno izpolnjevati 18 zahtev sistema kakovosti. ISO 9003 zahteva izpolnjevanje 12 pogojev, zajemajo pa zagotavljanje kakovosti v končni kontroli in preskušanju. Standardi ISO 9004 podajajo organizacijam (skupaj z ISO 9000) smernice za vodenje kakovosti.

S tem ko je Slovenija svoje standarde povzela po ISO standardih, je prevzela tudi kriterije, ki v svetu veljajo za kakovost. Ali to zagotavlja tudi večje vključevanje v mednarodno trgovino?

ŠTEFAN OŠLAJ: Certifikat ISO je pogoj za izhod iz krize, vendar si mora podjetje najprej tak certifikat pridobiti. Podeljuje ga ustrezna mednarodna ustanova, firma, ki si tak certifikat pridobi, pa mora imeti poslovanje usklajeno z ISO standardi. Stalno se namreč preverja, če se zahtevani sistemi tudi v praksi vzdržujejo, a če tega ni, se certifikat odvzame. Potrebno pa je poudariti, da ISO standardi obsegajo celotno poslovanje, ne pa le proizvodnjo.

Kako si firma lahko pridobi certifikat ISO serije 9000?

ŠTEFAN OŠLAJ: Čas za to je različen, vsekakor pa je potrebno pred poslovanje prilagoditi zahtevam teh standardov. To seveda ni enostavno,

saj je treba ljudi za to najprej vzgojiti in jih navaditi, da bodo tako živeli in delali. Čim manj je proizvodnja modernizirana, tem daljši čas je za to potreben. Naj samo omenim, da v Evropi še ni konfekcionarjev, ki bi že imeli certifikat kakovosti ISO serije 9000.

Eden od osnovnih dokumentov, ki ga firma za pridobitev certifikata mora imeti, je politika kakovosti podjetja. Mura takšen dokument ima in sami ste direktor Službe za obvladovanje kakovosti poslovanja. Menite, da v vašem podjetju izpolnjujete pogoje za pridobitev certifikata kakovosti in kdaj boste zanj zaprosili?

ŠTEFAN OŠLAJ: S politiko kakovosti poslovanja smo zastavili temeljne cilje kakovosti in tudi načine, kako jih doseči. Želimo postati svetovno podjetje, s katerim bo zadovoljen tako kupec kot delavec. Za doseganje ciljev so odgovorni vsi zaposleni v Muri, še posebno pa vodstvo podjetja. Najbolj seveda generalni direktor, ki je v dokumentu Politika kakovosti podjetja podal tudi temeljno izjavo o politiki kakovosti. Za izvajanje celostnega obvladovanja kakovosti je na nivoju podjetja imenovan poslovodni odbor za kakovost,

katerega predsednik je generalni direktor, sekretar je direktor Službe za obvladovanje kakovosti podjetja, člani pa direktorji glavnih poslovnih funkcij v podjetju. Poslovodni odbor za kakovost je najvišji organ v podjetju, ki vodi in skrbi za izvajanje celostnega obvladovanja kakovosti. Na nivoju tovarni in trženjskih funkcij so imenovani odbori za kakovost, predsednik odbora pa je direktor tovarne ali trženjske funkcije. V Muri smo si zastavili cilj popolne kakovosti, celovito obvladovanje kakovosti pa smo podredili končnemu cilju – zadovoljnemu kupcu. Vloge za pridobitev certifikata še nismo vložili, to bomo storili prihodnje leto in upam, da ga bomo do konca leta 1994 tudi pridobili. Morda se lahko celo zgodi, da bomo prvi konfekcionarji v Evropi, ki bomo imeli certifikat kakovosti ISO 9001.

Glede na to, da ste v Muri na tem področju zelo dobro organizirani in imate nared tudi vsi potrebni dokumentacijo, se bo vaša napoved verjetno uresničila. To pa je potrčila tudi nedavna presoja sistema celovitega obvladovanja kakovosti programa avtomobilskih prevlek.

ŠTEFAN OŠLAJ: Pri izdelovanju avtomobilskih prevlek smo naleteli na prve zahteve po izpolnjevanju kakovosti poslovanja v skladu s standardi serije ISO 9000. Presojevalca firme RHW sta v Muri, ki je dobavitelj avtomobilskih prevlek, tri dni preverjala sistem celovitega obvladovanja kakovosti in z oceno, ki smo jo dobili, smo nadvse zadovoljni. Za ilustracijo naj povem, da je dobavitelj, ki izpolnjuje od 90 do 100 odstotkov zahtev sistema celovitega obvladovanja kakovosti, popolnoma ustrezen in spada v skupino A. Od 80 do 89 odstotkov izpolnjevanja zahtev pomeni, da je dobavitelj delno ustrezen in spada v skupino B, medtem ko je z nižjim izpolnjevanjem zahtev (od 0 do 79 odstotkov) neustrezen in spada v skupino C. Mura je zahteve celovitega obvladovanja kakovosti izpolnila z 92,1 odstotka, to pomeni, da kot dobavitelj avtomobilskih prevlek v celoti ustreza in spada v skupino A. To preverjanje je enako zahtevno kot tisto za pridobitev certifikata kakovosti ISO 9001, zato ne dvomim, da v Muri tega ne bi dobili.

Kot predsednik Pomurskega društva za kakovost za konec še nekaj besed o tem.

ŠTEFAN OŠLAJ: Tudi v Pomurju smo doleteli potrebo po uvajanju celovitega obvladovanja kakovosti v naših podjetjih in ustanovah in zato smo tudi ustanovili to društvo. Njegov namen je združiti pomurske strokovnjake s področja kakovosti, katerih osnovna naloga je spreminjati miselnost in potrebo po uvajanju celovitega obvladovanja kakovosti v Pomurju, sodelovati pri izdelavi projektov za to in si med seboj pomagati. V državi je 105 članov, naš cilj pa je pritegniti k sodelovanju še več posameznikov, saj bomo tudi na ta način lahko še bolj širili miselnost in potrebo po kakovosti. Član društva lahko postane vsak občan, ki sprejema pravila državnega in se po njih ravna. Pri svojih dejavnostih se bo društvo povezovalo s Slovenskim združenjem za kakovost ter s podobnimi društvi in sekcijami v Sloveniji in tujini.

LUDVIK KOVAČ

Zaradi finančnih težav zmanjševanje ukrepov APZ

Aktivna politika zaposlovanja je ostala le na papirju

Pred dobrim tednom so z Republiškega zavoda za zaposlovanje javnosti sporočili, da so zaradi pomanjkanja denarja prvega novembra ustavili financiranje ukrepov aktivne politike zaposlovanja. To pomeni, da do konca leta ne bo več denarja za pripravo na zaposlitev, sofinanciranje pripravništva, presežne delavce v podjetjih, rehabilitacijskega inženiringa, prav tako ne sprejemajo več vlog za podaljšanje javnih del in sofinanciranje samozaposlovanja. Do konca bodo izpeljali samo tiste aktivnosti in obveznosti, za katere so že podpisali pogodbe. Po izračunih strokovnih delavcev Zavoda za zaposlovanje jim za izpeljavo že sprejetih obveznosti aktivne politike zaposlovanja ter socialno varnost nezaposlenih po zakonu manjka 2,5 milijarde tolarjev.

V republiškem proračunu je bilo letos namenjenih za delo zaposlitvenega zavoda 23 milijard, z renominacijo so jim primaknili še 4,5 milijarde, a je bilo še vedno premalo. Potrebovali bi vsaj 30 milijard. Primanjkljaj je tolikšen, da so v Republiškem zavodu za zaposlovanje morali odvesti, in ker pri socialnih pravicah in tistih po zakonu niso smeli in mogli, so pač odvzeli pri ukrepih aktivne politike zaposlovanja. Čeprav je rez za ukrepe aktivne zaposlitvene politike začel veljati novembra, ostajajo pogodbene

Zaradi manjšanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja bodo morali na soboški enoti zaposlitvenega zavoda do konca leta odslužiti od 300 do 350 nezaposlenih, ki bi želeli biti vključeni v dejavnosti aktivnega zaposlovanja. Tako ne bo denarja za okoli 50 pripravnikov, za 100 do 150 nezaposlenih ne bo plačanega izobraževanja, v programe usposabljanja ne bodo vključili od 20 do 50 nezaposlenih, prav tako ne bo različen oblik usposabljanja za 60 do 70 oseb. Za pospeševanja podjetništva bo prikrajšanih 50 nezaposlenih.

obveznosti od prej, ki pa jih na Zavodu ne nameravajo prekiniti, čeprav jih bodo s težavo plačevali in bo pri tem verjetno prihajalo do zamud pri plačili.

Kaj pomeni ustavitev izvajanja ukrepov aktivne zaposlitvene politike za pomurski prostor?

»Na naši območni enoti smo namenili v letošnjem letu večji del sredstev za ukrepe aktivne politike zaposlovanja kot v državi. To lahko pojasnimo s tem, da je v naši enoti namenjen manjši del sredstev porabi denarja za socialno varnost kot v državi. Imamo 36 odstotkov upravičencev do denarnega nadomestila in pomoči, ta delež v Sloveniji pa je okrog 40-odstotni. Kajti zadnji dve leti se število nezaposlenih pri nas ni povečevalo tako hitro kot v preostalih delih države, precejšnjemu številu nezaposlenih pri nas pa se pravica do socialne varnosti izteka ali je že prenehala veljati.« (Direktorica Zavoda za zaposlovanje v Murski Soboti, Cveta Mandič Čahuk)

Kljub temu pa se v pomurski regiji število ljudi, vključenih v ukrepe aktivne politike zaposlovanja v zadnjih treh

V Pomurski pokrajini je delež iskalcev prve zaposlitve višji, kot je slovensko povprečje, ter se nenehno povečuje. Izobrazbena struktura naših iskalcev dela je mnogo slabša, kot v drugih delih države, saj je kar 57 odstotkov iskalcev dela brez izobrazbe. Ta delež pa je še višji pri iskalcih prve zaposlitve. Po zadnjih podatkih je v Pomurju 2061 iskalcev prve zaposlitve in kar 64 odstotkov mladih je brez izobrazbe. V lendarjski občini je ta delež mladih iskalcev prvega dela, ki nimajo nobene izobrazbe, še višji (68 odstotkov), v soboški občini pa je 67-odstoten.

letih, zmanjšuje, delno zaradi finančnih vzrokov, predvsem pa zaradi nezmožnosti delodajalcev, da koristijo ponujene ugodnosti, in ker na trgu ni dovolj programov za preusposabljanje nezaposlenih. Želje nezaposlenih za vključevanje v ukrepe aktivne zaposlovanjske politike pa so še zmeraj večje kot možnosti. Pred dvema letoma je bilo v različne ukrepe aktivne politike zaposlovanja vključenih 33,3 odstotka takrat nezaposlenih, lani se je ta delež zmanjšal na 26,7. V devetih mesecih tega leta pa je ta delež še nižji, 23,6 odstotka nezaposlenih.

Glede na to, da ministrstvo za delo v parlamentu ni dobilo podpore za večji proračunski delež, ki bi ga namenili aktivni politiki zaposlovanja, kako potem kaže za prihodnje leto? Cilj Republiškega zavoda za zaposlovanje je, kot je dejala direktorica območne enote v Murski Soboti, da bi prihodnje leto z vsemi ukrepi nadaljevali. Kako, v kakšni obliki in obsegu pa je seveda odvisno od denarja. Po sprejetju proračuna bodo namreč določili program dela Zavoda, ki bo določal delo v prihodnje. Vsekakor pa bodo dali prednost nezaposlenim, ki že dlje časa čakajo na delo, ter iskanci prve zaposlitve.

MAJDA HORVAT

UGODNA PRODAJA
– 50-, 80- in 10-litrskih bojlerjev
– gospodinjskih aparatov in rezervnih delov
Trgovina ELEKTRON, LENDAVALA,
Partizanska 68, tel.: 78 882

Letošnji vinski letnik bo eden boljših

Vinska trta – rastlina sonca

Za nami je martinovo in v sodih je že novo vino. Slovenci tudi letos ne bomo žejni, saj je vina dovolj, še vedno pa je vprašanje, kakšno vino pijemo. Za slovenski pridelanec vina lahko zadržimo, da je v povprečju kakovosten, žal pa se še vedno dogaja, da slovenski uvozi vino iz nekdanjih jugoslovanskih republik in to so razlog, da se tudi zdaj otepamo s precejšnjimi zalogami lanskega vina. Samo v zadnjih dveh, treh mesecih naj bi pripeljali v Slovenijo ni pravega nadzora. Trenutno imamo v Sloveniji okoli 6 milijonov litrov zaloga lanskega vina, z njimi pa se otepajo predvsem v tistih kletah, ki so vina uvozila. Za pomurske kletarje to ne velja in z izjemo nekaterih posameznikov ti nimajo težav z lanskimi zalogami. Sicer pa nas je bolj zanimalo, kakšen je letošnji pridelanec vina in o tem smo pokramljali s priznanim slovenskim enologom Antonom Vodovnikom, ki ga tudi pomurški vinogradniki dobro poznajo. Pa ne le kot predsednika komisije za ocenjevanje slovenskih vin na letošnjem mednarodnem kmetijskem sejmu, pač pa tudi kot strokovnjaka, ki s svojimi nasveti rad pomaga vinogradnikom.

Letošnje leto je bilo izjemno sušno in to je vplivalo na kakovost vin. Vinska trta je rastlina sonca, tega je bilo v izobilju in tako smo pridelali grozdje, ki je dalo izhodišče za enega izmed najboljših vinskih letnikov. Če vremenske razmere v začetku oktobra ne bi razočarale, bi morda lahko govorili celo o letniku stoletja, tako pa se letošnji letnik po prvih ocenah in pokušnjah približuje letniku 1992, 1983, 1971 in 1958. To so letniki, ki so ostali v spominu in ljubitelji dobrega vina ga lahko še najdejo v arhivskih kletih.

Ljubitelje žlahtne kapljice enkrat lahko razveselimo s trditvijo, da je letošnje vino dobro, zagotavlja Anton Vodovnik. Vremenske razmere so bile letošnje v povprečju naklonjene vinski trti, razen v izjemnih primerih, kjer je tudi suša napravila svoje. Vinska trta je rastlina sonca, tega je bilo v izobilju in tako smo pridelali grozdje, ki je dalo izhodišče za enega izmed najboljših vinskih letnikov. Če vremenske razmere v začetku oktobra ne bi razočarale, bi morda lahko govorili celo o letniku stoletja, tako pa se letošnji letnik po prvih ocenah in pokušnjah približuje letniku 1992, 1983, 1971 in 1958. To so letniki, ki so ostali v spominu in ljubitelji dobrega vina ga lahko še najdejo v arhivskih kletih.

Slovenija ima vse pogoje za pridelavo dobrega vina, pomembno pri tem pa je, da to kakovost tudi ohranimo. Zato v zadnjem času posebno skrb namenjajo negi vina, saj so v preteklosti prav tu delali največ napak. Napredek je viden, vendar bo potrebno odpraviti nekatere pomanjkljivosti.

Veliko so k temu prispevala družstva vinogradnikov, nekatera imajo že bogato tradicijo, njihova aktivnosti pa so usmerjene predvsem v izobraževanje članov. S kakovostjo naših vin moramo iti naprej, pravi Anton Vodovnik, saj potrošniki

Izbira kozarcev

Pri pokušanju vina je zelo pomemben kozarec. Za pokušnjo uporabljamo le steklene. Njihove stene morajo biti tanke. Brezbarve in brez okrasov, posebej še barvnih. Oblika kozarcev je zelo različna in za vsako vino moramo izbrati primerno. Tako homo nazivna in kakovostna vina s skromno vinski cvetico, kiselkastim okusom in brez posebne arome pili kar iz navadnih kozarcev brez pečeljev. Prostornina takšnih kozarcev naj bo približno 1,5 dl. Za pokušnjo pa jih nalijemo le do tretjine. Prostor nad površino vina bo napolnila cvetnica. Iz takšnih kozarcev pokušamo tudi vino iz sodov v kleti. To je posebna čast, ki jo izkaže gospodar svojim prijateljem ali gostom, če jih povabi v klet ali zidanico. Povabljeni naj bi to čast s spoštovanjem vračali gostitelju, posebej pa vinu, ki ga bodo poskušali.

Za bela kakovostna, vrhunska in vina posebne kakovosti uporabljamo zgoraj zožene kozarce na daljšem pečlju. Običajno so tulipanstne oblike, njihova prostornina pa je približno 2 dl. Za pokušnjo prav tako nalijemo največ do ene tretjine prostornine, preostali del kozarca pa izpolni vinska cvetnica. Pri pokušanju držimo kozarce za pečelj, da roka ne greje vina, zato je pečelj kozarca tudi primerno dolg. Tudi pozneje, ko pijemo, kozarec nikoli ne napolnimo do vrha. Nalijemo jih največ 1 dl, lahko pa vino dolivamo. Za rdeča vina uporabljamo kozarce s krajšimi pečlji kot

za bela. Kozarec je trebušaste oblike in zajetnejši.

Za peneča vina uporabljamo pečljate podobne kozarce z globokim ozkim dnom. V tako oblikovanih lepo vidimo izhajati mehurčke ogljikovega dioksida, kar je posebnost teh vin. Zato napolnimo kozarce s penečim vinom višje – do dveh tretjin višine. Ploščati kozarci na kratkem pečlju zato niso najboljši. Pri nalivanju moramo držati kozarec nekoliko poševno, da teče peneče vino po steni.

Za desertna vina uporabljamo manjše pečljate kozarce z okroglim prostornine. Oblika je lahko tulipanstna ali njej podobna. Sedeva se bomo opisanih oblik kozarcev strogo držali le pri pokušnji vina. Oblike kozarcev so zelo različne, prav tako okusi. Zato prepustimo izbiro kozarcev vsakemu vinogradniku ali ljubitelju vina. Vsekakor pa že po izbiri kozarcev lahko ocenimo okus gostitelja.

Posebno poglavje so jubilejni kozarci, ki so za to priložnost posebej kupljeni ali izdelani z različnimi simboli, zaščitnimi znamkami in v različnih barvah. Veliko razkošje so kristalni kozarci. Razumljivo je, da vanje ne bomo nalivali navadnega vina. Takšni kozarci so primerni za pitje vrhunskih, posebej še vin posebne kakovosti, kot so pozne trgatve, izbori in starana vina. Iz kristalnih kozarcev pijemo vrhunska vina v prijetni ali intimni družbi – ob sveči.

(Iz knjige Antona Skaze Kletarjenje je užitek)

vedno bolj povprašujejo po kakovostnih vinih. Tudi pridelovalci želijo ponuditi kakovostna vina; da bi to dosegli, pa je potrebno vložiti veliko truda, znanja in tudi ljubezni. Nenazadnje pa so k večji kako-

k dvižu kakovosti slovenskih vin. Tu se srečujejo vinogradniki iz ožjega okolja, ki se med sabo poznajo, nobeden neče zaostajati in tu se pojavlja tista zdrava konkurenca. Vino je končni rezultat vinogradniko-

odločiti tudi za posebne trgatve. Na področju pivske kulture je bil v Sloveniji v razmeroma kratkem času dosežen velik napredek, vendar vseh navad čez noč ni moč spreminiti. Smo pa na dobri poti in že bežni pogled na obliko kozarcev nam pove, kakšen je odnos do vina v posameznem okolju. Kot pravi Vodovnik, skušajo zato vinogradnikom privzgojiti, da ni dovolj le pridelati dobro vino, pač pa ga tudi ustrezno ponuditi. Tudi najboljša kakovost, če je slabo ponujena, deluje klavrno na tistega, ki je potencialni kupec in obratno. V okviru društev vinogradnikov so na tem področju že veliko naredili in tudi po ponudbi vina na posameznem območju se pozna, kako dejavna so družstva. Pivski kultura pa se vse bolj posvečajo tudi gostinci, pri nas pa sta uspešno končali usposabljanje že tudi dve generaciji vinskih svetovalcev, ki naj bi bili vez med pridelovalci in porabniki. Za gostince ni dovolj, da vino le prinesejo na mizo, pač pa morajo znati o njem tudi kaj povedati. Za to je seveda potreben čas, vendar smo na dobri poti in tudi na tem področju moramo priti v Evropo, pravi Anton Vodovnik.

LUDVIK KOVAČ

Gnojenje ozimnih žit

Ob setvi gnojimo žita z mineralnimi gnojili s poudarkom na fosforju in kaliju. Količino gnojila odmerimo glede na pričakovani pridelek in založenost tal s hranili. Najbolj natančno lahko gnojimo, če vemo, kakšna je zemlja, to pa lahko ugotovimo s pomočjo kemične analize tal. Analizo tal opravljajo v laboratorijih: ŽVZ-ja za Pomurje, Tovarne sladkorja Ormož, Kmetijskega zavoda, Jurana v Mariboru in Kmetijskega inštituta Slovenije.

S pomočjo analize lažje načrtujemo gnojenje v kolobarju in vemo, katera hranila so za tla in katera za rastline. Iz naših rezultatov analize zemlje vidimo, da so njive zelo različno založene s hranili, nekatere premalo, druge pa tudi že čezmerno, predvsem tam, kjer poleg intenzivnega gnojenja z mineralnimi gnojili intenzivno gnojimo tudi z gnojevko. Večkrat ugotovimo, da je v zemlji dovolj kalija, primanjkuje pa fosforja (najpogosteje) ali tudi obratno. Na splošno pa so v večini primerov tla v Pomurju (Prekmurju in Prlekiji) zmerno do močno kislja (pH < 5,5). Močno kislja tla so najpogostejši vzrok za rumenenje posevkov pšenice in ječmena, in to lepo vidimo spomladi.

Na močno kislih tleh raje sejemo rž ali tritikalo, ki na kislih tleh dobro uspevata. Za pšenico in ječmen na močno kislih tleh lahko uporabimo pred setvijo apnenčeva gnojila (mleti apnenec 3 t/ha na peščenih tleh in 4 t/ha na ilovnatih), ki jih pa moramo zaorati vsaj mesec dni pred setvijo. Test kislota na njivi lahko napravijo tudi kmetijski svetovalci. Vsekakor pa je najboljšje, da apnimo v kolobarju, najprimernejši čas je po žetvi žit.

Ozimnih žit ne gnojimo s hlevskim gnojem, ker s slamo prinašamo boleznim in tudi brazdo preveč zrahljamo. Lahko pa gnojimo z gnojevko v količini 20–25 m³/ha, to posebej priporočam pri zaozračevanju koruznice.

Če nimamo gnojevke, moramo pred zaozračevanjem na koruznico (dobro zdrobljeno) potrositi 100 kg/ha UREA. Kadar podoravamo slamo (koruznico), moramo dodati nekaj dušika, ki ga mikroorganizmi potrebujejo za razkroj slame. Tako se izognemo spomladanski dušični depresiji. Sicer pa ozimne jeseni ne gnojimo z dušičnimi gnojili. V začetni fazi rasti potrebujejo žita malo dušika, večja količina bi se čez zimo izprala iz tal. Potrebne količine dušika lahko zadovoljimo z uporabo NPK-gnojil ali gnojevke. Žita potrebujejo jeseni dovolj dostopnega fosforja in kalija, ki krepijo rastline in povečujeta odpornost proti mrazu. Do žime morajo ozimnine nakopičiti dovolj asimilatov – razviti dovolj listov (pšenica vsaj 3 liste, ječmen in rž se že nekoliko razrastejo), da lažje in bolj prezimijo. Imeti morajo tudi dovolj močno razvite korenine. Fosfor pospešuje dobro ukoreninjenost, zato mora biti na voljo mladim rastlinam. Na dobro preskrbljenih tleh lahko fosfor in kalij zaorjemo, na slabše preskrbljenih pa je NPK bolje zaorati pred setvijo, da bo mladim rastlinam dostopnejši. Za pričakovani pridelanec pšenice nad 6 t/ha potrosimo 500 kg/ha NPK 6–18–18 ali 400 kg/ha NPK 6–26–26 ali NPK v podobnem razmerju. Enako intenzivno gnojimo ječmen, medtem ko odmerke za rž zmanjšamo na polovico.

Na dobro preskrbljenih tleh, ki so v kolobarju bogato gnojene z organskimi gnojili, lahko gnojenje ob setvi popolnoma izpustimo in ob 1. spomladanskem dognovanju potrosimo NPK z večjo vsebnostjo dušika.

Kmetijska svetovalna služba ŽVZ-ja za Pomurje M. Sobota Zita Novak, dipl. inž. agr.

Erozija – problem našega kmetijstva?

V okviru letošnjega državnega tekmovanja v oranju v Pesnici je Kmetijski zavod Maribor organiziral tudi posvet na temo Problemi z erozijo.

O eroziji – odnašanju zemlje v Evropi – so govorili predvsem tuji strokovnjaki. Prof. dr. Z. Racz (Agronomska fakulteta Zagreb) je predstavil stanje in probleme z erozijo v svetu in pri nas. Glede na pedoeološke značilnosti je Evropa občutljiva za erozijo, zbiranje in onesnaževanje zemlje. Posebne probleme imajo v Avstriji. Pri nas pa se srečujemo z eolsko (vetrno) erozijo na Primorskem in erozijo na nagnjenih terenih, kjer voda odnaša zemljo. Avstrijski program varstva tal pred erozijo je predstavil D. I. Mayer (Kmetijsko-gozdarska zbornica Graced). Vodijo predvsem projekte zmanjšanja erozije tal, zbitosti tal in izpiranja hranil. Proučujejo in priporočajo nove načine obdelave tal, t. i. konzervirajočo (minimalno) obdelavo, opuščanje pridelovanja koruze v monokulturi, dosejevanja raznih rastlin za vedno zeleno rastlinsko odejo (več humusa, manjše odnašanje zemlje).

svet sklenil dr. F. Bavec (Visoka kmetijska šola Maribor).

V Sloveniji je več kot 20% njiv na nagnjenih terenih podvrženih odnašanju zemlje z vodo. Te ocene in ugotovitve tujih raziskovalcev so zadosten dokaz, da moramo v slovenskem prostoru začeti uvajati protierozijske tehnike pridelave poljščin. Erozija pomeni izgubo nekaj ton talne mase s ha njivske površine, hranila (predvsem nitratni dušik) se spirajo v podtalje in v vodotoke. Dolgoročno gledano erozija zmanjšuje rodovitnost tal in onemogoča intenzivnejšo pridelavo.

V slovenskem prostoru lahko zmanjšamo vplive erozije na nagnjenih njivah z ukrepi, kot so: setev zelenega rastlinskega pokrova za zimo, uvajanje konzervirajoče obdelave zemlje, neposredna setev med rastlinske ostanke, setev trav v medvrstni prostor koruznega posevka.

Spremeniti bomo morali tudi odnos do kolobarja, vnosa organske snovi v tla ter redne kalcifikacije in tako vplivati na zboljšanje strukture tal in njihovo obstojnost.

Kadar vidimo teči v jarku ali potoku kalno vodo ali kadar nas ob vetrovnem vremenu skelijo prašni delci v očeh, vedimo, da je to erozija. Voda odnaša plodno zemljo – ali nas to kaj skrbi?

Kmetijska svetovalna služba pri ŽVZ-ju za Pomurje M. Sobota Zita Novak, dipl. inž. kmet.

NOVO NOVO BEBB d.o.o. Strukovci 23a, 69265 Bodonci, tel. 069/49 195

Podjetje za proizvodnjo drobne kmetijske mehanizacije, servis in prodajo

PRODAJA NA VELIKO IN DROBNO

- vrhne kosilnice (s košaro, samohodne...)
- kosilnice na nitro (Jonsered, Stihl, Kawasaki, Husqvarna...)
- motorna škroplilca (Stihl, Solo, Ideal, PAN-AGRA...)
- motorna žage (Jonsered, Stihl, Sachs, Dolmar, Tomos...)
- motokultivatorji (Gorenje Muta, BCS...)
- traktorjski priključki
- rezervni deli za vse vrste strojev
- venge za motorne žage Oregon
- vodila verig za motorne žage Oregon
- rožalni program (Oregon, Felco, ARS, Lavid...)
- škroplilni in zalivni program (Garden, GDM...)
- črpalke za pretok vina in škarje za obiranje grozdja

SIMO NAJČEŠČEJI IN NAJBOLJŠI PRI-NAS SE DOBI VSE

SERVIS MOTORNIH ŽAG	SERVIS MOTOKULTIVATORJEV	SERVIS MOTORNIH ŠKROPLILNIC	SERVIS VRTNIH KOSILNIC	SERVIS KOSILNIC NA NITRO
Jonsered Stihl Sachs Dolmar in drugih	Gorenje Muta Goldoni Honda BCS in drugih	Stihl Solo PAN-AGRA Ideal	PAN-AGRA Murray Briggs Kawasaki Aspera Tekonze	Jonsered Stihl Kawasaki Husqvarna Humelite

Prilagojena orodja opravljamo še servise storitve naslednjih izdelovalcev kmetijske mehanizacije:
AGORA, SIP, BATIJE itd...

MOŽNOSTI PLAČILA

- ob gotovinskem nakupu od 5 do 10% popusta
- možnost plačila na tri čeke
- kreditno odplačevanje od 3 do 15 mesecev

Za nas kmete bi bilo najbolje, da bi bila vse leto zima.
Tako ne bi imeli težav s pridelki, cenami, izgubo...

FRANCEKOVO
PREMIŠLJEVANJE

AGROKONZULTANCI
GÖTTER K

kulturna obzorja

Arhivski dan v Zalaegerszegu

Arhiv Zalske županije je 8. oktobra 1993 v Mestni glasbeni in razstavni dvorani organiziral srečanje arhivistov z naslovom: »Obramba krščanstva – Zala in Zahodno Podonavje v 16. in 17. stoletju«. Srečanje je vodil dr. István Bariska, ravnatelj Arhiva v Köszegu (izpostava Arhiva Železne županije v Szombathelyu). V svojem uvodnem referatu je predstavil razvoj mest v Zahodnem Podonavju v 16. stoletju. Podal je dejavnike, ki so bistveno vplivali na razvoj maloštevilnih mest na tem območju, ter ocenil vpliv turške zasedbe tega prostora.

Sedilo je predavanje Jánosa Hóvirija iz zunanega ministristva v Budimpešti z naslovom »Turška zasedba na Jugoahodnem Podonavju v 16. stoletju«. To je bilo omejeno območje takratne Ogrske, ki je uradno pripadalo Habsburškemu cesarstvu, vendar so ga Turki kljub temu obdajali. O tem pričajo redki viri, npr. ovanki »defterjev« iz 16. stoletja. Navedeni kraji in kraji ter davki, ki so jih Turki pobirali.

Mihály Imre z Znanstvene fakultete v Debrecenu je predstavil referat z naslovom »Protiturska miselnost v književnosti 16. stoletja«. Predstavil je nekaj odlomkov iz književnih del tega obdobja, ki so vsa pisana v latinskem jeziku in izražajo odpor proti Turkom ter kličejo na pomoč Germanijo kot sosedo in sestro ogrožene Panonije, da prežene turško nevarnost. Referat z naslovom »Utrdbe v Zalski županiji v 16. in 17. sto-

letju« je podal László Vándor, ravnatelj Arhiva v Göcseju. Poudaril je pomen protiturskih utrd in gradov v Zalski županiji, opisal je tudi organizacijo obrambe in potek nekaterih pomembnejših bitk s Turki v 16. in 17. stoletju. Referat J. Jánosa Varge iz Zgodovinskega inštituta v Budimpešti je podal sliko o družbeni razslojenosti vojaštva, ki so ga večinoma sestavljali nižje plemstvo in kmetje. Ti so se s tem skušali povzpeli na družbeni lestevici. Zadnji referat je predstavila ravnateljica Arhiva v Sopronu dr. Eva Turbuly z naslovom »Županjska uprava na prelomu 16. in 17. stoletja«. Opisala je sistem uprave v razmerah turške zasedbe. Na koncu je bil podan referat dr. Petra Pavla Klasinca, ravnatelja

Pokrajinskega arhiva v Mariboru, z naslovom »Turki v Prekmurju«, ki ga je prevedla v madžarski jezik in prebrala Ana Dancs iz Lendave. S tem je bil srečanju dan mednarodni značaj. Referat je na osnovi izbrane slovenske historiografije podal kronološki pregled dogodkov v času turških vpadov od 15. do 17. stoletja v Prekmurju. Dr. Peter Pavel Klasinc je na koncu svojega prispevka podal predlog, da je potrebno v Prekmurju na področju zgodovine še veliko raziskati, saj je bilo to obdobje v pisanju slovenske nacionalne zgodovine nekoliko zanemarjeno. Podobno misel je izrazil tudi dr. István Bariska, ki je ob koncu srečanja podal sintezo vseh predavanj ter izoblikoval nekatere sklepe arhivskega dneva. Silvija Prendl

gibanjski program

Načrt vzhodne misli

V slovenski različici sinkretizma prinaša novi čas, ki ga figurira resnobna lahkost v različnih domenah književnega potohodja, obenem svobodni svet napak ter instinktivni gib v izražanju. Prvotna zasvojenost in umsko svobodomiselje z negiranjem formalizma kot obliki neaktivnega in nasploh zaspanega modusa intelektualne misli danes topi svojo udarno pest na vehementnih ilustracijah lastne simbolike. Duhovni prostor kot globalna vas komunikata z večjo dozo egoizma. Odmiki obstajajo zgolj kot kratkotrajna ločnica med aktualnimi trendi in s svojo izvirnostjo zastajajo za širšim obzorjem duha. In kaj pravi eden iz podstrešja filozofije: »Kaj? ličje? Hočeš se naseteriti, ustotiti? ličje pristaše – liči ničel!«

Regionalni umik v samorefleksijo

Prekmurje kot močno občutljiva geografska implikacija v zdravem organizmu slovenskem s svojo prestrezajočo geografsko lego presega arhaične stereotipe, po katerih naj bi vnašala v nacionalno zalednico majhne posebnosti. Novi antidržavni teorem je zelo kratak! Prekmurska krajina kot amortizer duhovnega balasta z vzhoda in slovanstvo kot način preživetja slovenskega jezika, in to je izkustvo in poplačana tradicija. Mislilec na kratke proge že iščejo modus operandi. In prihajajo od blizu. Mnogo modrosti je v tem, da človek potrebuje goro, da sprejema. V ta dogajanje se bo vključil forum SVOBODNE PREKMURSKA INCIATIJA (SPI), ki bo v prihodnje zedinil vse, ki obvladajo moč razuma in občutijo letargijo močvirnih duhov v razkopanih spominih. SPI bo poskusil predstaviti nov individualizem, ki bo temeljil na elitizmu načina. Prvinske duhovne vrednosti kot dovršena oblika skladnosti, vpete med zunanja obdobja, ki jih zaznamujeta realna vpadnica skupinske terapije in namišljen hedonizem od znotraj. Pravičen pristop v razvijajoč se ciklus odnosov na relaciji družba-individuum-duhovnost lahko s imanentno močjo vzpostavi nove vrednosti, ki bodo temeljile na konkretnih miselnih zasloabih.

- Prva postavka: Zdrav razum. Brez subjektivnih spon naj nadgradi tisto enostavnost in moralno formo, ki je v tej novi dobi tako precizna in dokončna.
- Druge postavka: Zver demokracije omogoča egoizem navzven. (Platon) Kritična faza narodne zavesti.
- Forum SPI bo odprl nov vidik prekmurske zgodovine z izbranimi temami in izvorno dokumentacijo, ki vsebuje pisna pričevanja pomembnih prekmurskih ustvarjalcev.
- Poglavja:
 - Opis narodne zavesti Prekmurcev
 - Slovanstvo in prekmurski jezik
 - Splošno in kulturno življenje v 19. stoletju
 - Statistika narodne pripadnosti v Prekmurju in Porabju
 - Poskus razčlenitve dogajanj v Prekmurju pred 1. sv. vojno in po njej
 - Prekmurje na pariški mirovni konferenci itd.
- Ključni moment publikacije, katere prva številka izide sredi decembra, bo literarni in duhovni prispevek naših članov, pa tudi ljudi iz širšega kroga.
- Izhodiščni motiv tega projekta je ohranjanje kulturnih dobrin Prekmurja in možnost generacijskega kompromisa v ustvarjanju Programska kritična:
- »Ti, ki je postal moder, iščeš stare izvire, Vam povem, ta bo na koncu našel izvir prihodnosti in nov misel.« (Aiso sprach Zarathustra, Friedrich Nietzsche)

MARK KRENN za delovni odbor SPI

11. knjižni sejem

En teden je bil HIT knjiga

Bienalni knjižni sejem v Ljubljani je bil že 11. po vrsti, rekordni kot vsak do sedaj. Ob njem je bila cela vrsta prireditvev, predvsem pa predstavitev novih knjig, ki jih založbe izdajajo kljub manjšemu kupovanju. Ob vseh velikih založbah, ki ne smejo manjkati na takem sejmu, je razstavljalo in prodajalo svoje izdelke veliko novonastalih zasebnih in malih založb, za katere pa lahko mirno trdimo, da jih večina čez dve leti ne bo več razstavljala, pa tudi ne obstajala. Ne samo zaradi stroškov najema panojev, ki so stali 500 nemških mark, temveč tudi zaradi prodajnega učinka. Vsi, ki so na sejmu prodajali knjige, so zatrčili, da je bil izkupiček katastrofalen. Smisel izdajanja knjig pa ni v tem, da obležijo v skladiščih, tega si malih založnikov ne morejo privoščiti, pa tudi velike založbe danes tiskajo pesniške zbirke v nakladi 300 izvodov, popularne romane pa v nakladi 800 izvodov. V neprimernih prostorih Cankarjevega doma, na hodnikih, na razstavnih panojih, ob katerih sanitarna inspekcija niti ni ptarjem ne bi dovolila prodajati »pomfritja« in ob nekulturni vstopnini 300 tolarjev za enkratni obisk, se ni gnetlo ljudi in ne šolarjev, kot pred leti. Ali postaja sejem sam sobi namen? Bog me obvaruj, kaj takega reči na glas, saj je vse dni na sejmu samozadostno »komponirala« slovenska (ljubljska) knjižna smetana – od Nika Grafenauerja do Matjaža Kmecla.

Med uspešnimi stvarmi sta izstopali (samo) dve: prvi slovenski bienale ilustracij in seminar o copyrightu. Kdo drug bi označil uspešnosti dodal sklenjeno sezono založnika Mihelača, ki je v slovenskem prostoru v preteklih dveh letih pobral vse možne nagrade. Tako je njegov avtor Drago Jančar prejel Prešernovo nagrado, avtor iz Argentine Zorko Simičič za roman Človek na obeh straneh stene nagrado Prešernovega sklada, nagrado Kresnik za najboljši roman leta Veliki voz je dobil Miloš Mikelc, Jenkovo nagrado za poezijo je dobil Kajetan Kovič in nagrado 11. knjižnega sejma za prvenec Matjaž Zupančič. Tretji (alternativni) bi za uspešnega morda označil razstavni prostor spornega Dušana Cunjka in njegove Emonice, na katerem ni bilo niti ene knjige, le črni žalni trak je krail police. Seveda so ga organizatorji odstavili, rekoč, da zato, ker ni plačana najemnina. Prvi bienale razstave slovenske ilustracije je bil res izjemen, tako kot je izjemna tudi prva nagajenka bienala Marija Lucija Stupica. Nagrado Hinko Smrekar je dobila za ilustracije v knjigi Mala morska deklica. Brez pohval pa niso ostali niti Alenka Satter za ilustracije v knjigi Prišel je lev in Daniel Demšar za ilustracije Arabskih ljudskih pesmi, Huigun Wang za

ilustracije v knjigi Pravljica kitajskih manjlin in Rudi Skočir za ilustracijo v knjigi Modrost kralja Salomona.

Cehovska organizacija Založnikov in knjigoizdajev pa je organizirala predavanje Angležinje Lynette Owen o avtorskih pravicah, o t. l. copyrightu. Uspešno predavanje, za katerega je bilo potrebno plačati 15 tisoč tolarjev, je pokazalo, da se zahodnoevropske založbe zavedajo pomena vzhodnega tržišča, da pa ga kljub vsemu ne morejo obvladati. Črna borza na vzhodu – tudi v Sloveniji – funkcionira in težko jo je nadzorovati. Zdaj veljajo avtorske pravice 50 let po smrti avtorja, v prihodnjem letu naj bi Evropa (in tudi Slovenija) prešli na 70 let, tako je že sedaj v Nemčiji. V nadzor na zahodu sodijo tudi vsa fotokopirana, v Angliji imajo celo fotokopirne stroje, ki štejejo kopije za plačevanje davkov in odškodnin. Prav tako pa avtorji in založbe dobijo plačilo za izposojene knjige v knjižnicah. Da jabolko ne pade daleč od jablane, pa je poskrbel kar sama predavateljica Lynette Owen, ki je udeležencem seminarja razdelila fotokopirane materiale. Res je, da je bila njihova avtorica, toda knjige, iz katere so bili materiali, ni izdala njena založba. Marjan Horvat

Novice iz kulture

* **Žalostna novica:** Umrl je kartuzijski pater Ciril Zver. Umrl je tisti pleterski menih, o katerem so pripovedovali vsi, ki »gučijo« in so kadarkoli bili v Pieterju. »Iz Odrance je doma, takšen priljuden človek. Jej, kako se smejal...« Pokojni pater se je narodil 1919., na gimnazijo je hodil v Soboti, posvečen je bil 1946., novo mašo je pel v Odrancih. Meniško je živel 55 let, duhovnik je bil 47 let.

* **Žalostna novica:** Umrl je Jože Petek, nekdanji novinar Pomurskega vestnika.

* **Založba Franc-Franc**, ki je knjigo izdala, in **Branko Žunec**, ki jo je z naslovom Josip Benko – mit in resničnost napisal, bi radi nadaljevali s projektom Benko. Zato vabijo vse, ki bi lahko kaj pričevali; da to sporočijo Podjetju Franc-Franc, poštni predal 27, M. Sobota ali pa na naslov Branko Žunec, Staneta Rozmana 7, M. Sobota.

foto: n. juhrov

* Radgonska knjižnica je obnovljena, knjižne police pa bližje rokam, ki segajo po knjigah! In to še ni vse: radgonska ljudska univerza je dobila nove učilnice!

Jazz Art Trio

To so džezisti, ki džezajo brez tolkal, kar zahteva visoko izvajalsko in tehnično raven. Nekoč so igrali v zagrebškem televizijskem Big Bandu, danes pa Damir Dibić spada med najbolje kitariste na svetu, igral je že z Johnny Lewisom, Salom Nisticom in Garyjem Burtonom; trobentač, aranžer in kompozist Ladislav Fridri piše partiture za džezovske člene in navdušuje publiko s svojim premišljenim in melodičnim igranjem trobente; kontrabasist Kresimir Remeta je doslej delal že z džezovskimi velikani, kot so Johnny Griffin, Art Taylor, Zoot Sims, Buddy De Franco, Gianni Basso, Luckx Thompson in drugimi. – 20. NOVEMBRA BODO NASTOPILI V SOBOŠKEM RDEČEM BARONU.

kulturni koledar

Razstave
MURSKA SOBOTA: V galeriji si lahko ogledate plastike 11. mednarodnega bienala male plastike. Razstava je odprta do 29. novembra.
GORNJA RADGONA: V knjižnici pri Ljudski univerzi si lahko ogledate likovno razstavo akademskega slikarja Lojzeta Logarja. Razstava bo odprta do 26. novembra.
RADENCI: V galeriji muzeja Radenske je na ogled razstava del likovne kolonije fundacije Rembrandt ter Radenske. Razstavljajo Marjan Gumilar, Sandi Červak, Zmago Jeraj, Zdenka Žido in Lojze Logar. Ogledate si jo lahko do 20. novembra vsak dan med 10. in 12. uro ter ob sobotah med 15. in 17. ure. Od novembra dalje je ob nedeljah zaprto.
RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja slikar Adolf Pen.
LENDAVA: V grajski galeriji razstavlja svoje fotografije Hagymas Istvan, rojen v Novem Sadu, živi in dela pa v Prekmurju.
LENDAVA: V gradu je na ogled stalna razstava del dosedanjih mednarodnih kolonij. Obenem si lahko ogledate tudi freske Zoltana Gaborja. Na ogled pa je tudi stalna razstava Oloris, ki jo posoja soboški muzej.

Prireditve
RADENCI: Danes, 18. novembra, ob 17. uri bo v kongesni dvorani hotela Radin nastopilo Hrvatsko narodno gledališče iz Varaždina s komedijo **Uboji Ivan**. Vstopnice lahko kupite pri recepciji hotela.
V petek, 19. novembra, bo v isti dvorani ob 18. uri promenadni koncert godbe na pihala iz Soltanja.
GORNJA RADGONA: Hrvatsko narodno gledališče bo s komedijo **Uboji Ivan** gostovalo tudi v Kulturnem domu Gornja Radgona. Predstava bo danes, 18. novembra, ob 20. uri, vstopnice pa si lahko kupite v predprodaji na avtobusni postaji.

zenskega trikotnika, Jane Campion najbolje pokaže svoje mojststvo opazovanja medčloveških odnosov. Z naravnost braudelovsko manjro psihološkega doživljanja preteklosti režiserka doseže, da junaki zgodbe tudi razmišljajo v skladu z časom, ki mu pripadajo. »Piano« novozelandske režiserke in scenaristke Jane Campion z neverjetno prepričljivostjo pokaže, kako se žensko dojemanje ljubezni in brutalnosti ter prikaz obojega na filmskem platnu razlikuje od tistega, kar si pod tem predstavljajo moški svet. Po ogledu tega filma nam postane jasno, kako malo je resnično dobrih filmov in kako malo je potrebno, da je lahko film dober ravno zaradi tepega. To je ljubezni in enostavne želje po življenju. Film je dobil zlato palmo za najboljši film leta 1993 na festiva tu v Cannesu.
 ANDREJ HORVAT

MURSKA SOBOTA: PIŠK in Založba Mihelač prirejata v četrtek, 18. novembra, ob 18. uri v soboški Grajski dvorani srečanje z avtorji pesniške zbirke **Pesmi štirih**. Potemtakem pridejo: Kajetan Kovič, Ciril Zlobec, Janez Menart, Tone Pavček.
MURSKA SOBOTA: V sredo, 24. novembra, bo ob 18. uri v grajski dvorani koncert iz cikla, ki ga pripravlja Glasbena miadina Slovenije. Igrala bosta 22-letni violončelist Gregor Marinko, ki ga bo na klavirju spremljal mlad pianist Klemen Golner.
MURSKA SOBOTA: V soboto, 20. novembra, bo ob 22. uri v gostilni Rdeči baron jazz koncert **JAZZ ART TRIA**.

Kino PARK
HOWARDOV KOT, film, ki je dobil po literarni predlogi oskarja, si lahko ogledate 23., 24. in 45. novembra ob 19. uri.

Piano

Okoli njega zelo enostavno. Osrednja scenarija temelji na pojmovanju evropskega dojemanja sveta in obnašanju predstavnikov viktorijanske Anglije, ki so svoje šege in navade nosili s seboj v še tako oddaljene kolonije, kot je bila Nova Zelandija sredi prejšnjega stoletja. Tudi tokrat kot že v enem prejšnjih filmov iste režiserke je glavna junakinja ženska. Ženska, ki greši. Kakšen je moralni greh ženske še dandanes? Predavanje svojega telesa nekому, ki mu po formalni pogodbi, ki jo imenujemo poroka, ne pripada. Da ženska tega drugega ljubi, to v trenutku, ko je bil greh storjen, sploh ni več važno. »A se spoznate kaj na trgovanje?« Ada (Holly Hunter) ne razume vprašanja. Njena na zunaj neopazna telesna hiba opogumi Business (Harvey Keitel), da nadaljuje. »Z vsakim obiskom pri meni, z vsako klavirsko uro boš odkupil eno tipko svojega piana.« Njena notranost lahko pride do izraza samo s pomočjo lesenih, črnih in belih tipk. Ada se spozna s trgovanjem...

ne zgodi se vsak dan

Stoletnica Sherlockove smrti

Britanska pošta je pred dnevi izdala serijo petih znamk, na katerih je upodobljen znameniti detektiv Sherlock Holmes, tik preden je s svojim smrtnim sovražnikom Moriartyjem strmoglavil v prepad in končal svoje burno življenje. Živel je seveda samo v romanih pisatelja Arthurga Conana Doylea, prav v teh dneh pa mineva sto let, odkar se je Sir Doyle odločil, da njegov junak umre.

Sto let hotela v hotelu

Slavni Waldorf Astoria, newyorški velikan, je bil nekdanj z 2200 sobami največji hotel na svetu. Te dni slavi ta slovit hotel stoletnico, zato si ga pobljže oglejmo. V štiridesetih letih je prevzel krmilo Astorie Conrad Hilton. Vedno več bogatašev je odkrivalo prednosti stalnega zasebnega razkošnega apartmaja z vsemi storitvami 24 ur na dan. Najbolj ugledna gosta sta bila Cole Porter in vojvodinja Windsorska, ki sta vsak dan skrbela za to, da so o hotelu veliko govorili. V hotelskem klubu so peli vsi najpomembnejši ameriški pevci, tu je pel tudi Frank Sinatra, ki je s honorarjem poplačal letno najemnino milijon dolarjev za sobo. Med stalne goste je všteti tudi vso ameriško filmsko smetano in nasploh vse pomembne ljudi, ki so obiskali New York. V tem slavnem hotelu se ustavljajo in prenočujejo tudi svetovni politiki, ki se mudijo v mestu. Hotel zaposluje nekaj tisoč ljudi, ima deset kuhinj, nešteto dvoranic, barov in kavarnic. Zato ga imenujejo tudi hotel v hotelu. Vsak dan porabijo za prehrano na desetine ton mesa in zelenjave, imajo svoje klavnice, pekarnice. Praviijo da se dnevno obrne v tem hotelu deset in več tisoč ljudi.

Ukradene slike so našli

V garaži v predmestju Perthu v Avstraliji so našli pet mojstrovih holandskih slikarjev 19. stoletja, ki so bile pred nekaj leti ukradene iz muzeja v Delftu. Umetnine, vredne skupaj od 990.000 do 1,3 milijona ameriških dolarjev, so bile stisnjene med dve plošči vezanega lesa. Na eni od slik je Jan Baptist van der Hulst upodobil kralja Viljema Oranskega. Najbolj znan pa je portret ustanovitelja tobačne družbe barona W. A. Schimelpennicka, ki ga je naslikal Nicholass Pieneman. Slike so zbudile pozornost avstralske policije potem, ko je novinar perthskega dnevnika opozoril nanje z dokumenti, ki so pričali o njihovem izvoru. V Avstralijo so bile uvožene novembra lani, vendar jim carinski uradniki niso posvečali pozornosti, ker za umetnine, starejše od sto let, ni treba plačati carine.

Faraoni v Las Vegasu

O tej zgradbi govori tačas vsa Amerika; kajti nov hotel Luxor v Las Vegasu, zgrajen v obliki egiptovske piramide in z ogromno sfingo v ospredju, je prekosil vse dosedanje arhitektonske atrakcije najslavnejšega igralniškega mesta na svetu. Posebna privlačnost je močan snop svetlobe, ki ga izžareva vrh piramide in ki doseže višino skoraj petnajstih kilometrov. Megalomanski objekt je stal kar 375 milijonov dolarjev, toda investitorji pričakujejo, da bo množica hotelstkih igralnic naložbo poplačala v nekaj letih. Hitova Perla je proti Luxorju prava liliputanka.

Mini humoreska

Uspešen manager

Na Radiu Slovenija sem poslušal pogovor z menedžerjem, gospodom X, ki je govoril o uspešno opravljeni nalogi. Že leta 1989 je ameriški menedžer (ki smo ga plačali mi) opravil ekspertizo, iz katere je bilo razvidno, da je nujno potrebno obrat te in te industrijske panoge zapreti. Menedžer gospod X je uspešno končal svoje delo. Prejel je zaslužene pohvale (in seveda zaslužen honorar). Do tu bi bilo vse lepo in v redu. Toda kaj se je zgodilo z odpuščenimi delavci. Eni živijo od podpore, nekateri ropajo banke in črpalke, nekateri so se zapili, Vincenc K. pa se je obesil.

BORIVOJ REPE

Martinov luček, je kot metuljček, si je še tri dni po Martinovani spenjvala Belekova sousesida. Ja, tou je znak, ka je trnok dobra vinska letina je fčasí dau oceno Bela, šteri kvaliteto vín zna oceniti tudi po obnašanji svojí bližnji. Popavanje njegove souseside se je pa mogoče nanašalo tudi na Tineka z njuve vesí, šteri je tudi ovak fejtst motakar, pa iznajdlivi je kak stou vragouf. Sakšo luknja gor najde. Dau je gor spisati, ka njemi je pou letine sujsa pobrala, pou letine njemi je toča skukla, pa je li furt domou vozo pridelke, pa puno jabuk zoudo, pa vina naprejšo telko, ka so njemi lagvi sfalili, zaj pa čaka, ka njemi vó plačajo odakodnino za sújšo, pa za škodo po toči. Ka se pa dogajanja na kulturnon področji tiče, je Bela v pamet zou, ka so se lekar zaključile letos zadnje slakarske kolonije. Letos jí je v Sloveniji telko bilou, ka obstoja bojazen, ka bi nas začnoli zvati kolonialna država. No, tou niti slučajno ne bi mogli grtati, že zavolo toga nej, ker je minister Janša sou utrjevati naše "abrambne" sposobnosti tudi na Madžarsko, ge so pa skoro glij tak "močni" pred navalon kúpcov s tujine, kak mij. Pri ton so mišleni tisti šteri kupujejo naše firme, pa cilou našo zemlo - tak pomali: sakší den, en pedan. Dostakrat ne vijdimo drejve, gda smo v šumi pravi Bela, šteri pravi, ka mi ne núcamo éropianof, pa podmornic, pa velki tankof. Mi moremo samo patiti, ka nan doj ne spokujpijo tej par parcel štere sestavljajo našo Slovenijo. Pravijka se zna tak hitro zgoditi, ka mo naidnouk tanke, pa vojašnice na luckon meli. Mij mo pa tudi té ešte samo podnajemniki, pa dužniki. Tak kak tudi smo. Džouži

Akrobati nad Provanso

Pred dnevi je bil nad Provanso v južni Franciji velik letalski miting, s katerim je znana letalska akrobatska skupina, sestavljena iz najboljših francoskih vojaških pilotov, praznovala svojo štirideseto obletnico. Za to fotografijo pa ne zaslužijo pohvale samo piloti temveč tudi fotograf.

Jenny Freeman (27) se je s svojimi sto sedemindvajsetimi kilogrami ovekovečila na naslovni strani angleške ženske revije Woman. Bralke so uredništvo zasule s pismi. »Jenny je pametna, ker ima rada svoje telo in ga ne mrcvari s shujševalnimi dietami« je rdeča nit, ki se vleče skozi pohvale. Jenny je naša tovarišica, da so se zbrale in se skupaj slikale. Dekleta v šopku so stara od osemindvajset do sedemindvajset let. Najtežja je tridesetletna Gaynor Forde s sto štiridesetimi kilogrami, najlažja pa tehta samo dva kilograma. Okrogle deklice razmišljajo, ali ne bi nastopale kot plesna skupina.

zvezde vam kažejo

Ona: Le tako naprej in uspelo ti bo! Sedaj si v izredno ugodnem obdobju za sklepanje novih prijateljstev, to pa ti bo zelo povečalo krog prijateljev. In kdo ve: mogoče bo iz vsega tega tudi kaj več!
On: Ker ti je delo pravi užitek, si ne boš privoščil niti najmanjšega počitka, četudi ti bi bil še kako potreben. Takšen način življenja ti sicer zagotavlja precejšnjo finančna sredstva, toda pomisli tudi na kaj drugega...

Ona: Nihče ti ne želi ničesar slabega, zato se nikar ne izogibaj družbi, ki te že kar precej pogreša. Ob koncu tedna se ti obeta prijetna avantura, ki pa ti lahko prinese še kaj več kot le eno prijetno noč...
On: O mnogočem si imel prav, toda sedaj ni čas, da bi opozarjal na svojo nezmotljivost. Za neko stvar ti bo kasneje še žal, vendar ne kaže postaviti vsega na kocko le zato, da bi dobil nekaj, kar ti pozneje mogoče sploh ne bo všeč.

Ona: Lotila se te bo pravcata histerija, ki bo v najbližji zvezi s tvojim nekdanjim prijateljem. Pomiri se in trezno razmisli o vseh morebitnih posledicah ter se šele nato dokončno odloči. Vsekakor ti ne bo lahko.
On: Zadel te bo plaz očitkov, ki pa bodo povsem upravičeni. Bolje bo, da se s tem odkrito spoprimeš, saj se lahko v nasprotnem vse skupaj še bolj zaplete. Nekdo si želi tvoje bližine...

Ona: Prišel bo trenutek, ko se boš morala dokončno odločiti med dvema sicer enako dobrima alternativama. Nikar se ne obotavljaj, ampak se čimprej odloči! Nekdo ti bo sicer delil nasvete, a raje ravnaj po svoji glavi.
On: Obeta se zanimiv konec tedna z osebo, za katero si že daj časa kar precej ogret. Naj te ne skrbi za posle, saj jim tvoja kratka odsotnost ne more kdo ve kaj škoditi. In nikar se ne zagovori.

Ona: Presenečena boš nad nenadnim zanimanjem tvojega nekdanjega oboževalca, a mu ne smeš zaupati. Drži se raje tega, kar imaš, saj nisi ni tako slabo, kot se ti dozdeva. In ne pozabi poklicati prijateljice, saj veš, zakaj!
On: Spodletela naložba ti še vedno ne gre povsem iz glave, to pa lahko samo še poslabša tvoje trenutno stanje. Miren konec tedna ti bo omogočil sprostitve, ki si je že dalj časa potreben. In še nekaj več, to pa je že druga zgodba...

Ona: Trpela boš zaradi neutemeljenega ljubosumija, potem pa se bo vse skupaj pojasnilo in v tvojem življenju bosta ponovno zavladali sreča in zaupanje. Toda vseeno se zamisli nad svojo preveliko vročernovostjo, ki te lahko še pokolje.
On: S prijateljico se boš imanitno zabeval in kaj hitro se lahko zgodi, da prijateljstvo preide v trajnejšo zvezo. Dobro pa bi bilo, če bi se posvetil tudi svojim obveznostim, saj bo drugače vlak odpeljal brez tebe.

Ona: Zaupala se boš prijateljici in skupaj bosta vendarle uspeli najti izhod iz trenutne krize. Toda šele prijatelna družba in romantičen pogled neznanca ti bosta dokončno odgnala vse črne misli.
On: V družini se ti bodo stvari počasi uredile, pa tudi težav bo konec. Dobro bi bilo, če bi tu in tam pomislil tudi na svoje prijatelje, saj se ti lahko v nasprotnem vse skupaj precej čudno obrne.

Ona: Išči srečo predvsem v tem, kar imaš, ne pa v tem, kar pogrešaš. Ljubezen je preveč relativna stvar, da bi ti uspelo karkoli posploševati. Pa tudi tvoj partner nima neskončnega potrpljenja.
On: Skušaj razumeti, da so stvari, prek katerih ne moreš, in se sprijazni z dejstvi. Potrebuješ počitek, zato se nehaj naprezati in si raje privoščiš kratek oddih ob koncu tedna. Seveda v družbi...

Ona: Prijateljeva naklonjenost se bo sprevrgla v trajnejšo zvezo, v kateri bosta uživala oba. Prijateljica te bo povabila na prijeten klepet, kjer se ti bodo razjasnile mnoge skrivnosti iz preteklosti.
On: Posli so se začeli obračati na bolje in od tebe je odvisno, ali jih boš uspel obdržati na trenutni ravni. Prijatelj ti bodo pripravili presenečenje, toda vprašanje je, ali ti bo tudi všeč.

Ona: Nikar ne pričakuj spremembe prek noči, ampak se še bolj zagrizi v uredničtev svojih želja. Ob koncu tedna se ti bo kar se tiče ljubezni...
On: Kar si iskal, lo si tudi našel. Vprašanje je le, ali boš uspel nastati položaj tudi popolnoma izkoristiti ali pa boš ponovno pobral samo smetano, nato pa raje previdno odšel. Bilo bi res škoda...

Ona: Nekdo iz tvoje stalne družbe si že dalj časa vztrajno prizadeva, da bi našel področje, kjer bi ti lahko kar najbolj škodoval. Poglj malo okoli sebe ali pa se kar najbolje zaščiti pred neljubimi presenečenji.
On: Doživel boš izreden konec tedna, saj boš končno našel kompromis med svojimi željami in možnostmi. Javkar pa ne poskušaj do konca vztrajati pri svojih načelih, kajti posli se lahko prav hitro izjavijo.

Ona: Nekdo ti hoče povedati nekaj prijetnega, ti pa ne preprešano spregleduješ. Toda tudi njegove potepuške bo konec, zato poskrbi, da se ti ne bo to tuči maščevalo - kar, pa sama najbolje veš!
On: Vse bo še v redu, le pohiteti bo treba. Tvoji načini so povsem uresničljivi, toda za to je potrebno še kaj več kot samo dobra volja. Prijatelj ti bo ponudil finančno pomoč, o kateri se spleča podrobneje razmisli.

za vsakogar nekaj

Brejest in porod pri psici

Vodno več ljudi ima pse in muce, vendar so včasih s pomembnim delom njihovega življenja - reprodukcijo - slabo seznanjeni. Veliko vprašanih se nanaša na dolžino brejosti, kdaj pariti...

Psice **SPOLNO DOZORIJO** od 9. do 9. meseca. **TELESNA ZRELOST** pa nastopi šele čez nekaj mesecev. Po kinoloških predpisih se pri psici brejost pri 18 mesecih prehitro brejost lahko psico deformira (zaostanek v rasti, usločena hrbtnica in povešen trebuh...), hitra pa se poveča možnost za letak porod. Zgornja starostna meja za razmnoževanje je pri psih letih in le v izjemnih primerih več.

Psice se gonijo dvakrat, če pa živijo v stanovanju, lahko tudi trikrat na leto. **PREDGONJENJE** (proestrus), za katerega je značilen izloček iz spolovil ter privlačnost za samce, ki pa jih žival odklaja, traja 7-9 dni. **PRAVO GONJENJE** (estrus), v času katerega psica dovoli zaskok, traja 4-8 dni. Sprostitev jajčne celice (ovulacija) nastopi v začetku estrusa. Jajčna celica nato potrebuje 2-3 dni za razvoj iz primarne v sekundarno oocisto, ki je 24 ur sposobna oploditve. Semeničice so sposobne oploditve 3 dni (2-5 dni).

USPEŠNOST PARITVE je odvisna od pravilne določitve časa paritve:

- Psica se naj osemeni 2.-4. dan pripravljenosti za parjenje (estrusa), torej 9-14 dni po začetku ovulacije (proestrusa). Pri **OPAZOVANJU** je pomembna oteklost hrbtnice in sprememba vaginalnega izločka (prehod iz rdečice v prozorno).
- Uspešnejša metoda je mikroskopski pregled **VAGINALNEGA BRISA**, kjer nam razmerje med različnimi celicami nožnice

sluznice pove, v kateri fazi spolnega ciklusa je psica.

3. - **GLUKOZNI TEST** (testne paličke ali trakovi) zazna zvišano raven glukoze v sekretu pred ovulacijo.

BREJOST TRAJA pri psici 59-66 dni (povprečno devet tednov). Če je veliko plodov, je krajša, če pa je plod samo eden, lahko traja tudi do 70 dni.

PREDZNAKI PORODA:

- povečane mlečne žleze, iz katerih na pritisk priteče kolostrum (mlečivo),
- otečena sramnica, nemir, neješčnost,
- pojav cervikalne sluzi (2-3 dni pred porodom),
- padeč temperature na 37 stopinj C (12-24 ur pred porodom).

PRED PORODOM umijemo vime z mlačno vodo in blagim toaletnim milom, dolgodlakim psicam pa porežemo dlako okrog seskov.

POROD se prične z odpiranjem materničnega ustja. Psica je nemirna, ogleduje si trebuh in spreminja položaj. Ta faza traja povprečno šest ur. Nato se psica umiri, zvije in prične iztiskati plod. Po kakšni uri se skoti prvi mladič (če je prvi porod, lahko tudi čez 2-3 ure), ki je ovit v posteljico, s katero priteče tudi nekaj zelene tekočine (krvno barvilo). Psica posteljico odstrani in pregreze popkovo. Med posameznimi porodi mladičev je presledek povprečno 30 minut do ene ure.

ČE SE PO SKOTITVI psica ne umiri in ne skrbi za mladiče, poleg tega pa se napenja in ima povišano temperaturo, obstaja možnost, da je v roditih še kakšen mladič; v tem primeru potrebuje veterinarsko pomoč.

Dejan Židan, dr. vet. med.

Kaj obuti za nočne izhode

Seveda ne mislimo na copate, ampak na obutev za tiste posebne prilagoditve, ko ste povabljeni na lepše. Letošnja obutvena moda je dokaj širokosrčna, dovoljeno je pravzaprav vse od škornjev na vezalke ali z verižicami z vrtoglavo visokimi ali čisto nizkimi petami, do zanimivih usjenih natikačev. Barva praviloma črna. Za učinkovito dopolnilo pa še, če si upate, zanimive mrežaste nogavice.

Narodno v zankah

Pletenine so hit te sezone -- še zlasti tiste, ki posnemajo folklorne motive. Novi žakardni vzorci so takšni, kot da bi jih stkale naše prababice. Krasijo obleke, plašče, jopiče, krila, telovnike. Spet je moderno nadstropno oblačenje, kompleti so sestavljeni iz več kosov pletene garderobe, dolžina kril in oblek pa sega seveda krepko pod kolena. Ni kaj, toplja, udobna in za oči prijetna moda.

Nasveti niso odveč

Ogledala so lahko stanovanju tudi v okras, zlasti če so velika in pravilno nameščena. Nikakor pa ne zatičkajmo podnje časopisov, umetnih rož in podobne šare. Kako jih čistimo? Pomijemo jih z vodo, ki smo ji dodali sredstvo za pomivanje posode, ali pa jih poškopljamo s posebnim čistilom za stekla in nato do sijaja zdrgnemo s časopisnim papirjem ali mehko dobro vpojno krpo. Posamezne madeže najprej obrišemo s svilenim papirjem, da odstranimo prah, nato jih zdrgnemo še s krpo, ovlaženo z alkoholom.

Če je stena vlažna, ogledala kmalu postanejo lisasta -- zrcalo zavarujemo tako, da na hrbtno stran pritrdimo tanko plutovinasto ploščo.

Medeninasto posodje rado potemni. Vsaj enkrat na mesec ga zdrgnimo s krpo, prepojeno z raztopljenim parafinom.

Jedi iz ocvrtega testa bodo vpile manj maščobe, če primešamo zmesi malo ruma ali žganja. Curek ene ali druge pijače lahko prilijemo tudi olju, v katerem testo cvremo.

Da bo trajna držala

Frizerski mojstri priporočajo: dolge trajno kodrane lase je treba striči vsaka dva meseca, kratke vsakih šest tednov. Tisti dan, ko pridete od frizerja s »svežo« pričeško, las ne krtačite. Ne vznemirjajte se, če se vam zdijo lasje pretrdo in premočno nakodrani -- po prvem umivanju (torej čez kakšen teden dni) bodo prameni videti veliko naravnješi. Trajno nakodrani las vsaj deset dni ne sušite s sušilnikom, če pa greste v kopališče, jih zavaruje z ruto ali kapo, kajti v klorirani vodi se kodri hitreje razpustijo. Ko si po umivanju lase sušite, pazite na temperaturo -- sušilnik naravnajte na srednjo temperaturo.

Kruh plesni?

Plesnjenje boste preprečili, če položite poleg kruha v omario ali vrečko še nekaj surovih krompirjev. Kruh bo ostal dalj časa svež, če ga hranite z nekaj jabolki ali kockami sladkorja.

Zemlje in francoske štruce niso dolgo hrustljave: premažite jih s slano vodo in položite deset minut v ogreto pečico (180 stopinj). Spet bo užitek ugrizniti vanje. Posušene kruhove kocke dodajte juhi šele, ko ste jo že nailili v krožnike, sicer bodo preveč rahle.

Kruh ostane svež štiri do šest tednov tudi, če ga ne zamrznete: zavijte ga v pomokane vrečke in jih shranite v hladni kleti.

Kuhajte z nami

Skutin narastek

Malo je živil, ki bi bila tako vsestransko uporabna, kot sta skuta in sir. O njiju so pisali že stari Grki, češ da je to »dar bogov«. Obe živili nam dajeta beljakovine, vitamine in rudnine, obe sta zdravi in ne predragi ter ustrezata najrazličnejšim okusom. Zlasti priprava skute je enostavna in tehnološko preprosta, gospodinjam pa omogoča številne načine uporabe. Veliki kuharski mojster Brillat Savarin je napisal: »Kosilo brez sira ali brez skute je kot enooka lepota.«

In kako pripravimo dober skutin narastek? Za 6 obrokov potrebujemo: 6 listov vlečenega testa, 50 dag sveže sočne skute, 4 jajca, 4 dcl goste kisle smetane, 3 dcl radenske mineralne vode, malo soli in sladkor po želji. Praviloma ga zelo malo ali sploh ne sladkamo.

Manjši globoki pekač namažemo z margarinom po dnu in stenah. Nato ga obložimo z eno plastjo vlečenega testa, pri tem testo rahlo pritismo ob steno, da tekoči del nađeva ne uhaja pod testo. Drugi list testa prihranimo, da na koncu z njim pokrijemo narastek. Preostale 4 liste zrežemo na pravokotne krpe približno 8 x 12 cm.

V skledi zmežamo z metlico na dev: 4 jajca, 4 dcl goste kisle smetane, 50 dag razdrobljene skute, tik pred pripravo narastka prilijemo 3 dcl sveže odprte radenske mineralne vode.

Posamezne krpe testa rahlo zmečkamo in pomakamo v na dev. Pri tem si pomagamo z vilico in žlico, da poberemo čim več nađeva in sprti zlagamo v pekač. Ko porabimo vse krpe, ponavadi ostane v skledi še malo redkega nađeva; tega polijemo po že pripravljenem v pekaču. Pokrijemo z zadnjim listom testa.

Narastek pečemo približno 1 uro pri 200°C. Ponudimo toplega.

Psi za gluhe ljudi

V Angliji je neka naftna družba, ki je s posebno akcijo zbrala 27.000 funtov in izsolala pet psov za spremstvo slabih oseb. Medtem ko je psov vodnikov slepih že veliko, psi za gluhe manj znani. Za spremljevalca gluhih ljudi so primerne vse pasme, od majhnega terierja do labradorca. Psi reagirajo na vsakodnevne zvoke, kot so hišni zvonec, razstavljanje ekspresnega lonca, pa tudi na alarm ob požaru in podobno. Šolanje enega psa stane 2500 funtov.

Glasbene lestvice

- LESTVICA NAJBOLJŠIH SEDEM SKLADB NA MURSKEM VALU**
- PREDLOGI**
- CRYIN - Aerosmith
 - WILD WORLD - Mr. Big
 - DREAMLOVER - Mariah Carey
 - HERE WE GO - Stakka Bo
 - THE KEY TO THE SECRET - Urban Cookie Collective
 - SPACE MAN - 4 Non Blondes
 - LITTLE MISS CAN'T BE WRONG - Spin Doctors
- MURSKI VAL**
- VA VRH TRIGLAVA ČOLNIČ PLAVA - New swing quartet
 - NAŠA NASPROT SONCA - Pero Lovšin in Vitezi z obložene mize
 - ANGELI ŽIVJO - Edvin Fliser
 - ČE BI LA JE NOČ ZA NAJU - Aleksander Jež
 - V MENI BO TVOJE IME - Mihael Balazič
 - VINSKA TRTA - Orlek
- PREDLAGI:**
- LA METULJA - Metulj
 - KAR ŽELIM - Alenka Godec
 - KAR IMAM - Mojca Povlič
- LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE**
- NAJBOLJŠA LETA - Jože Skubic in Slapovi
 - HEJ DEKLE - Strije kovači
 - SRBARNARSKA - Igor in Zlati zvoki
 - STUDENCEK NAJ BO JUTRI LEPŠA - Ans. Lojzeta Slaka
 - SPOMIN NA PRVO LJUBEZEN - Šaleški fantje
 - ČE BI BLIŽNEGA RAD IMAS - Ans. Avsenik

RADIO MV - MURSKI VAL - UKV 94,6 MHz (dopolndne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Borzni utrip - 9.30 NOSTSNMV - 10.00 Poročila - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila - BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Prireditve ob koncu tedna - 17.30 Alternativno - 18.00 MV-dur - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sobota - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Tržnica - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.40 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.10 Angleščina - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.10 Panonski odmevi - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.15 Nedeljsko premišljanje - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Ponedeljek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Evropa v enem tednu - 10.00 Poročila - 10.30 Sport - 11.15 Zgodilo se je - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Bila je nekoč - 17.30 Sport - 18.00 S kranščakom, cekron, pa z marelof - lestvica narodnozabavne glasbe - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Torek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Kost/gost dneva - 9.15 Glasbene novice - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Tema popoldneva - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Sreda - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Ištemo za vas - 10.00 Poročila - 10.15 NOSTSNMV - 11.15 Borzni utrip - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Poslušamo vas - 17.30 Mali oglasi - 18.00 Na narodi farmi - 18.30 Poročila BBC - 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

Četrtek - 5.40 Prebujajte se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Kost/gost dneva - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Pika na i - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC - 12.30 Zakaj se ukvarjamo z umetnostjo - 13.00 Danes do trinajstih - 13.30 Popoldne na MV - 14.00 Aktualno - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 To sem jaz - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

SESTAVIL MARKO NAPAŠT	SLOVENSKI PESNIK (1882-1967)	NOVI VEK V GEOLOŠKI ZGODOVINI ZEMLJE	ITALMANSKI FILMSKI KOMIK	PREDEL TELESNA OB PASU	REKA V FRANCOŠKI POKRAJINI PROVANS!	PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORNA (IVAM)	SLOVENSKI TENORIST IN GLASBE PEDAGOG
TORBA ZA SPISE							
ZVER IZ RODU MACK, PANTER							
JEZERO IN PROVINCA V KANADI							
FLAMSKI SLUKAR VAN GENT					STATE DEPARTMENT		
ENAKA SIČNIKA			SKUPINA PTC		BOLGARSKI PISATELJ		
SLOVENSKI PISATELJ (FRAN)							
ODŽAGAN KOS DEBLA, HLOD				PIVO PIVOVARNE UNION			
SRÉDO-ZEMSKA OKRASNA RASTLINA				ORANICA		AMPER	
AVTOMOBILSKA OZNAKA NEMČUE		JANEZ JANSKA	BANTLUŠKI JEZIK		TUNIZIJA	FINA TKANINA	
NEKDANJI DRŽAVNIK HRUŠČEV							STO KVA-DRATNIH METROV
VRSTA ZEMLJE							
AVTOR ROMANA GRAJSKI BUKI							

Kupon št. 46

Če kupite več kuponov, pošljite do četrтка, 25. novembra 1993, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Ime in priimek ter naslov

Št. ulice

Št. domača

Št. narodnozabavna

Št. prijatelj

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - Vodoravno: jastreb, opereta, sekstet, el, Kars, C, Marne, Ari, IB, retorta, Rajko, Ela, brv, ri, Inar, Asirija, stiskač.

**Iz župnijskih kronik:
Števanovci (52)**

Sedem let za božji hram

»Porabski Slovenci so po prihodu Madžarov v Pansonsko nižino dve stoletji prenašali madžarske bojne pohode, dokler Madžarom ni uspelo ustaliti jugovzhodne meje. V drugi polovici 12. stoletja so porabski Slovenci postali podložniki cistercijske opatije v Monostroju. V opatijskih zapiskih iz let 1198 in 1350 se omenjajo imena slovenskih tlačanov, kot so Moč, Velkant ter splošno ime za Slovence Tot. Po letu 1391 so porabski Slovenci postali tlačani iz različnih plemiških družin, kar je dejansko trajalo do konca druge svetovne vojne...

Madžarizacija Porabja

Načrtna madžarizacija Porabja se je začela v prvih desetletjih prejšnjega stoletja. Leta 1820 je župnijski odbor v Sombotelu ustanovil odbore za pospeševanje madžarizacije. Pet let kasneje je bila ustanovljena stalna komisija, ki je nadzirala širjenje madžarizacije. Leta 1833 je grof Karoly Zicy ustanovil sklad z 10.000 forinti za učitelje madžarščine. Leta 1837 je bil ustanovljen župnijski odbor za širjenje madžarizacije. Leta 1845 se je Zichyevi denarni ustanovi pridružil še sklad sodnika Györgya Horvatha (500 forintov). V šolskem letu 1879-1880 so začeli po šolah pouk v madžarščini. Leta 1883 so ustanovili društvo za madžarske vrtnice, ki so jih odprli v slovenskih krajih, med drugim tudi v Monostroju in Murski Soboti. Za vzdrže-

vanje vrtnic so oblasti povisale davke za 1 odstotek. Tudi gimnazija, ki so jo odprli leta 1893 v Monostroju, naj bi bila sredstvo raznarodovanja in opora madžarstvu v mestecu. Vendar se je na gimnazijo iz različnih vzrokov vpisalo le neznatno število porabskih in prekmurških mladincev. Ob koncu prve svetovne vojne je bila na vrhuncu teorija o Vendih, majhnem narodu, ki naj bi se ohranil po čudnem naključju med Muro in Rabo. V istem času so madžarske oblasti pomadžarile krajevna slovenska imena. Ko je Porabje tudi uradno pripadlo Madžarski, se je proces madžarizacije nadaljeval, »beremo v knjigi Prekmurje in Prekmurci, ki so jo napisali bratje Alojz, Janez in dr. Jože Sraka, izdali pa 1984. leta v Ameriki.

Tale daljši uvod se mi je zdelo potrebno zapisati zato, da bi bral-

stvo spoznalo, da izginjanje slovenskega jezika iz cerkva in iz drugega javnega življenja ni nekaj povsem spontanega, ampak posledica narčne asimilacije. Pravi junaki so bili (in še so) tisti, ki so se uprli (se upirajo) pritiskom. Na tem področju je odigrala pomembno vlogo slovenska duhovščina, vendar je bila večkrat nemočna. To trditev bom podkrepil z ugotovitvami V. N., ki je v spominu na Janoša Kúharja, dolgoletnega gornjeseniškega duhovnika, zapisal: »Ko smo spomladi 1956. leta odpirali kulturni dom Avgusta Pavla, njega (Janoša Kúharja) ni bilo tam. Čeprav je vojna in prva vojna leta srečno preživel, so veliki prijatelji svobode in naše države (madžarsko politično vodstvo) dosegli pri škofiji 1952. leta premestitev tega »nevarnega« slovenskega župnika na madžarsko župnijo (od 1952. do 1957. leta je bil na župniji Izsakfa, op. Š. S.). Ogorčeno sem na tistem slovenskem prazniku to povedal zastopnikom ministertva in našemu veleposlaniku. ki ni niti vedel, da so iz Porabja izselili več slovenskih družin v taborišča. Povedal sem, da želim Kúharja obiskati, čemur so takoj ugovarjali:

»Nemogoče! Po večernem razgovoru o položaju v Porabju so mi sicer naslednje jutro ponudili, da obiščem spota Kúharja v župniji Izsakfa, toda ko sem videl, da se z nami pelje tudi več zastopnikov »varnostne službe«, ki so se prej v hotelu pogovarjali z mojim spremljevalcem, sem to odklonil.»

V. N. se je z Janošem Kúharjem srečal šele po desetih letih. »Mnogo sva govorila o tem, kako naj bi sestavljali mašne molitve, da bi bile ljudem blizu in da bi ne bile daleč od knjižnega jezika. Svoje lističe mi je pošiljal v Ljubljano, da sem mu popravljal jezik. Ob tem sva oba čutila veliko odgovornost, obenem pa pomembnost vsake besede, ki približa, kriči, moli in poje: **Slovenci smo bili, Slovenci smo, Slovenci ostanemo. To naj ostanejo tudi naši otroci!** Pri tej želji pa je grozoma vsajala vsa sedanjost, ki na cesti, v šoli, v uradih, družinah, v mešanih družinah, z izseljevanjem zaradi zasluzka priuska slovenstvo k tlom, v grobove; zapira slovenska usta, ubija slovensko dušo in srce, da vedno bolj nemi in končno pri mnogih že umolkne, izdihne... In to v času najbolj glasnih zakonov in razglasov o svobodi vseh narodov, jezikov!«

dje božje službe udeležijo. – Kaj jezik pri bogoslužju pomeni, dobro vemo iz lastne izkušnje vsi, ki smo morali leta 1941 oditi na Madžarsko. Očenaš sem se lahko naučil kaj kmalu, toda v tujem jeziku mi je bil in mi je še zdaj prazen zvok. Ne prime srca in človeka pusti praznega. Tudi za bogoslužne izraze mora biti človek čustveno navezan, sicer ga ne osvojijo. Take navezanosti pa se ne moremo naučiti, ampak nam mora biti dana že z materinim mlekom... Kaj bo, ko bosta dobra in zvesta pastirja Kúhar in Markovič odšla po zares zasluženo plačilo? Kdo ju bo nadomestil?«

Župnijska cerkev sv. Štefana Hardinga v Števanovcih je mogoča stavba izpred več kot 210 let. Medtem ko notranost še kljubuje času, zunanost klife po novem pročelju, izolaciji sten. – Fotografija: Š. S.

vika Markoviča. Sedanji župnik Gornjem Seniku, torej »Slovenec«, ki pa ima obrede (kot ste sicer prebrali) le v madžarskem jeziku. Prijazno me je sprejel in mi je preurejen župnišču, starem od kot 200 let, postregel z željnimi informacijami. Govoril je lepo slovensko. Rade volje je odprl cerkve sv. Štefana Hardinga, ki jo razkazal. Šla sva tudi na kjer je vključil orgle in ni mi treba preveč napanjati, ker sem »ujel« melodijo lepe slovenske Marijine pesmi. O tem, kako bogoslužja v slovenskem jeziku posebej nisem spraševal (»Kaj ljilj« sem se s citati iz dijakinjinega zapisa v Slovenskem koledarju, pa vendarle povedal, da le tako tako črno, kajti nekatere pesmi slovenske, enako nekatera stila. V cerkvi sem videl 14 križevnega pota, pod katerimi piše v prekmurško-porabskem narečju. Tudi na enem izmed njih prvost je bilo slovensko pismo. Župnik Istvan Toth mi je povedal, da ima čez teden maše dan, razen ob četrkih, ko ima maše v Sakalovcih. Ob delavniških maše poleti ob 19. in pozimi ob 18. uri. V nedeljo ima mašo na župnijski cerkvi v Sakalovcih, nato (ob 9.30) v Sakalovcih, nato (ob 9.30) v Sakalovcih mašo, potem se odpravi v Monoster, kjer ima mašo ob 10. uri v kapeli. K nedeljski maši v novovečer prihaja v povprečno 40 ljudi, in sicer iz Števanovcev, Rite-Ritkarovca, Andovcev, rice-Ritkarovec, Andovcev, kovec. Vseh vernikov je okoli 1.100. Verouk obiskujejo tri do štiri otroci. Leta 1993 bila v Števanovcih birma 180 manci. V desetih mesecih leta je bilo v števanovski župniji 370 stev oziroma krstov, 7 porokov in kar 24 pogrebov.

Spomini na organizacijsko delo v Prekmurju

Vladimir Škerlak

Zato je po posebnem prizadevanju mariborskega odvetnika dr. Maksa Šnuderla in na zahtevo senatorja dr. Alberta Kramerja ban dr. Drago Marušič 21. marca 1934 izdal odločbo o razpustu JAD Triglav. S tem je prenehal obstajati tudi prekmurški krožek v njem, toda skoraj ob istem času sem prejel sklep banske uprave, da je dovoljena ustanovitev Kluba prekmurških akademikov.

KLUB PREKMURSKIH AKADEMIKOV

Ustanovitev

Ker nisem opustil namena, da bi bil KPA sprejemljiv za vse prekmurške študente, sem šel v Maribor ter poklical bogoslovce sodelovanju in udeležbi na ustanovitvenem obnem zboru.

Ta zbor je bil v torek po veliki noči, 3. aprila 1934, v Soboti. (V »klubski« sobi Faflikove kavarne). Udeležilo se ga je 26 prekmurških študentov, med njimi 9 zavedničarjev, od teh štirje bogoslovci. Vodil sem ga jaz, zapisnik sta pisala Emica Kreps in Stefan Glavač. Izvirna rokopisa sta ohranjena v Arhivu Slovenije.

Med uvodnimi govorniki je zbudil največ polemik bogoslovec Janez Škraban. Trdil je, da je študentovski klub brez jasno opredeljenega svetovnega nazora nemogoč. »Mi smo kristjani, povejte že vi, kakšen je vaš svetovni nazor.« (Izvirnik govora je v Arhivu S.) Sledilo je 37 replik, debate se je udeležilo 11 navzočih.

Ob koncu sem namenoma opustil sprejem sklepa o debati, ker sem vedel, da bo sestava načrta za konkretne akcije prepričljivejša kot prerakanja o načelih.

Dogovorili smo se za izvedbo akcije za popolno gimnazijo in za izdajo zemljevida slovenske krajine. Šele potem sem vprašal zavedničarje, ali vidijo, da je sodelovanje možno ne glede na razlike v svetovnem nazoru. Odgovorila sta Jožef Maučec in Franček Casar (oba iz Bogojine): »Vidimo, da je sodelovanje možno in mi bi tudi želeli sodelovati, toda veže nas sklep starešin (!), da se ne smemo vpisati v klub.«

Sledilo je vpisovanje članov, medtem pa so zavedničarji odšli. Za ustanoviteljke štejem tiste študente, ki so ostali na obnem zboru ali so že prej nepogojno prijavili svoj pristop. To so: Stefan Cuk, Rudi Čačinovič, Ladislav Dluban, Koloman Horvat, Janez Kardoš, Stefan Kovač, Miško Kranjec, Emica Kreps, Franc Lončar, Franc, Mikola, Janez Nemec, Ludvik Nemec, Franc Pintarič, Ivan Pintarič, Tibor Škerlak, Vladimir Škerlak, Jožef Tivadar, Stefan Vljaj, Franc Vogrinčič.*

Skupaj torej 19 ljudi, od teh ena ženska; pet iz lendavskega okraja, 14 iz soboškega, 11 protestantov,

8 katoličanov, vsi slovenskega rodu.

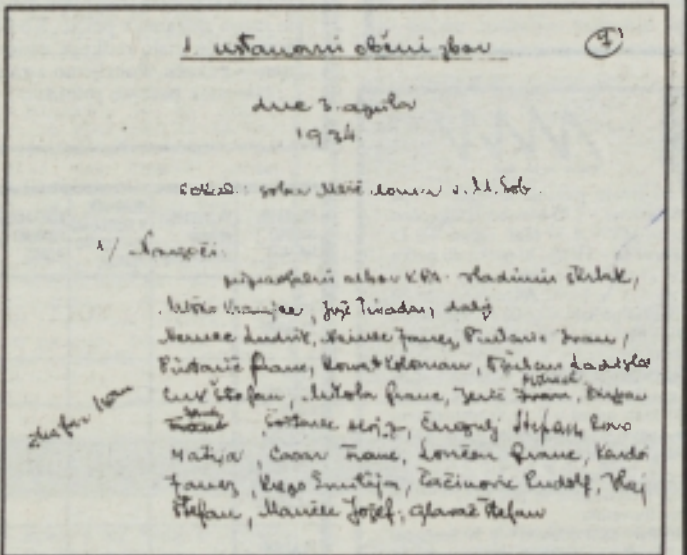
Soglasno je bil izvoljen upravni odbor: predsednik Vladimir Škerlak, podpredsednik Ivan Pintarič, tajnik Jožef Tivadar, blagajnik Ludvik Nemec, odborniki brez mandata: Franc Vogrinčič, Stefan Vljaj, pozneje še Janez Nemec; tajnik je postal pozneje Franc Vogrinčič.

Do septembra je število članov naraslo na 41.

Akcije Kluba prekmurških akademikov

Gimnazijske akcije

Predvsem je treba naglasiti, da je popolnoma nesmiselno, razglašati

na zborovanjih učiteljev ter jih pridobiti za sodelovanje, pridobiti duhovnike in predstavnike raznih organizacij, zlasti člane Zavednosti. Propagandne članke in letake, objave za občine sta morala sestaviti Tibor Škerlak in Jožef Tivadar, operativna dela pa naj bi opravil

to akcijo za uspeh partijskih izkušenj. Leta 1923, ko so ukinili dva najvišja razreda, so starši opravili prvo akcijo brez kakršnih koli komunističnih nagibov, prav tako pa smo leta 1934 mislili samo na to, da omogočimo pridobitev izobrazbe čim večjemu številu Prekmurcev ne glede na politično opredeljenost.

Oblika akcije: Zbrati od vsakega prekmurškega družinskega očeta po tri podpise na posebej prirejene pole (približno po 25 podpisov na eno poljo), tako podpisane pole vezati v tri knjige. Od teh bi nesli eno kralju, drugo ministru za prosveto, tretjo bi obdržali v arhivu kluba. Napis na polah: »Želja prekmurškega ljudstva ob 15-letnici osvoboditve.« Računali smo, da bo treba zbrati 15.000 podpisov.

Delitev na operacije: zbiranje denarja, pridobitev sodelavcev, propagandni članki in shodi, pridobitev tiskovin, izdelava operativnega načrta, spremljanje izvrševanja, vezava knjig, prenos v Beograd in izročitev kralju ter ministru za prosveto.

Delitev vlog: predsednik kluba mora govoriti z vsemi predstavniki oblasti in drugimi osebami, ki bi mogle dati denar, nastopiti mora

akcijski odsek – tega je vodil sprva blagajnik Ludvik Nemec, pozneje Jožef Tivadar, od 17. julija pa je vse delo prevzel upravni odbor.

Denarno vprašanje je bilo nepričakovano ugodno rešeno. Računali smo, da bo akcija stala 3.000 dinarjev. Ban dr. Drago Marušič je dal ves ta znesek, prav tako tudi župan občine Sobotina Ferdinand Hartner, beltinska grofica Zichy pa še 500 dinarjev. Županska zveza je izdala priporočilo prebivalcem (celo z bobnanjem), da se podpisujejo.

Sodelovali so vsi, ki smo jih naprosili. Izkazali so se zlasti člani Kluba: s kolesom so prevozili tudi po 50 km na dan. Ljudi prepričevali na poljih, po domovih in kjerkoli drugod.

Do konca julija je bilo vse končano, knjige vezane, tako da je 1. avgusta lahko šla delegacija v sestavi predsednik kluba, blagajnik in vodja akcijskega odseka v Beograd in tam izročila knjigo ministru za prosveto in mu, seveda, pokazala vso zadevo, nato v kraljevo palačo, toda kralj je bil takrat »na lečenju«, zato je knjigo prevzel njegov tajnik.

(Nadaljevanje)

Župnija sv. Štefana Hardinga

Na Dolnjem Seniku že desetletja ni božje službe v slovenskem jeziku. Na Gornjem Seniku je slovenski jezik izginil iz cerkve po smrti Janoša Kúharja (6. septembra 1987. leta), ki je v tem kraju deloval od 1936. do 1987. leta, razen v letih 1952-1957, ko so ga premestili v madžarsko župnijo Izsakfa. Od sredine avgusta 1993. leta prihaja v Gornji Senik ob nedeljah slovensko maševati petrovski župnik Ivan Camplin, kar pa je le kratkoročna rešitev, saj bi Porabje moralo imeti rednega slovenskega duhovnika, ki bi versko oskrboval vse tamkajšnje slovenske vernike. Če ne bo tako, potem se lahko zgodi, da bo slovenski (porabski) jezik povsem izginil iz cerkve, domov, oziroma bo le »folklor«. Nekaj takega je v porabski župniji Števanovci, v katero spadajo še vasi Andovci, Verica-Ritkarovci in Otkovci, medtem ko so Sakalovci zdaj posebna cerkevna občina.

Drugače je bilo za časa župnika Lajoša (Ludvika) Markoviča, ki je bil »beli« Hrvat, rojen 1908. leta v kraju Felsőberkfaldu blizu Kermédina. V duhovnika so ga posvetili 1935. leta in (kot piše Jožef Smej) že avgusta istega leta je bil nastavljen za duhovnega pomočnika v Števanovce k bolnemu župniku Štefanu Deliju, ki je tudi znal slovensko. Po njegovi smrti je Markovič 1936. leta prevzel števanovsko župnijo in jo vodil 46 let. Dobra se je naučil slovenščine, da je lahko vernikom v maternem jeziku razlagal božjo besedo, poučeval verouk in delil zakramente. Po njegovi smrti (13. maja 1981) so v okrožnici sombotelske župnije zapisali: »Z vsjo prizadevnostjo dobrega pastirja je skrbel za obsežno hribovsko župnijo. Poleg Števanovce so bili njegovi dušnopastirski skrbi izročene še štiri vasi, zato mu zaradi velikih razdalj ni bilo lahko, posebej pozimi. Kakor je bil po naravi skromen in nezahteven do sebe, tako je bil neumorno goreč za zveličanje vernikov. Zaradi njegove pastoralne vneme, prijaznosti, gostoljubnosti in družabnosti so ga sobjratje spoštovali in ljubili. Znal je združevati molitvenega duha z zdravim humorjem in veselim evangelijskim razpoloženjem. Posebno se je veselil srečanja z duhovniki iz sosednje Slovenije, Prekmurja. Za svoje neumorno delo je prejel škofjsko odlikovanje častni dekan.«

V obdobju delovanja župnika Janoša Kúharja na Gornjem Seniku in Lajoša (Ludvika) Markoviča v Števanovcih je Ljotze Kozar v Stajpijah za leto 1976 v članku Versko življenje v slovenskem Porabju za Števanovce med drugim zapisal: »Župnijo vodi in vse obrede v slovenski opravlja župnik Ludvik Markovič. S Kúharjem lepo sodelujeta in kar dela Kúhar na Seniku, to dela Markovič v Števanovcih. Tudi versko življenje je podobno onemu na Gornjem Seniku, vsaj tistega dela vernikov, ki se udeležujejo slovenskega bogoslužja. Verouk imajo otroci v prvih štirih razredih in slovenskem jeziku, višjih razredov pa v župniji ni. V Monostroju pa ga obiskujejo, kolikor ga obiskujejo, v madžarskem jeziku... Morda bo kdo rekel, čemu je treba jezik pri bogoslužju tako pušdarjati, pomembno je, da se lu-

Odkar župnika Markoviča krije črna zemlja, ni več slovenskega bogoslužja ne v števanovski župnijski cerkvi sv. Štefana Hardinga, cistercijskega opata, ne v podružnični cerkvi obiskanja Device Marije v Sakalovcih, ne v podružnični (monostrijski?) cerkvi sv. Florijana v Slovenski vasi. Dijakinja monostrijske gimnazije Brigita Šoós, ki je v Slovenskem koledarju 1993 objavila članek Cerkev in vera v moji vasi, je zapisala: »Od oktobra 1981 poteka bogoslužje v madžarskem jeziku. Obvestila in kratke novice sporoča duhovnik v slovenskem jeziku. Cerkevne pesmi pojejo verniki 50-odstotno v narečju. Načrtuje zbiranje le-teh. Samo 30 odstotkov vernikov ima interes za slovenske maše. Prednost je, da je tukajšnji dušni pastir slovenske narodnosti in govori domače narečje. Tudi spoved poteka v dveh jezikih. Sveta maša ne more potekati v narečju, ker ni o tem veljavnih dokumentov in mašnih knjig, napisanih v narečju, kajti papež jih ni odobril. Ta cerkevna občina nima posebnih navad in običajev; sveta maša, praznovanja praznikov... potekajo na enak način kot v sosednjih cerkvenih občinah. Temeljni steber verskega življenja je verouk. V prejšnjem političnem sistemu je bilo 70-80 odstotkov učencev deležnih verouka, danes pa 100 odstotkov. Po birni učenci vse do konca osmega razreda obiskujejo verouk. Od šolskega leta 1990/91 dobijo učenci pri verouku tudi spričevalo. Duhovniki pomagajo pri delu ministrantov. Zahteve po verouku v maternem jeziku sploh ni. Dušnemu pastirju pomagajo tudi člani cerkvene občine. V Števanovcih so to samo moški (od 30 do 50 let starosti). Števanovski duhovnik upravlja tudi sakalovsko cerkveno občino. Od cerkvenih časopisov redno dobiva župnišče časopis Uj EMBER (Novi šlovek) v 10 izvodih, poleg tega pa se tu najdejo tudi misijonski časopisi, cerkveni koledarji. Razen nekaterih novic, ki so v slovenščini, nima prebivalstvo nobenih zahtev po ohranjanju narodnostne bitit.«

»Iz dijakinjinega zapisa, za katerega je dobila te in druge viire med drugim tudi na števanovskem župnišču, še zveemo, da je »99 odstotkov vaščanov števanovske cerkvene občine vernih, 95 odstotkov jih je rimskokatoliške vere, 4 odstotki reformacijske (Verica-Ritkarovci) in grškokatoliške vere (Andovci). Cerkevni davek plačuje 95 odstotkov prebivalstva.« V Števanovcih je sredi leta 1992 živeli 456 ljudi, v Andovcih 70 in Verici-Ritkarovcih 167.

Zaigral je na orgle

Prve dni novembra 1993. leta sem obiskal sedanega števanovskega župnika Istvana Totha, ki je menda 15. župnik (od ustanovitve župnije). Prevzel jo je 1. oktobra 1981. leta, po smrti župnika Lud-

STEFAN...

šport

Hokejski komentar

Prvič šest moštev v prvi ligi

Končan je jesenski del prvenstva v prvi državni članski ligi v hokeju na travi, kjer je prvič sodelovalo šest moštev. Pred začetkom prvenstva je prišlo do nekaterih moštvenih sprememb. Od tekmovalca je odstopila Svoboda iz Ljubljane, v hokejskih centrih v Lipovcih in Predanovcih pa sta bili ustanovljeni novi moštvi. Po dogovoru s podjetjem Lek so ustanovili Lek Lipovci, v Predanovcih pa so poleg Triglava ustanovili še moštvo Predanovci.

Jesenski del prvenstva je bil zelo zanimiv in razburljiv, saj so med prvimi štirimi moštvi razlike v točkah minimalne. Naslov jesenskega prvaka so osvojili hokejisti Lipovci, lanski državni prvaki, s točko prednosti pred Triglavom iz Predanovca in mariborskim Železničarjem, ki zaostajata le za točko. Pomlajeno moštvo Lipovci - od lanskega moštva nastopajo le trije igralci (Časar, Š. Mesarič in Lenarčič) - je presenetilo z zanesljivo igro, saj je zabeležilo tri zmage, dvakrat pa igralo neodločeno ter je edino neporaženo moštvo. Mlajši igralci so pokazali 'dopadljivo' igro, zlasti se je izkazal Franc Maučec, ki je z 11 goli tudi daleč najboljši strellec v ligi. Gre za perspektivno moštvo, od katerega lahko boljše rezultate pričakujemo v prihodnje. Moštvo Triglava iz Predanovca, ki je pred začetkom prvenstva veljalo za enega najresnejših kandidatov za prvo mesto, je po prvem delu tekmovalca na drugem mestu. Moštvo so v glavnem sestavljali isti igralci kot v prejšnji sezoni, priložila sta se jim le igralca Pomurja Petrovič in Kolarič. Predanovčani z drugim mestom prav gotovo niso zadovoljni, na kar pa je verjetno vplivalo dejstvo, da vadijo na svojem igrišču z naravno travo, medtem ko Lipovčani vadijo in tekmujejo na igrišču z umetno travo. V moštvo Triglava so se izkazali predvsem Fujs, Škrilec in Puhan ter mladi vratar Kuzma. Največje

presenečenje predstavlja tretje mesto mariborskega Železničarja, ki v prejšnjih tekmovalnih sezonah ni bil resen tekmelec Lipovcem in Triglavu. Z dobrim delom in organiziranostjo pa so Mariborčani postali solider partner najboljšima pomurskima moštvo. Vsekakor pa hokejiste Železničarja čaka v spomladanskem delu prvenstva težji razpored, saj morajo v goste v Predanovce k Triglavu, k Lipovcem in Leku. Uspeh predstavlja tudi četrto mesto za novince Lek Lipovci, za

moštvo, lahko od njih boljše rezultate pričakujemo v prihodnje.

V Lipovcih je bil letos organiziran prvi mednarodni turnir v hokeju na travi za Pokal Panonija, na katerem so sodelovale štiri reprezentance. Turnir predstavlja kakovosten napredek, na katerem je lahko slovenska reprezentanca preizkusila svojo kakovost. Pokazalo se je, da slovenskim hokejistom predvsem primanjkuje mednarodnih izkušenj.

V zimskem času se bodo hokejisti s travnatih igrišč preselili v dvorane.

katero pa igrajo starejši in izkušeni igralci. Zanimivo je, da je Lek Lipovci odzvelo točko tako Triglavu kot Lipovcem, nepričakovano pa je doživel poraz od Železničarja v Mariboru. Z malo več disciplino pa bi Lek lahko bil tudi boljše uvrščen na lestvici. Pri Leku sta se predvsem izkazala mlada igralca Simon Kerman in Robi Mesarič. Moštvo Pomurja, ki je sestavljeno iz starejših in mlajših igralcev, je doseglo načrtovano predzadnje mesto in je edino zmago doseglo na srečanju s Predanovci. Kaže pa, da igra v zadnjem času Pomurje vedno boljše, zlasti je bil opazen napredek pri mladih igralcih Vendlu in Miranu Gorzi. Na zadnjem mestu so novinci Predanovci, ki je tudi imelo najmanj časa za priprave. Ker pa gre za sorazmerno mlado

Največja pridobitev za pomurski in slovenski hokej na travi pa predstavlja vsekakor zgraditev novega igrišča z umetno travo v Lipovcih. S tem so bili podani pogoji za boljše delo, v prihodnje pa bo vsekakor potrebno več pozornosti nameniti načrtnemu strokovnemu delu v klubih. Zveza za hokej na travi Slovenije, ki ima sedež v Murski Soboti in jo vodi neumorni predsednik prof. Evgen Tihan, je že naredila prve korake, saj je organizirala seminar za sodnike v hokeju na travi ter izdala prva slovenska pravila igre v hokeju na travi. Načrtujejo pa še seminar trenerjev. Samo s takim načrtnim pristopom k delu lahko v prihodnje pričakujemo tudi v naši pokrajini kakovosten napredek hokeja na travi. Feri Maučec

Mali nogomet

ONL MS - A table with 13 teams and their scores. Nemčavci 11 7 2 2 25:18 16, Predanovci 11 7 2 2 13:11 16, Černelavci 11 4 6 1 17:8 14, Gradišče 11 5 4 2 16:13 14, Pros. vas 11 5 3 3 23:18 13, Bakovci 10 4 2 4 22:19 10, Kanal 11 3 4 4 16:18 10, Krajna 11 3 2 6 16:17 8, Panonska 11 3 2 6 18:22 8, Inex 11 4 0 7 16:26 8, Lipovci 10 2 3 5 19:18 7, Polana 11 2 2 7 19:32 6

ONL MS - B table with 13 teams and their scores. Borejci 11 9 1 1 35:15 19, Mladinec 11 8 1 2 27:15 17, Bellinci 11 7 2 2 23:12 16, Pečarovci 11 7 1 3 35:21 15, Puževci 11 5 3 3 23:19 13, Klub mladih 11 4 2 5 19:18 10, Otovci 11 5 0 6 31:31 10, Kerencičeva 11 2 4 5 18:22 8, Kupšinci 11 1 6 4 13:21 8, Domajinci 11 1 4 6 13:25 6, Slovah 11 1 3 7 9:24 5, Izvir 11 1 3 7 10:33 5

ONL MS - C table with 13 teams and their scores. Old boys 11 10 1 0 56:13 21, Sotina 11 7 1 3 24:17 15, Noršinci 11 5 4 2 36:18 14, Park (-1) 11 6 1 4 37:22 12, Sebeborci 11 4 3 4 32:14 11, Dobej 11 4 3 4 17:17 11, Moščanci 11 4 3 4 23:25 11, Šalamenci 11 5 0 6 31:31 10, Satahovci 11 3 3 5 22:42 9, Ledava 11 4 0 7 26:26 8, Radovci 11 3 2 6 22:30 8, NK - 13 11 0 1 10 5:76 1

ONL MS - D table with 13 teams and their scores. Evropa 11 9 0 2 32:13 18, Asfalt 11 7 2 2 30:10 16, Mladost 11 7 1 3 43:20 15, Dokležovje 11 6 3 2 22:14 15, Pertoča 11 6 2 3 31:21 14, Tišina 11 4 4 3 22:17 12, Meteor 11 5 1 5 25:20 11, Zankovci 11 4 0 7 18:25 8, Dolina (-1) 11 2 2 7 21:31 5, Mačkovi (-1) 11 1 4 6 16:28 5, Slaveci 11 1 3 7 14:38 5, Črnici (-1) 11 2 2 7 14:51 5

ONL MS - E table with 13 teams and their scores. Odranci 11 9 1 1 49:16 19, Mister baby 11 6 3 2 37:13 15, Gerlinci 11 6 3 2 35:21 15, Vadarci 11 5 4 2 36:15 14, Vučja gomila 11 5 4 2 29:17 14, Bodočnost 11 4 4 3 17:16 12, Jezero 11 5 2 4 18:20 12, Večeslavci 11 3 5 3 23:18 11, Krašče 11 3 4 4 30:28 10, Stanjeveci 11 2 2 7 19:36 6, Mlajinci (-1) 11 2 0 9 21:36 3, Veščica (-1) 11 0 0 11 4:82 0

ONL MS - F table with 10 teams and their scores. Manekeni 9 7 1 1 35:7 15, Stihl 9 7 1 1 32:11 15, Razlagova 9 6 2 1 28:9 14, Bodonci 9 6 0 3 26:10 12, Beznovci 9 5 0 4 22:15 10, Inter 9 4 2 3 19:20 10, Lernerje 9 3 0 6 17:26 6, Hrabri miški 9 1 1 9 9:25 3, Cariok 9 1 1 7 8:40 3, Ivanci 9 1 0 8 8:41 2

Namizni tenis

Štefan Kovač najuspešnejši

Na mednarodnem članskem prvenstvu Avstrije, ki je bilo v Linzu, je bil od slovenskih predstavnikov daleč najboljši Štefan Kovač, ki se je edini s tremi zmagami v predtekmovalni skupini uvrstil v glavni zreb med 64 tekmovalcev in potem izgubil s pofinalistom prvenstva Chatelainom iz Francije. Na tradicionalnem odprtem kadetskem prvenstvu Varaždina je bil Solar edini izmed slovenskih predstavnikov uvrščen med 10 najboljših, v dvojicah pa skupaj s Slatinskem med osmerico. Na tradicionalnem odprtem kadetskem prvenstvu Varaždina je med tekmovalci iz 37 klubov Hrvaške in Slovenije sodelovala tudi ekipa Potrošnika iz Murske Sobote (Solar, Kocuvan) in se uvrstila med osmerico. Mlajša ekipa kadetov Potrošnika (Šbul in Koščak) pa je osvojila odlično tretje mesto. V posamezni konkurenci kadetov se je Solar uvrstil med osmerico, Kocuvan je pristal med šestnajsterjo, pri mlajših kadetih se je Šbul uvrstil med najboljših šestnajst.

Druga državna moška košarkarska liga

Dve zmagi Radgone

V nadaljevanju prvenstva v drugi državni moški košarkarski ligi je Radgona dosegla dve zmagi, čeprav je obe tekmi igrala v gostenstvu. Kolu je premagala Bistrico s 97:89 po podaljškem. V regularnem času se je tekma končala 79:79. Radgona bi lahko zmagala že v rednem času, saj je tri minute pred koncem vodila z 9 točkami prednosti. Streli za Radgono: Ozmeč 28, Pisac 21, Ulaga 18, Gomboc 13, Banič 8, Niderl 6. Prvič v 13. kolu pa je Radgona premagala Vanda Starše z 71:67 (35:27). Streli za Radgono: Gomboc 22, Ulaga 20, Ozmeč 13, Pisac 10, Banič 4 in Niderl 2. V soboto, ob 19. uri igra Radgona v Radencih z vodečo Pivovarno Laško. (B. Domajnko)

Druga državna ženska košarkarska liga

Pomembna zmaga Pomurja

V sedmem kolu prvenstva v drugi državni ženski košarkarski ligi je ekipa Pomurja v Murski Soboti gostila ekipo Domžal in jo premagala z rezultatom 56:52 (37:21) ter dosegla pomembno zmago. Sobotičanke so tokrat zaigrale izvrstno in bi njihova zmaga lahko bila izdatnejša. Streli za Pomurje: Drožinova 24, Karova 9, Zadražnikova 9, Cerova 8 in Kosijeva 6.

Balinanje je eden najbolj priljubljenih upokojenskih športov. Foto: N. Juhar

Prva državna strelska liga

Druga zmaga Turnišča

V drugem kolu prve državne strelske lige je ekipa SD Štefana Kovača Turnišče premagala Kamnik s 1729:1711 krogi in dosegla drugo zmago. (Vili Ravnikar 581, Robi Markoja 578, Božidar Draškovič 570). SD A. Hohkraita iz Trbovelj pa je premagala ekipo SD Kolomana Flisarja Tišina s 1710:1702 kroga (Drago Pertoci 570, Dušan Ziško 570, Brako Bukovec 562).

Druga državna strelska liga

Drugi zmagi Vidma in Ljutomera

V drugem kolu prvenstva v drugi državni strelski ligi sta obe pomurski ekipi dosegli drugi zmagi. SD Jova Jurkoviča iz Vidma je premagala ekipo NTU Slovenj Gradec s 1666:1628 krogov (Anton Kocbek 561, Gorazd Kocbek 560 in Stanko Rojko 545). SD Ljutomer pa je premagala STT Trbovlje s 1624:1615 krogov (Darko Horvat 544, Dušan Spindler 543 in Rajko Robnik 537).

Občinska nogometna zveza Lendava

Renkovi in Lakoš jesenska prvaka

Končan je jesenski del prvenstva na območju Občinske nogometne zveze Lendava. V prvi občinski nogometni ligi, kjer sodeluje 12 moštev, je bilo tekmovalce zelo razburljivo z vrsto presenetljivih rezultatov, tako da se do zadnjega kola ni vedelo, kdo bo prvak. Za prvo mesto so se predvsem potegovala moštva Renkovci, Kobilje in Črenšovci, ki so se v vodstvu tudi menjavala. Največ moči so imeli nogometarji Renkovec, ki so pod strokovnim vodstvom trenerja Borisa Radoša osvojili naslov jesenskega prvaka s prednostjo ene točke. Renkovci so izgubili srečanja s Kobiljem doma in v gosteh z Dobrovnikom ter igrali neodločeno v Veliki Polani. Na drugem mestu je moštvo Kobilja, ki za jesenskim prvakom zaostaja le za točko. Nogometarji trenerja Emila Ferenceka so doživel dva poraza in dvakrat igrali neodločeno. Zanimivo je, da je Kobilje obe tekmi izgubilo na domačem igrišču, in to z Dobrovnikom in Bistrico, neodločeno pa

igralo v Nedelici in v Veliki Polani. Na tretjem mestu so Črenšovci, ki jih trenira Nikola Škrbič. Tako kot Renkovci in Kobilje so doživel dva poraza kot gostitelji, in to z Renkovci in Kobiljem, neodločeno pa so igrali z Mladostjo v Centibi, z Bistrico in Mostjem. Med temi moštvi je verjetno treba tudi iskati

končnega zmagovalca, četudi zadnje besede še ni povedala Mladost iz Centibe, ki je na četrtem mestu in za prvakom zaostaja tri točke. Najmanj so doslej pokazali nogometarji Olimpije iz Dolge vasi, ki smejavajo na zadnjem mestu in za predzadnjim moštvom zaostajajo štiri točke.

Table with 12 columns (teams) and 12 rows (results) for the 1st ONL LENDAVA JESEN 1993. Columns include RENDKOVC, KOBILJE, ČRENSOVCI, MŁADOST, ODRANCI, DOBROVNIK, BISTRICA, MOSTJE, NEDELICA, POLANA, HOTIZAR, OLIMPIJA.

Table with 7 columns (teams) and 7 rows (results) for the 11. ONL LENDAVA JESEN 1993. Columns include LAKOŠ, PANONIJ, ZITKOVC, NAFTA V., ZVEZDA, KAPCA, GRANICAR.

V drugi občinski nogometni ligi Lendava sta razred zase moštvi Lakoša in Panonije iz Gaberja. Ker sta si v medsebojnem srečanju razdelili točki, je zaradi boljše razlike v golih postal jesenski prvak Lakoš. Za osvojitve naslova prvaka in uvrstitve v prvo občinsko ligo imata enake možnosti, saj bo medsebojna tekma v drugem delu prvenstva v Lakošu. V srednji kategoriji sodijo Žitkovci, veterani Nafta in Zvezda, zaostajata pa moštvi Kapce in Granicarja iz Benice, ki sta še brez zmage na zadnjih dveh mestih. Feri Maučec

Kegljanje

Poraza Naftarjev

V osmem kolu medregijske kegljaške lige je druga ekipa Rudarja iz Trbovelj premagala davsko Nafto s 6:2. Zmagi za Nafto sta dosegla Peric 853 in Lendava 828 podrtih kegljev. Ostali tekmi kegljev: Žalik 841, Kopriva 793, Horvat 799 in Radakovič 793. V naslednjem kolu Nafta gostuje v Prevaljah.

V četrtem kolu medregijske kegljaške lige je Ema iz Celje premagala Nafto s 3:1. Zmagi za Nafto sta dosegla Horvat 380 in Staničeva 348 kegljev. Ostale igralke Nafta pa so postigle naslednje število kegljev: Šturm 393, Utroševa 350, Žalikova 338, Tisterjeva 314 kegljev. V naslednjem kolu Nafta gostuje v Sestini. (M.Ž.)

Košarka

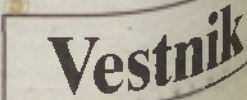
Pomurka liga

V pomurski košarkarski ligi, kjer sodeluje 7 moštev, je bilo v prvem kolu rezultat: Ljutomer 80:75, Veterani Ljutomer 80:75, Veterani Ljutomer 80:75, Veterani Ljutomer 80:75, Veterani Ljutomer 80:75, Veterani Ljutomer 80:75, Veterani Ljutomer 80:75. (KG)

Karate

Jakovljevičeva državna prvakinja

V Kranju je bilo državno prvenstvo v karateju za mlajše mladince in mlajše mladinke v katah in borbah. Sodelovalo je 95 tekmovalcev in tekmovalk v katah in 37 v borbah iz 28 slovenskih klubov. Lep uspeh so dosegli pomurski tekmovalci in tekmovalke. To še posebej velja za Sabino Jakovljevič (Murska Sobota), ki je zmagala v katah in postala državna prvakinja. V borbah pa je bila druga. Sabina Jakovljevič je tako dobila vstopnico za slovensko reprezentanco, ki bo v začetku prihodnjega leta sodelovala na evropskem prvenstvu v Barceloni. Med mlajšimi mladinci so prijetno presenetila ekipa Murske Sobote, ki je v postavi Vori, Pertoci in Pivec v katah osvojila prvo mesto in naslov državnih prvakov. Med posamezniki je bil najuspešnejši Barber (Ljutomer); ki je v borbah zasedel tretje mesto, Pertoci (MS) pa je bil četrti. V katah je bil Pivec peti, Vori (oba MS) pa šesti. D. Skandali

šport

Prva državna nogometna liga

Potrošnik : Mura 1:2 (1:2)

Belčinci - Igrišče Potrošnika, gledalcev 4.000. Sodnik: Hvalič (Nova Gorica). Strelci: 0:1 Ilič (6), 1:1 Škaper (810), 1:2 Baranja (34). Potrošnik: Stankovič 6, Tratnjek 6, Božič 6, Kosič 7, Jančič 8, Pek 7, Milošević 6, Prekazi 6 (Godina -), Baranja 6 (Džafič 6), Šarkezi 6, Škaper 8.

Druga državna nogometna liga

Beltrans : Avto bum 1:1 (0:1)

Veržej - Igrišče Beltransa, gledalcev 50. Sodnik: Horvat (Šmarjeta). Strelci: 0:1 Jolič (20), 1:1 Posavec (81 - 11m). Beltrans: Rajh, Slana, A. Osterc (Kutoš), Hošpel, Posavec, Berendijaš, M. Osterc, Sreš, Brunec (Modlić), Z. Osterc, Vozlič.(NS)

Nafta : Turnišče preloženo

Pokalni nogomet

Mura že v polfinalu?

Održano je bilo prvo kolo četrtfinala slovenskega nogometnega pokala. Soboška Mura je v Trbovljah z 1:0 premagala drugoligaša Rudarja. Mura je dosegel Gutalj na podajo Baranje v prvem polčasu. S to zmago so se Belčinci verjetno že uvrstili v polfinale, saj povratno srečanje v Murski Soboti ne bi smelo predstavljati problema za Muro. Težje delo kot Mura bi imel beltranski Potrošnik, ki je gostil Marjbor Branik in izgubil z 2:4. Škaper obeh golov za Potrošnik je bil Škaper. Belčinci so povedli s pomočjo potoškega potrošnika, vendar pa so v nadaljevanju igrali premalo sproščeno. Imeli pa so tudi smolo, saj sta Jančič in Šarkezi dosegla avtogola. Mura je s tem porazom se je Potrošnik verjetno poslovil od nadaljnjega tekmovanja. Povratna srečanja bodo v sredo, 24. novembra 1993.

FK Nafta

Franč Gabor novi predsednik

Ob odstopu Štefana Sobočana s položaja predsednika Nogometnega združenja Nafta iz Lendave so za novega predsednika izbrali Franca Gaborja, nekdanjega podpredsednika pa Mihaela Dominka. Oba sta zaposlena pri podjetju Nafta Lendava. V Lendavi ocenjujejo, da ima Nafta poleg Avto buma iz Lendave realne možnosti, da v drugi ligi osvoji drugo mesto in se ponovno vrne v prvo državno ligo. (F. Bobovec)

Martinov tek

Nagradna sekcija Radenske je letošnje izredno bogato sezono sklenila s Martinovim tekem od Sreševih v Radencih do Viragovih v Bratoncih. Organizatorji tekmovanja, društvo rekreativne prireditve ni zmotil niti zapadli sneg, niti dolga pot premagalo 39 udeležencev, od tega 21 pohodnikov. Najbolje je bilo pri Viragovih v Bratoncih št. 39, kjer je tekmovalca prireditev dobila prizvok martinovanja, tudi zaradi obeh Martinovih tekmovalcev. (F. Bobovec)

Športni nagrade

Med pari športne napovedi št. 13 sta bili odigrani le tekmi Potrošnik : Mura 1:2 in Beltrans : Avto bum 1:1. Med reševalci so bili trije, ki so dosegli najboljši rezultat. To so: Mirko Hull, Grad 187, 69264 Grad, Miroslav Maroša, Lipa 71, 69224 Turnišče in Kalman Kuzma, Ropoča 80, 69224 Turnišče. Knjižne nagrade lahko dvignejo v uredništvu Vestnika, Slovenska 41.

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 14 sodeluje Ivan Maučec iz Beltincev, predsednik Medobčinskega društva nogometnih trenerjev Murska Sobotna. Športni odbor Zveze nogometnih trenerjev Slovenije, sicer predsednik dolgoletni igralec in trener. Prognoziral je takole:

Table with 3 columns: Pari, Tip, Tip. Lists football matches and predictions.

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 14

Table with 3 columns: Pari, Tip, Tip. Lists football matches and predictions.

Polnopravne listice pošljite na uredništvo Vestnika, Murska Sobotna, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 30. novembra 1993. Pri žrebu bodo upoštevali 8 pravih tipov.

Ime in priimek ter naslov

I. SNL

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists I. SNL league standings.

II. SNL

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists II. SNL league standings.

II. DOL - moški

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists II. DOL men's league standings.

II. DOL - ženske

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists II. DOL women's league standings.

III. DOL - moški

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists III. DOL men's league standings.

I. DNL - ženske

Končan je jesenski del prvenstva v prvi državni ženski nogometni ligi. Ostale so še štiri tekme drugega in četrtega kola. Naslov prvaka pa so si že zagotovile nogometnice Izakovec, in to brez poraza in enim dobljenim golom. Izakovci imajo v svojih vrstah tudi daleč najboljšo strelko lige Anico Korpič, ki je dosegla kar 17 golov na petih tekmah. Korpičeva je tudi z dvema goloma najboljša strelka slovenske reprezentance. Poleg Korpičeve se je kot strelka izkazala tudi Simona Šemen, ki je dosegla 11 golov.

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists I. DNL women's league standings.

II. DRL - ženske

Končan se je tudi jesenski del prvenstva v drugi državni ženski rokometni ligi, kjer sodelujejo ekipi iz Slovenije in Polane. Lep uspeh so dosegle Bakovčanke, saj zaostajajo za prvo ekipo žalca le za dve točki. Igralka Bakovec Slavica Hožjan pa je z 68 goli najboljša strelka lige. Slavica Šoper (Polana) je s 47 goli na tretjem, Vugrinec-Tratnjekova (Bakovec) pa s 33 goli na desetem mestu.

Table with 4 columns: Team, P, G, A, Pts. Lists II. DRL women's league standings.

Nogometni komentar

V Beltincih je bil pravi derbi

V Beltincih je bil preteklo nedeljo pravi nogometni derbi. Kljub hladnemu vremenu so se v beltinskem parku zbrali številni ljubitelji nogometa, pristaši obeh prekmurskih prvotligašev, prišli pa so tudi ljubitelji nogometa od drugod. Škoda, da je bila tako pomembna tekma odigrana na težkem igrišču, ki ni dopuščalo razviti prave nogometne igre. Belčinci so sicer vložili velikom truda, da so odložena deset minut pred od-

ni uspelo spremeniti rezultata iz prvega polčasa. Sodnik Hvalič iz Nove Gorice je podelil kar osem rumenih kartonov, po dva pa sta tik pred koncem tekme dobila Granov (Mura) in Tratnjek (Potrošnik), zato sta morala zapustiti igrišče.

V drugoligaški konkurenci težko pričakovanega prekmurskega derbija med Nafto in Turniščem v Lendavi ni bilo. Igrišče v Lendavi je bilo namreč zaradi zapadlega snega nemogoče za igro in tako sta sodnik in delegat odločila, da se tekma preloži. Kljub slabemu vremenu in nemogočim pogojem za igro pa je bila odigrana tekma med vodečim Avto bumom iz Kočevja in Beltransom v Veržeju. Gostje so namreč vztrajali, da se tekma mora odigrati. Prav gotovo pa so se pri

Adamo Baranja (Mura)

Matjaž Jančič (Potrošnik)

odstranili sneg z igrišča, vendar pa kaj več niso mogli narediti. Tekma se je začela v napetem razpoloženju in ob bučnem navijanju obeh navijaških skupin Black Gringosov (Mura) in Markov (Potrošnik), ki sta bili oboroženi s petardami in dimnimi bombicami. Najprej so svoje prvirčence razveselili nogometaši Mure, ki so že v šestih minutih povedli z golom Iliča, ki se je pri streljanju prostega strela v glavo žogo poslal v mrežo. Samo štiri minute zatem pa so na svoj račun prišli ljubitelji Potrošnika, saj je Škaper, na katerega je skrbno pazil Cifer, rezultat izenačil in tako še enkrat dokazal, da je zelo nevaren napadalec. Tekma je bila

dalci so bili na nogah v zadnji minuti prvega polčasa, ko so Belčinci izvedli nevaren napad po levem krilu. Škaper je poslal pred kazenski prostor uporabno žogo do Miloševića, ki je bil kakih pet metrov sam pred golom, vendar mu je spodrsnila in lepa priložnost za izenačitev je šla po vodi. V nadaljevanju so se napadi obojestransko menjavali, vendar pa nobenemu moštvu

tem uštel. Gosnitelji so namreč s požrvalno igro presenetili goste in jim odvzeli točko. Izenačujoč zadetek je dosegel Posavec devet minut pred koncem tekme iz enajstmetrovke. Zaradi slabega vremena je bila preložena tekma tretje državne nogometne lige med Impolom iz Slovenske Bistrice in Trgotransom iz Izakovec.

Feri Maučec

Druga državna odbojbarska liga

Tretja zmaga Pomurskih mlekarn

V šestem kolu prvenstva v drugi državni ženski odbojbarski ligi so Pomurske mlekarne v Murski Soboti premagale Mehanizme iz Kroke s 3:0 (15:11, 15:7, 16:14) in dosegla tretjo zmago. POMURSKIE MLEKARNE: Forjan, Štebinger, Drevensček, Zver, Kuhar, Tanjšek, Posavec, Casar, Flisar, Perša in Cipot.

V šestem kolu prvenstva v drugi državni moški odbojbarski ligi pa je ekipa Claudia shop iz Beltincev gostovala v Izoli in izgubila z 0:3 (9:15, 12:15, 7:15). CLAUDIA SHOP BELTINCI: Čeh, Marko Janža, Hochsteter, Mitja Janža, Krajcar, Gabor, Horvat, Balažič. V naslednjem kolu igra Claudia shop v Beltincih z vodečim Šempeterom, Pomurske mlekarne pa so proste.

Tretja državna moška odbojbarska liga

Poraza Radenec in RTC Kranjca

V šestem kolu prvenstva v tretji državni moški odbojbarski ligi je Fužinar II premagal Radensko s 3:2, Topolšica II pa RTC Kranjca prav tako s 3:2. Tekma Turbina : Pomurje II ni bila odigrana.

Druga državna moška rokometna liga

Prva zmaga Poleta

V sedmem kolu prvenstva v drugi državni moški rokometni ligi je od pomurskih ligašev zmagal le Polet iz Murske Sobotne. Sobočani so premagali Hrastnik z 20:18 (10:9) in dosegli prvo zmago. Sodila sta Nikoljč in Romih iz Krškega. POLET: Kuhar, Murgelj 5, Sečko 5, Kovačič 4, A. Sapač 5, Slamar, Černeša, Merica, Horvat, L. Sapač 1, Nemeš, Ferbežan. Dobova je v Brežicah premagala Pomurko iz Bakovec s 23:17 (12:11), čeprav so Bakovčani ves prvi polčas vodili. Sodila sta Juratovec in Puntarič iz Ljubljane. POMURKA: B. Vereš, Kavaš, Ritonja 2, Šeruga, Husar 3, Bedeković 1, J. Buzeti 3, S. Buzeti, Okreša 1, Petek 7, Lovenjak, B. Buzeti. Krško je v Murski Soboti premagalo Krog z 18:17 (10:10). Sodila sta Tomič (Celje) in Skubic (Ljubljana). KROG: Roškar, D. Kolmanko 1, A. Kolmanko 5, Hegeduš, Lukač, A. Titan, Meolic 5, Kovačič 1, Babič, Šernek 3, D. Titan 2, Hanc. Zagorje pa je premagalo Radgono v Radencih z 21:18 (9:9). Sodila sta Alojz in Jože Vereš iz Bakovec. RADGONA: Miljevič, Klun, Brajkovič, Perša, Žalodec 2, Horvat 2, Grah 1, Rauš 2, Merčnik 9, Strah 2, Šic.

V osmem kolu se v Murski Soboti igra derbi med Pomurko iz Bakovec in Poletom iz Murske Sobotne. Krog gostuje v Zagorju, Radgono pa v Dobovi (Brežice).

Šah

Odprto prvenstvo

Šahovsko društvo Lendava organizira od 20. do 28. tega meseca odprto prvenstvo v šahu. Prijave bodo zbirali pol ure pred začetkom prvega kola, to je 20. novembra ob 16.30 uri ali po telefonu (77 033, Žilavec). Pravico igranja na tekmovanju imajo vsi igralci z najmanj drugo kategorijo.

Hokej na travi

Seminar za sodnike

Zveza za hokej na travi Slovenije je v Murski Soboti pripravila seminar za sodnike hokeja na travi (začetnike in potrditve licenc). Seminarju je prisostvovalo okrog 40 udeležencev, med njimi 18 kandidatov za sodnike. Udeleženci so se najprej seznanili z novo organiziranostjo sodniške organizacije ter njeno povezavo s sodniškimi organizacijami sosednjih držav in evropsko zvezo. Na seminarju, ki ga je vodil predsednik sodniškega zbora Zveze za hokej na travi Slovenije Stanko Kerman, so obravnavali najbolj problematična vprašanja, ki so jih zaznali pri vodenju tekem. Z najnovejšimi pravili igre hokeja na travi (prvič v slovensčini) bodo čez teden dni obravnavali po hokejskih klubih. Čez tri tedne pa bodo kandidati in sodniki opravljali teoretične in praktične izpite iz pravil igre hokeja na travi. Zveza za hokej na travi Slovenije namerava tudi organizirati seminar za inštruktorje, vaditelje in trenerje hokeja na travi.

Tretja državna strelska liga

Derbi dobila Pomurka

V drugem kolu prvenstva v tretji državni strelski ligi je SD Pomurka iz Murske Sobotne premagala SD Elrad iz Gornje Radgone s 1651:1599 krogi (Elrad: Milan Svetec 561, Branko Horvat 517, Davorin Slanič, Pomurka: Sebastijan Vajda 557, Milan Kreft 558, Tomaž Ščančar 536).

iz naših krajev

Krajevna skupnost Veržej

Občina na vasi

Banovci, Bunčani, Grlava, Krištanci, Šalinci in Veržej sestavljajo krajevno skupnost, v kateri živi v 700 gospodinjstvih 1800 ljudi. Tako po številu prebivalstva kot tudi po nekaterih drugih značilnostih naj bi ta zaokrožena celota izpolnjevala kriterije za ustanovitev samostojne občine.

Banovci so od vseh omenjenih vasi prav gotovo najbolj znani, saj so tam toplice z bazeni mineralne hidrokarbonatne vode in v enem od njih se lahko namakajo tudi nagci. Kraj je zdaj seveda pomlajen, obnovljen, ima asfaltirane ceste in tako naprej, dejansko pa so zametki naselja iz 13. stoletja, kajti v otokarskem deželno-knežjem urbarju iz leta 1265-67 se omenja kot Wanitzen. Za obrambo pred Madžari je nekoč stal v Banovcih strelski dvorec.

Bunčani se v omenjenem zemljiškem dokumentu imenujejo Walthersdorf. Tudi tam je bil strelski dvorec oziroma branišče. V Bunčanih so bile nekoč velike kmetije, o čemer pričajo tudi mnoge še zdaj do-

vodi, elektriko in v zadnjem času tudi z novejšo pridobitvijo: kabelskim televizijskim omrežjem. Tega so naprej napeljali v Veržej in Bunčanih, pred kratkim v Banovcih in na Grlavi, predvidoma do konca leta pa naj bi imeli »kabelsko« še v Krištancih in Šalincih. Tako bo vseh naročnikov 350, to pa je polovica gospodinjstev. Po internem kanalu posredujejo domače novice, gledalci pa radi gledajo tudi pomursko kroniko, ki prihaja iz studia As iz Murske Sobotice.

Banovci so sicer kmečka vas, kjer pa krajani znajo prishubniti potrebam turistov, zato je kraj lepo urejen. V središču je prenovljen gasilski dom.

V krajih krajevne skupnosti Veržej lepo vzdržujejo sakralne objekte. Na Grlavi so letos obnovili 80 let staro kapelo in uredili električno zvočenje.

In katere so druge, morda pomembnejše pridobitve v krajih? Vaščani Krištanec in Šalince so z združenimi močmi zgradili gasilski dom, nared pa so tudi načrti za 30 luči javne ulične razsvetljave, ki jo bodo uredili prihodnje leto. Krajani teh dveh vasi in sosednje Grlave so tudi dali denar za železniško postajališče. Na Grlavi pa imajo ulično razsvetljavo že od lani, letos pa so lepo uredili zunanost in notranost kapele ter električno zvočenje. V Banovcih so letos z lastnim denarjem prenovili gasilski dom, z denarjem, zbranim s krajevnim samoprispevkom, pa so »preplastili« vse vaške ceste, za kar je bilo treba plačati 1.400.000 tolarjev. V Bunčanih še nimajo ulične razsvetljave, pač pa so zanj zbrali že toliko denarja, da bo predvidoma zasvetila pred božičem. Zgradili pa so še vaško zbiralnico mleka, vendar tačas še ni povsem urejena, ampak je le v »surovom« stanju. Postopoma jo bodo usposobili. V Bunčanih pa je že povsem urejen prizidek h gasilskemu domu. Prizadevne članice turističnega društva Veržej, ki so doma v Bunčanih, pa so letos uredile vaške zelenice in zasadile okrasno grmičevje. Bunčani so tako še lepši. Veržej, ki je krajevno središče, čez čas pa naj bi bil v njem spet sedež občine, je od letos bogatejši za te-le pridobitve: prenovljen kulturni dom, v katerem so uredili spominsko sobo Slavka Osterca, ki je bil glasbeni pedagog in skladatelj,

LENDAVA - V letošnjem letu so v lendavski občini namenili za sofinanciranje spomeniško-varstvenih posegov 7.200.000 tolarjev, od tega 1.400.000 tolarjev za dodatna dela pri obnovi gradu: barvanje oken na severni in južni strani, vgraditev novih oken in dvojnih vrat ter utrditev betonskih podpornikov. (J. Ž.)

GORNJA RADGONA - Društvo upokojencev je organiziralo enodnevni izlet v naravo. Iz Gornje Radgone so šli peš do 4 kilometre oddaljene turistične kmetije na Orehovskem vrhu. Med potjo so se ustavili in odžejali v vinogradu Ivana Kovača, dolgoletnega direktorja pomurskega sejma, ki pa je zdaj prav tako upokojenec. Po počitku in vnovičnem okrepčilu (tokrat z ajdovimi žganci in kislo juho ter pijačo) se je 40 upokojencev vrnilo z željo po skorajšnjem enakem druženju. Prijetno je bilo tudi zato, ker so imeli s seboj harmonikarja Alojza Müllerja. (L. Kr.)

ODRANCI - V krajevni skupnosti Odranci se je nabralo toliko dela, da ga ni mogoče več opravljati nepoklicno, zato se kaže potreba po redni zaposlitvi tajnika. Ker pa je na vidiku nova organiziranost občin, bodo nekaj časa še vzdržali in si nasploh prizadevali, da bo kraj, ki je eden največjih v lendavski občini, še naprej napredoval. Pred kratkim so bili polno zaposleni pri urejanju magistralne ceste skozi vas, saj so hkrati uredili pločnike in začeli urejati kanalizacijo. (J. Ž.)

ČREŠNJEVCI - V Črešnjevcih se gospodinjstve odplake kmalu ne bodo več stekale v obcestne jarko, ampak v ekološko sprejemljive vode. Te dni namreč delavci vodnega gospodarstva iz Murske Sobotice polagajo cevi za vaško kanalizacijo. Čas dogradnje je odvisen od vremenskih razmer. (L. Kr.)

Murska Sobotica

Popravila jaškov na Cankarjevi

Posledice zaradi gostega prometa tovornjakov po Cankarjevi in Tišinski ulici v Murski Soboti so zadnje čase vse bolj opazni. Okrog 300 tovornjakov in vlačilcev, kolikor jih dnevno pelje do mednarodnega mejnega prehoda v Dolgi vasi ali v notranjost države, je pustilo za sabo posledice. Ne le, da se prebivalci pritožujejo nad neznosnim hrupom tovornjakov, ampak so ti marsikje poškodovali tudi vozišče. Delavci podjetja Komunala in Cestnega podjetja so bili zato primorani, da popravijo pokrove mestne kanalizacije v Cankarjevi ulici, saj so težki tovornjaki dobesedno porinili jeklene pokrove na jaških pod raven ceste. Zdaj jih skušajo čimbolj dvigniti in zabetonirati, nato pa znova potegniti asfaltno prevleko. Ker gre kar za 18 pokrovov mestne kanalizacije, zima pa je pred durmi, skušajo dela opraviti čimprej.

M. JERŠE

Malvina Maučec in Štefan Vidovič iz Gorice pri Murski Soboti imata odlične izkušnje s pridelovanjem vrtnin, zlasti paradiznika, saj sta letos pridelala najdebelejšega v Pomurju. Videli smo ga na razstavi naj... pridelkov na sejmu v Gornji Radgoni. Te dni pa smo si na kraju samem ogledali paradiznikov vrt na domu pridelovalcev. Stebla paradiznikov so merila v višino dveh metrov, na njih so bili zreli (rdeči) in še nezreli (zeleni) paradizniki, proti vrhu zametki novih paradiznikov, na vrhu pa so bili paradiznikovi cvetovi. Štefan je povedal, da je dobil seme te paradiznikove

sorte, katere sadovi so debeli in mesnati, v Lovranu v Istri. Paradizniki so srčaste oblike, zelo okusni, pobirajo pa jih od julija do začetka novembra. Ko pa bosta Malvina in Štefan uredila še rastlinjak, potem bo ta vrtnina pri hiši seveda še veliko dlje in tudi veliko prej (na pomlad). Tako se bosta izognila nakupu zgodnjega in predragega paradiznika iz južnih krajev. Morda pa bosta te sreče deležna tudi spodaj podpisana, saj sta s seboj ponesla dva zrela paradiznika in tako pridobila seme za sadike naj... paradiznikov. Besedilo: Š. S., fotografija: A. A.

Spet referendum v Lendavi

Te dni se je začela v krajevni skupnosti Lendava javna razprava o razpisu referendumu za ponovno uvedbo krajevnega samoprispevka, s pomočjo katerega naj bi spet poživili razvoj mesta, ki je po oceni vodstva krajevnega skupnosti v zadnjih dveh letih malce zaostal.

Lendavčani so seveda dolga leta plačevali krajevni samoprispevek, zadnji se je iztekel pred dvema letoma. Iz sredstev krajevnega samoprispevka in iz denarja, ki ga je dajala občina, je bilo doslej storjeno veliko, narejene so bile stvari, ki so spremenile podobo Lendave. Asfaltirane so vse ulice, urejeni pločniki, ulična razsvetljava, vodovod, kanalizacija, zelenice, naposled pa je bilo zgrajeno tudi poletno kopališče, na katerega so vsi ponosni.

Na krajevni skupnosti so menili, da s sredstvi, ki jih dobivajo iz občinskega proračuna, še zdaleč ne morejo zadovoljiti vseh potreb kraja in krajanov, zato so ponovno pozvali prebivalce, naj jih podprejo s plačevanjem samoprispevka, da bi nekatera dela dokončali. Poleg krajevnih komunalnih problemov naj bi s samoprispevkom pomagali tudi pri gradnji kulturnega doma, za katerega bo večina sredstev prispevala republika, nekaj tudi občina, manjši del pa naj bi zagotovila krajevna skupnost. Denar naj bi zbirali s samoprispevkom pet let krajanji v Lendavi in Trimlinih. Referendum naj bi bil 19. decembra.

jani

Murska Sobotica Za boljšo oskrbo z vodo

V murskosoboški občini, zlasti na Goriškem, kjer so se v preteklosti srečevali s problemom pomanjkanja zdrave pitne vode, načrtujejo za prihodnje leto nekaj večjih naložb na komunalnem področju. Da bi izognili pomanjkanju vode v največjih sušnih obdobjih je podjetje Komunala predlagalo občinskemu izvršnemu svetu, da v svoj investicijski program vrstijo gradnjo nekaterih vodovodnih objektov. Tako se oglašujejo za gradnjo vodovodne zbiralnice v Bogojncu za širitve vodovodnega omrežja pri Krogu, gradnjo vodnjaka v Rašici ter vodovodnega omrežja med Predanovci in Puconci, tudi med Mursko Sobotico in Črnelavci. Prihodnje leto načrtujejo tudi gradnjo vodovodnega zbiralnika v Gornjih Črčicah in transformatorja v Črčicah v Črnskih mejah. Vse to pa je seveda povezano s sprejetjem občinskega proračuna za leto 1994, zato bo treba še nekaj časa počakati na končno odločitev, kateri od naložb s komunalnega področja bo uvrščena na prednostne v prihodnjem letu.

M. JERŠE

Prleški füčké

'Abl babl dvó rogló
v našoj mlaki dód mrmró,
tri kolóče kručá mó,
pa našoj děci nič né do!

Kruci na duuugo! Sami strahóvjé. Vújtro, f péték, je pje Matilda! Paskó sé méié, ka nédé keréga préhúró povóháta, ta kak je povóhala lepo zgodóvinsko sólo pri Svétém Dúhu na Storoj gorí. S tosimi sólamí je pje én zlabrdúnc. Pogódnité, pri Móloj Nédli kak ti hlópec Jéméj štúrdéset lét cókáka na nóvo sólo. Pa še skóz samo obéčóvléjo. Nò, précedák lótmérské obéčíné, Prlélog, sé ga poznaté, sé je pje zavéjé za nóvo sólo. Són, lóstrónóžno, je príša k Mólój Nédli, pa je vún spóglédna sólo no déco, nazódnó pa je pokóža, ka je né próti sólan. Célo knígo od dr. Antóna Koróšca je kúpa, ga dě si doj préšéjé, kak sé je totí príšé rojók borjéja za slovénsko sólstvo, pa za slovénsko univérzno no tak dále.

Na drúgéh kuncí Prlékijé, v bistríški obéčini, so pje té dónvo pívalí nóvé sólé norí, cigláh so té potli ravnatéli hodák po vséséh od híšé do híšé pa véhtali deco, fsókí za svóje sólo. Naénók so méli prevéč sól, pa prémalo décé.

Pri Svétém Dúhu pa je róvno naróbbé. Tan deca so; pa náš zgodóvinsko sólo mójo, kero je négda na svétí obiská célo Ivan Cankar, gde je príša na urlaub k učítelci - samo kólo so zaprlí. Ka sé radgúnska obéčina né zavéda svójeje rojók Koróšca, kerí je dosti dá za sólstvo, pa né zavéda sé slóvnéh rojókof: Kocbeka, Kresta, Iléšica, pa še drúgí. Gè bi móga stóti spóménik Edvardí Kocbeki, tan sé delé stóji kólo s sláčíščno. Pa tídi spómínsko plóščó dr. Frana Iléšica so strgali s híšé. Tó si té alí míslíté, kéga céltíró sé gréjót.

Túdi Prléki némájo cicibánské organizácije. Pa móga vé pionírské organizácije, pa pionírskih róbcov no títofk no zvéžé socialístíchné mladíné. Zbóta léhko hódíjo déca po gostílnah no nóčníc dískíh s strip-tisom. Prépúšétní so aufbíksartjí: učítelí pa sé že pò švorájo, ka mójo prémtá na plóčé, pa ka do té véndá znávič štrájkali. Zakoj pa né štrájkajo, gda po prléškíh nóčníc dískí pléšéjo strip-tis mladólémé Ruskínjé pa Poljókínjé. Toté fúksé samo dčó lódtjo pa ž jih hrómóké delájo.

Mójo pa sé té dénok Čúčkóvga Tunčéka no Zínko. Tótó dvó sta odíšla f svét. Zaj pa sta té gor zdígnila poi Prlékijé, pa sé Tšino na drúgoj stróví Múre. Z ansámblóm TO-NÉTA ČÚČÉKA sta pje fskúpér scimprala prvo káséto nóródné muzké prínas, s stórimí obíčoví no stórin céjgóm vréd. Té pa sta alí toto vidéokáséto prédstavila pri Jújé. Pa sta si móga najprét spucati z dvorané pavóčino, s keróje sé je opléténa bolé kak církéž z róžami za tólovo.

Toto káséto so pofílmali po Prékurmurí pa Prlékijé - Zínkica pa je pje zapéla kak tí sláfíka méd trúramí. Príšlo jo je poslúšat véč lídú kak jih príde k pímoónící. Pa so rékli, ka so príšli zató, ka radgúnska obéčina, pa krajevna skupnost Vidém níč kaj bójšéga ne príprovíjo za lídú - pa tídi ní slabšéga. So rékli, ka je tó po duuugén céjí édína kulturná prírdítéf. Vété, kak je bila véšela Zínkína mámíka iz Šárjaka; pa túdi Tunčéková mámíka Trézíka, pa fsí cékmúžno no drúgí. Samo turistíčno drúštvo sé je bolé kísló.

Lídjé próvijo, ka bi léhko pri Jújé túdi kaj bójšéga napravíli. Tú bi léhko zríhtali réglíski centér Prlékija, sé so zaj dobíli nóvéga ravnatela no žúpníka. Edén bi léhko bíl précedák skupščíné, drúgi pa ísvršnéga svéta. Dugólotnégo précedákna krajevné skupnosti pa do pré lídjé poslúti sé nóvo délovno mésto, za vóhtará pávóčíné, pa spóméníkú.

Té pa za gnés: aufbíks Pécétnící!

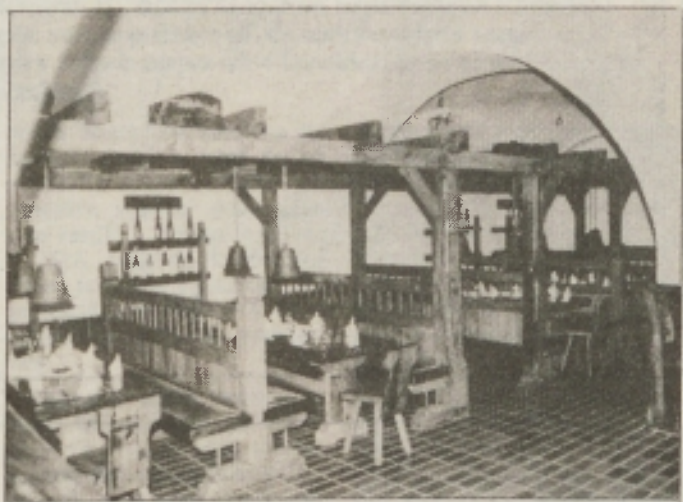
iz naših krajev

Bili smo na Jeruzalemu

Cerkev in vinoteka

Le kdo ne pozna Jeruzalema, sedem kilometrov od Ljutomeru oddaljene turistične točke, skozi katero se vije vinska cesta? Le komu se ni vtisnila v spomin tamkajšnja cerkev Žalostne Matere, katere prezbiterij so zgradili že 1652. leta? Le kdo še ni gledal ob pogledu na vinske vrhove in pobočja s tamkajšnje 341 m nadmorske višine?

Tudi sam se često zapeljem po viniški cesti, saj je vzpon na pot proti Ormožu oziroma Ljutomeru, če se pelješ v nasprotni smeri. Te dni pa sem bil prijetno presenečen. Ljutomerski in ormoški občani so zbrali dve tretjini denarja, v župniji Miklavž pri Ormožu, kamor spada jeruzalemsko-podružnična cerkev, pa so tretjino in začela so se obnavljati dela na zunanosti cerkve, vredna 4.300.000 tolarjev. Delavci Ljutomerskega po-

Tole pa je pogled v jeruzalemsko vinoteko. Čeprav je oprema iz lesa nekdanjih stiskalnic, torej stara in le grobo obdelana, se človek, ki ima čedalje bolj nagnjenje do prvotnega, prijetneje počuti kot pa v lokalih, kjer prevladujejo sodobni materiali.

djetja PGP in njihovi kooperanti so medtem že uredili pročelje cerkve, prekrili cerkveno ladjo z bobrovcem, zvonik pa z bakreno pločevino. Pri delu so pomagali tudi župljani. Cerkveni ključar Janko Fajfar mi je povedal, da jih je dnevno pomagalo tudi po 15. odvisno pač od potreb. Urejena zunanost cerkve in njene okolice bo tako še privlačnejša za vernike in turiste.

Za novost na Jeruzalemu pa je poskrbel tudi Vinko Brenholc, ki je lani najel gostišče družbenega podjetja v neposredni bližini cerkve, in čedalje bolj se potrjuje, da je, četudi po izobrazbi trgovec, dober gostinec. V nekdanji kleti, v ka-

teri je bila v zadnjih letih razvita diskoteka, je uredil vinoteko, v kateri ponuja predvsem »prleška« vina. Posebnost laka pa je oprema! Mize, klopi,

stoli, točilni pult, vrata, »nadstreški«... so izdelani iz lesa nekdanjih 14 lesenih stiskalnic, torej so stari 100 in več let. V vinoteki je seveda tudi lesena stiskalnica, domiselna pa je tudi »separe« - 7.650-litrski sod. Osnovno idejo za opremo je dal lastnik, dodelal jo je arhitekt Darko Štrakl, izdelal pa tesarski mojster Stanko Kralj. Oprema je obdelana le na grobo, torej rustikalna. Za luči v obliki zvoncev pa je poskrbel pečarovski lončarski mojster Zelko.

Š. SOBOČAN

Obnova gradu v Lendavi

Lendavski grad je bil več kot 40 let bolj ali manj zapuščen. Takoj po vojni je bil namenjen najprej vojski, potem pa je bila nekaj časa v njem rudarska šola, v kateri so se izobraževali kadri za naftno industrijo. Potem so grad namenili za kulturno dejavnost, še prej pa je bila v njem dolga leta osnovna šola. Akademski kipar Ferenc Kiraly se je lotil težavne naloge, saj je skoraj iz nič ustvaril institucijo, ki danes že nekaj velja. V gradu so namreč mali muzej oziroma muzejska zbirka, razstavna galerija in več drugih manjših prostorov za razstave. Po zaslugi 20-letne tradicije mednarodnih likovnih kolonij se je obogatila tudi stalna zbirka, ki ima danes že prek sto slik in kipov, ki so jih ustvarili domači in tuji umetniki. Pred dvema letoma so začeli obnavljati streho, ki je že prepuščala vlago, letos pa so se lotili urejevanja fasade. Za ta dela so na občini namenili 5,8 milijona tolarjev. Lendavski grad je z novo fasado spet zblestel in je viden daleč naokoli. Tudi dostopne poti so urejene. Grad, v katerem je toliko kulturnih dobrin, pa bi moral biti dostopnejši turistom, za to bi morali poskrbeti z malo večjo reklamo še zlasti gostinci, ki v goste sprejemajo veliko tujcev.

jani

Vestnik in bralci

»Teško ga čakam...«

Margareto Ploj s Slamnjaka v Ljutomerski občini sem ogovoril, da bi zvedel, kje je neka domačija. Rade volje mi je pokazala pravo pot. Potem pa je pridrvel pismonoša Janez Brunec, ki je ženski izročil več poštinih pošiljk, med njimi tudi Vestnik. Bilo mi je prijetno, saj sem se srečal z našo zvesto bralko.

»Že vrsto let smo naročeni na Vestnik in vsi ga radi beremo,« je povedala ter dodala: »Le nekaj več novic iz naših krajev bi moral

Vestnikova naročnica Margareta Ploj s Slamnjaka in pismonoša Janez Brunec. Fotografiral: S. S.

prinašati!« Dejal sem, da se te pomanjkljivosti zavedamo, vendar poklicni novinarji vsega ne zmoremo, zato bi bili dobrodošli krajevni dopisniki iz Ljutomerske občine.

Se bi kramljajal z Margareto, a kaj, ko pa se je z avtom pripeljal vnuk in jo vzel v vozilo. Tudi pismonoši Janezu se je mudilo, saj je bila ura že toliko in toliko, v prtljžniku in torbi pa še veliko časopisov in drugih poštinih pošiljk. Preden je odpeljal, je še povedal, da ga delo pismonoše veseli, saj je nenehno v stiku z ljudmi, ceste pa so zdaj še kar dobre, saj jih je večina asfaltiranih. Pošto raznaša po Grešovščaku, Slamnjaku, Podgrgradu, Rinčetovi Grabi, Nunski Grabi, Stročji vasi in Presiki. Včasih pridobi tudi kakega novega naročnika.

Š. SOBOČAN

Obisk pri vas doma

Barbarinih 91 križev

»Recepta za dolgo življenje ne poznam. Vedno sem trdo delala in jedla domačo hrano: mlečni močnik, koruzni kruh, zelje, repo..., meso pa le ob večjih cerkvenih praznikih. Rada sem zvrnila tudi kozarček klintona ali šmarnice. Ko sem bila mlada, sem bila vesele narave,« je povedala Barbara Tratnjek, najstarejša Gomiličanka, stara 91 let.

Poročila se je 1921. leta v turniški cerkvi Marije pod logom. Z možem Ivanom, ki pa je že pokojni, sta se dobro razumela. Rodila sta se jima dva otroka, žal pa je eden umrl, ko mu je bilo komaj 8 mesecev. Ker zaslužka doma ni bilo, sta šla na delo v Francijo. Dolgo pa nista ostala, ker je izbruhnila druga svetovna vojna. Pozneje sta se ukvarjala s kmetijstvom, mož pa je za približek izdeloval leseno kmečko orodje (grablje, vile, kosišča).

»Od 1984. leta sem priklenjena na posteljo, saj me noge ne držijo pokonci. Srečna sem, ker imam ob sebi hčerko Ano, ki lepo skrbi zame,« je povedala 91-letna babica, ki ji sponimi nenehno uhajajo v mlada leta, četudi je bilo tedaj veliko težavskih del.

»Delali so vse ročno! Tako na njivah kot v vinogradu v Lendavskih goricah. Tja smo se vozili s kravijo vprego, velikokrat pa smo šli peš tudi ob Ledavi ali Črncu. Lepi pa so bili zimski večeri, ko

Barbara Tratnjek iz Gomilice je stara 91 let. Ko bi je ne bolele noge, bi še kar šlo. - Fotografija: J. Ž.

smo česali perje, luščili bučno seme, preli konopljo ali lan v niti, iz katerih smo potem dali stkat blago za prte, ponjave, pa tudi za oblačila.

Tako je dejala Barbara in verjeli smo ji. Čeprav stara in bolna, ima vendarle še toliko moči, da občasno seže po časopisih, kot sta Vestnik in Družina, v veselje pa so ji tudi trije vnuki in pet pravnukov. Še na mnoga leta, Barbara!

J. ŽERDIN

Bo Nafta spet vrtala v tujini?

V sektorju za raziskave in pridobivanje nafte in plina se v prihodnje pripravljajo na vrtanje v Alžiriji. Z vrtnjami do 200 metrov globine naj bi odkrili vodo za namakanje in druge potrebe. Vrtalci lendavske Nafta so pred dobrimi dvajsetimi leti svoje znanje že prodajali tujini, vrtali so v Egiptu in nekaterih drugih državah Bliznjega vzhoda. Vsakrat se spet vračajo v svet, saj so si v tem času nabrali novih spoznanj. Sektor za raziskave in pridobivanje nafte in plina je doslej doma že izvrtal veliko vrtnj, iz katerih je prišla voda, specializirali pa so se za vrtanje geotermalnih vrtnj. Pred nedavnim so izvrtali vrtnjo za potrebe Moravskih Toplic, končno pa je zaradi njihovega dela nastalo več geotermalnih kopaljšč - Moravske Toplice, lendavske Terme in Banovci. Trenutno vrtalci Nafta iz Lendave raziskujejo pri Dobrovniku.

jani

Divjih smetišč je še veliko

V zadnjih letih se je na območju lendavske občine razbohotilo veliko smetišč oziroma, kakor se jim pravi, divjih odlagališč. Zato se je sicer vključila v njihovo odpravo, kaže pa, da se le-ta vedno znova. Letos so uspeli urediti odlagališča odpadkov v okolici Lendavskih Goric, Dolge vasi, Mostja, Strehovec, Kamovec in Pince-Marofa. Smetišča pa so se pojavljala v drugih vaseh. Lendavsko komunalno podjetje, ki skrbi za odvajanje smeti in odpadkov, se sicer trudi, da bi v odvažanje odpadkov usrednje smetišče vključilo čim več vasi, a doslej v občini ni izdelavi je menda večji projekt za urejevanje odpadkov oziroma odvoza smeti in odpadkov, ki naj bi ga financirala občina, dotlej pa bo potrebno bolj kot doslej poskrbeti, da ne nastajala nova smetišča.

jani

10 km novih asfaltnih cest

V lendavski občini so v letošnjem letu uspeli asfaltirati nekatere nekategorizirane ceste. Takih je bilo kakih deset kilometrov. Za to so porabili 12 milijonov iz občinskega proračuna, celotna naložba pa je vredna kakih 40 milijonov tolarjev. 30 odstotkov je prispevala občina, 70 odstotkov pa občinske skupnosti. Nove ceste so dobili na območju krajevna skupnosti Gorice pri Lendavi, Orešje-Dolina, Čenčiči, Dobrovnik, Polana, Kobilje in še kje. Občina si bo letos so posebno skrb namenili tudi gradnji vodovoda do Zlatovec. Kmalu bo položen glavni vod. S tem se bo oskrba s pitno vodo povečala in razširila tudi na ta del občine.

jani

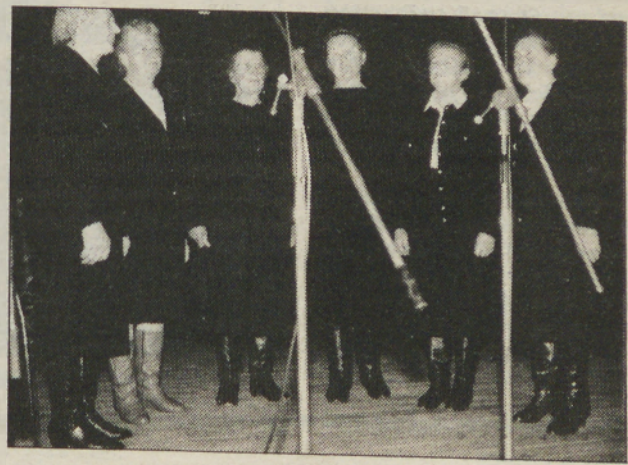
NEGOVA - Pri Negovi so končno dogradili pokopališko kapelico, ki so jo postavili na mestu stare prejšnje mrtvašnice. Uporabljali jo bodo za bogoslužje, vanjo pa je tudi možno položiti pokojnika. Kapelico sta blagoslovila domači župnik Anton Petek in redovnik od Sv. Trojice. - Fotografija: L. Kr.

HIŠA - Hišo, ki jo kaže naša slika, smo posneli v Radmočih v gornjeradgonski občini. Gradil jo je znani gradbenik Trstenjak, stari oče še bolj znanega dr. Antona Trstenjaka. Hiša je bila nazadnje v lasti Perkovich, po domače Hujsovih. Starši so pomrli, otroci pa so si ustvarili domove drugod, hiša pa kljubuje času. Jo bo kdo ohranil? - Fotografija: L. Kr.

LENDAVA - V mesecu požarnega varstva je bila še posebej aktivna tudi poklicna gasilska enota lendavske Nafta. Pripravili so vaje reševanja ob izlitju nevarnih snovi, gašenja začetnih požarov, gašenja požara na rezervoarjih, reševanja ponesrečencev iz višin in zadimljenih prostorov; pripravili so taktično vajo v Iliriji in Leku, sodelovali pa so tudi na regijski vaji v Boračevi. Gasilci so tudi opravili več preventivnih pregledov sistemov za gašenje v Nafti. (J. Ž.)

PEVKE - Na srečanju ljudskih pevcev in godcev v Miklavžu pri Ormožu so sodelovale ljudske pevke iz Turniška, ki jih kaže naša slika, poleg njih pa pevke iz Ivanjkovec, Ložnice pri Makolah, Gorišnice, Raven pri Šošanju, Tomaža pri Ormožu, Bohinjske Bistrice, Vidma pri Ptujju in Ljubnega ob Savinji. Namen prireditve je bil, spodbuditi ljudsko petje in s tem ohranjati glasbeno izročilo. - Fotografija: L. Kr.

odsevi mladosti

Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA M. Sobota)
Kot vas je večina pravilno odgovorila na 9. vprašanje, je anemometer naprava za merjenje hitrosti in smeri vetra. Pri žrebanju pa je imela največ aroče MELITA FERENC-CEK iz Vučje Gomile. Čestitamo! Nagrado ji bomo poslali po pošti.
KUPON št. 11
Ali veste, koliko vrst gob ali gliv je znanih (zapokročena listavka)? Odgovore pošljite na uredništvo VESTNIKA (Slovenska 41, 69000 M. Sobota) in priložite »ALI VEŠTE«.

Naravoslovni dan

Videli smo gobe, polje, drevesa... Tja smo se pripeljali z avtobusom. Pili smo sok. Jedli smo sendviče. Videli smo ptice. Kotalili smo se po hribu. (SANA)
V Gozdu smo nabirali kostanje. Za malico smo jedli kruh in pašteto. Pili smo sok. (KARLA)
Imeli smo nahrbtnike. Nabrali smo želode, maline in kostanje. Videli smo drevesa in gobe. (KATJA)

Napisali učenci 1. a- razreda OŠ Tišina

Tisti dan smo se po malici odpeljali s kolesi k reki Muri pri Krogu. Namen našega naravoslovnega dne je bil čimbolj spoznati rastline in živali, ki živijo v vodi in ob njej.

Prva skupina je iskala živali in jih dajala v ustrezne posodice. Vsako žival smo nato poimenovali in jo podrobno označili. Na naše začudenje pa jih je bilo malo. Našli smo vodnega pajka, polža mlakarja, vodnega ščipalca, vodno stonogo, rožnega svitka, konjsko pijavko, razne majhne žabe, paglavca in kalužnico. Druge živali so se po naših predvidevanjih zarile v blato.

Druga skupina je iskala zdravilne in vodne rastline. Bera je bila večja kot pri živalih. Od zdravilnih rastlin smo nabrali koprivo (ki čisti kri, zdravi revmo in odvaja vodo iz telesa), bezeg (je odlično zdravilo za dihala, njegovi cvetovi pa so dobri za sok), kamilico (zdravi jetra, blaži žolčne težave in je tudi dobro zdravilo za ledvične bolezni), akacijo (čebele nabirajo iz njenih cvetov med) in plešec (ustavlja krvavitve in uravnava krvni tlak). Od vodnih rastlin pa smo nabrali nedotiko, koprivo, visoko rast, kačjo dlesen in vrbo. Na površini smo našli tudi vodno lečo in žabji los, na dnu pa vodno kugo in mah.

Tretja skupina je merila vodni tlak in je želela zvedeti čimveč o vodni črpalki, s pomočjo katere črpajo pitno vodo. Tu je zelo stroga disciplina. Ko vstopajo delavci ali gostje, si morajo na noge nadeti plastične vrečke. Če pade v vodo najmanjša umazanija, pride do zapletov. Na dan načrpajo okrog 1767 kubičnih metrov vode. Imajo dve črpalke. Prva ima zmogljivost 60, druga pa 90 litrov vode na sekundo. Zvedeli smo, da je bila zadnji teden v oktobru poraba pitne vode v Murski Soboti okrog 60.000 kubičnih metrov.

Ko so vse skupine končale delo, smo se zbrali na enem mestu in o vsem, kar smo zvedeli, poročali. V šoli pa smo pripravili razstavo. Taki dnevi so res zanimivi in koristni. Z njimi postaja šola prijetnejša in prijaznejša.

ANDREJA GRAH, 6. a OŠ II M. Sobota

Moja ljubezen

Tudi jaz bi rada postala žuboreč potok, zato se venomer vračam k svoji ljubezni, ki mi znova in znova daje osebno zadovoljstvo. To je knjiga.

Da, knjiga je tista, ob kateri spoznavam življenje. Spejem mam jo tako, kot da bi se vse resnično dogajalo. Rada se vživljam v junake, ki so hrabri in pošteni. Iz njihovih del poskušam najti kaj dobrega tudi zase. Ko si mlad, imaš veliko časa za branje knjig. To so lahko lepi spomini na mladost.

Knjiga mi je postala vsakdanja sopotnica. Brez nje skoraj ne vem preživeti dneva. Obožujem knjige s pustolovskimi in napetimi zgodbami s srečnim koncem. Dobro pa je, da znamo ločiti knjižni svet od realnega.

NADJA AL-SALMAN
Dopisniški krožek OŠ Apače

Moj prvi spis

Kuhani kostanji

Tjaša je prinesla kuhane kostanje. Bojan nam jih je razdelil. Okušal sem prvi kostanj. Bil je okusen in sladek. Jedel sem že tudi pečene kostanje. Tudi pečeni so okusni.

JERNEJ KOREN, 2. c OŠ Beltinci

Vsak četrtek

Vestnik

Jesen

Topli, sončni in soparni dnevi so mimo. Prišli pa so hladni in deževni. Lahko, z zlatimi copatki in v rumenobeli obleki se je vrnila v deželno jesen. Natrosila je orehe, jabolka in hruške, s sabo pa je prinesla tudi veliko dela.

Z njiv pospravljamo pirdelke, iz buč pobiramo seme in ga sušimo. Iz njega bomo potem dali stisniti olje. Tudi krompir smo že pospravili. Na vasi ni več večerov, ko so ličkali koruzo in peli. Mi pa jo še vedno trgamo ročno in jo tudi tako ličkamo. Babica se večkrat zazre nekam v daljavo in začne pripovedovati. Njene zgodbe iz življenja me zmeraj zanimajo.

Vse, kar je zunaj na polju, bo treba pospraviti. Zorali bomo njive in posejali pšenico. Kratke majice bodo zamenjali dolgi puloverji. Spet se bodo noči daljšale, dnevi pa krajšali, dokler ne bo enakonočje. V vinogradih so zapeli klopotci, da bi pregnali škorce, ki zobljejo grozdje. Druge ptice se zbirajo na žicah in se pripravljajo na polet v toplejše kraje, spomladi pa se bo spet vrnilo v svoja gnezda in zvalile mladičke.

Veselim se jeseni, ker je to zame najlepši čas. Vsak dan tečem v sadovnjak, da si nabere orehov in jabolk.

KATY KOCET, 7. a OŠ Bakovci

V čudovite se barve je odela in megleni plašč si je nadela,

darove je bogate nanosila, z njimi nasa je razveselila. Lastovke so odletele, pesem s seboj so vzele. Grozdje se sončno je obrnilo, iz mošta vince bo postalo. Odpadlo listje šelesti, iz oblakov sivih dež prišil. Jesenski veter krošnje pobava, z rumenimi se listi poigrava.

VALERIJA VUKAN, 5. a OŠ Turnišče

Večer je... Tih, samotni in deževni stopa v noč.

Hladno je in v zraku je čutiti vonj po jeseni.

Da, prihaja! Tako mogočna v soju raznoterih barv.

TANJA HORVAČ, 8. a OŠ Pucolci

Prim. dr. Jože Bedernjak, dr. med.

Ob 100-lemici bolnišnice v Murski Soboti

Za zdravje pomurskih ljudi

Nepriemerost takšnega stanja je že spoznala takratna madžarska oblast pred 100 leti. Za potrebe prebivalcev murskosoboške in lendavske občine je 15. 11. 1893 v Murski Soboti odprla bolnišnico s kirurškim in internim oddelkom. Od tega mejnika ugotavljamo neprestano rast bolnišnice. Naslednji pomembni mejnik v razvoju bolnišnice je bila priključitev Prekmurja k Sloveniji leta 1920. S tem je bila tudi prekinjena skoraj tisočletna kulturna in gospodarska osamitev Prekmurja od matice Slovenije. Bolnišnica je postala premajhna za nove potrebe prebivalcev z desne strani reke Mure. Potreba po razširitvi bolnišnice je bila nujna, pojavila pa se je tudi potreba po novi lokaciji. Tako je mariborski Večer dne 27. 3. 1931 objavil notice: »Te dni se je mudila v Murski Soboti komisija kraljeve banske uprave v Ljubljani v zadevi zgradbe nove banovinske bolnice. Komisiji so prisostvovali tudi zastopniki tamošnje občine g. župan Benko in podžupan Čeh. Predvidena je zgradba velike bolnice s 770 posteljami, in sicer na zapadnem delu posestva grofa Szaparyja.«

Bližajoča se vojna in materialne razmere po vojni niso dopuščale uresničitve tega sklepa. Do začetka realizacije te zamisli je prišlo šele leta 1953, ko je bila na novi lokaciji bolnišnice zgrajen infektološki oddelek s 60 posteljami.

Pri izgradnji so upoštevali vse sodobne potrebe infektologije. Oddelek je imel lastno kuhinjo, pralnico, priročni rentgen in laboratorij. V letih od 1948-1953 so bili v adaptirane prostore zgradb v okolici bolnišnice nameščeni ginekološko-porodni, ušesni in očesni oddelek. Do tega leta je bil kirurški oddelek od svoje ustanovitve devetkrat adaptiran in večkrat razširjen. Letnice ustanovitve novih oddelkov se v več primerih ne skladajo v celoti z njihovim nastankom. Tako je izolirnica za infektološke bolnike obstajala še med prvo svetovno vojno, pozneje pa je bilo za infektološke bolnike okrog 20 postelj v sklopu internega oddelka. Ginekološki in otorinolaringološki bolniki so se pred osamosvojitvijo teh oddelkov zdravili na kirurškem oddelku.

15. 6. 1961 je Izvršni svet LR Slovenije pod številko

RK 2016/7-61 izdal odločbo, s katero potrjuje investicijski program Splošne bolnišnice Murska Sobota na novi lokaciji s kapaciteto 644 postelj.

Poleg infektološkega oddelka je bil na novi lokaciji leta 1965 odprt otroški oddelek s 84 posteljami. Grajen je bil tudi za potrebe dispanzerske dejavnosti, kar pa nikoli ni bilo uresničeno. Do tega časa so se dojenčki in otroci zdravili na otroškem oddelku v Mariboru. Del otroške patologije je reševal tudi naš infektološki oddelek.

V bolnišnico so začeli prihajati zdravniki iz vsega Pomurja in iz drugih delov Slovenije. Tako je dal prim. dr. Slavko Vrbnjak iz Križevcev pri Ljutomeru s svojim asketskimi delom osnovni pečat razvoju kirurškega oddelka. Po njem se imenuje ulica na sedanji lokaciji bolnišnice. Dr. Franc Starc je veliko prispeval k povojnemu razvoju

bolnišnice in posebej k vsestranskemu razvoju internega oddelka. Prim. mag. dr. Lea Talany-Pfeifer iz radgonske občine je bila prvi okulist in ustanoviteljica očesnega oddelka. dr. Vladimir Perkič iz radgonske občine je bil prvi in dolgoletni predstojnik pljučnega oddelka. Prva predstojnica infektološkega oddelka je bila dr. Vilma Vlačj-Przybilsky, ginekološko-porodnega oddelka dr. Mileva Sedlaček-Novakova, otroškega oddelka dr. Štefan Varga, ušesnega mag. dr. Jože Požun, rentgenskega dr. Jože Kocjančič. Leta 1971 je bil infektološki oddelek premeščen v pritličje in prvo nadstropje zgradbe otroškega oddelka, v adaptirane prostore infektološkega oddelka pa je bil preseljen ginekološko-porodni oddelek.

Leta 1974 je bil zgrajen interni oddelek s 130 posteljami. V zgornjem nadstropju je dobil prostore pljučni oddelek, v kletnih prostorih pa laboratorij in transfuzijska postaja. V prostore starega pljučnega oddelka so se vselele lekarna, fizioterapija in avdiološka ambulanta. Leta 1978 je bil v prizidku internega oddelka odprt rentgenološki oddelek, prostori za specialistične ambulante internega oddelka, za proktološko in urološko ambulanto ter za hemodializo. Stari rentgenološki kabinet je bil od tega časa naprej namenjen le za potrebe bolnikov operacijskih oddelkov v Murski Soboti.

Leta 1976 je bil sprejet v celem Pomurju prvi, leta 1980 pa drugi referendumski program za izbiranje sredstev za zgraditev kirurškega bloka in spremljajočih objektov. Pomurci so se z veliko večino

odločili, da zbirajo tudi na ta način sredstva za zgraditev svoje bolnišnice. Še pred gradnjo kirurškega bloka je bilo potrebno zgraditi pomožne objekte: kotlovnico za celotno bolnišnico, pralnico, kuhinjo, novo trafo- in plinško postajo. Tehtno smo vsaj dve leti pripravljali idejni načrt kirurškega bloka. Pritegnili smo večje število zdravnikov iz strok, za katere smo gradili bolnišnico. Ogledali smo si več bolnišnic doma in v tujini in analizirali njihovo organizacijo dela.

Leta 1988 je bil blok zgrajen za potrebe kirurškega, ušesnega, očesnega oddelka,

oddelka za reanimacijo, potrebe lekarnice in fizioterapije. S tem je bila celotna bolnišnica premeščena na novo lokacijo. Bolnišnica je dobila novo kvaliteto, ne samo zaradi prostorske obnove, ampak tudi zaradi drugačnih organizacijskih možnosti in strokovnega delovanja. Odpadli so prevozi bolnikov in zdravnikov, mučni za prve in z veliko izgubo časa za druge. Menimo, da je bolnišnica s tem dosegla raven slovenskih regionalnih bolnišnic glede prostorske ureditve, ne pa še glede kakovosti zdravstvene opreme bolnišnic.

Nekateri kazalci razvoja bolnišnice od leta 1893-1992

Leto	Število postelj	Število bolnikov	Število oskrbnih dni
1893	24	35	1173
1903	52	679	15240
1904	62	774	20108
1937	150	3363	50062
1953	247	5633	67922
1956	344	7602	102252
1965	447	13236	147059
1970	531	14300	167000
1992	512	18872	155140

Stari kirurški oddelek bolnišnice v Murski Soboti.

Pogled na del bolnišničnega kompleksa v Rakičanu. Leta 1988 je bil zgrajen kirurški blok, vmes funkcionalne enote bolnišnice, desno internistični blok. (nadaljevanje prihodnje številke)

Časi, zlati časi, neužiti klasi

Že pol stoletja se do konoplje obnaša kot do nečistnice. Zaničuje se jo in preganja, ker naj bi uživalce smole, s katero so prepojeni njeni listi, navajala na trde droge. Kanabis je bil nekoč glavna surovina za konopljo in hašiš za smolo – s temi besedami se da izzivati, kot da bi pomenile kaj usodnega.

»Kaj pa najbrže lahko rečemo,« je pisal Lev Mikšinski, slovenski izvedenec za varstvo in preprečevanje drog, v knjigi Droge v svetu in pri nas, napisal jo je skupaj s sodelavci, da se ljudje na svetu vdajajo številnim razvadam, ki so dosti nevarnejše od uživanja konopla, in tudi da je od konoplje naivno pričakovati, da nam bo odprla vrata v raj. Pomeni, da bi energijo, ki se troši v žolčnih razpravah o kanabisu, boljše usmerili, če bi jo namenili plamenitejšim prizadevanjem.«

Novejše študije kažejo, da je zgodbi o konoplji veliko laži in prenapihovanju. Rastlina konoplja, iz katere se dobiva marihuana, je vsestransko uporabna. Ostanimo torej pri razpravah o kanabisu, vendar energijo pametneje usmerimo. Konopljo bo potrebno legalizirati. Za to se je treba pomuditi, da se nasprotovanje pravzaprav neumno – legalizirati. Je mar rž legalizirana? Legalnost konoplje pa je skoraj tako velika kot rži. Potrebno bo kratko malo začeti sejati. Zaradi kmetijstva kot z okolja.

»Kaj pa najbrže lahko rečemo,« je pisal Lev Mikšinski, slovenski izvedenec za varstvo in preprečevanje drog, v knjigi Droge v svetu in pri nas, napisal jo je skupaj s sodelavci, da se ljudje na svetu vdajajo številnim razvadam, ki so dosti nevarnejše od uživanja konopla, in tudi da je od konoplje naivno pričakovati, da nam bo odprla vrata v raj. Pomeni, da bi energijo, ki se troši v žolčnih razpravah o kanabisu, boljše usmerili, če bi jo namenili plamenitejšim prizadevanjem.«

nosna obnovljiva surovina na zemlji. Sanja o tem, da bo nekoč 35 milijonov hektarjev zemljišča v prahi posejanega s to rastlino. Toliko je danes v ZDA čaka na kultivacijo. Herer je glavni v ameriški organizaciji, ki si prizadeva, da bi marihuano odvezali prekletstva.

Cannabis sativa, takšno je njeno latinsko ime, ni dobra samo zato, da se njeni sedmerokraki listi posušijo in pokadijo. Osnutek ameriške deklaracije o neodvisnosti je bil napisan na papirju iz konoplje, znani slikarji kot Rembrandt, van Gogh in Gainsborough so slikali na konopljeno platno. Iz nje se pridobivajo barve in laki, angleška kraljica Viktorija jo je vdihavala, ko je imela menstrualne težave.

V Nemčiji so njeno semenje včasih, ko so jo še pridelovali za hišno in obrtno uporabo,

Takole gre zgodba. Peljali sta se neki dan mati in odrasla hči na vozu mimo njivo, na kateri je rastle konoplja. Pa pravi stebelna mati hčeri: »Glej, karkoli je od večeraj zrasla. Zato pa se prav pravi, da konoplja od vsega najhitreje raste.« Odkritosrčna hči ji odvrne: »Oh, mati, kje pa! Naš hlapec ima nekaj, za kar sem ga večeraj prijel in kar raste tako hitro, da bi bila parna polna, če ne bi onega hitro vase spustila.«

Teptanje, cefranje in hudovanje – zaradi cmarjenja

V tridesetih letih so v ZDA razvili stroje, ki so njeno pridelavo mehanizirali. Vse je kazalo najboljše. To pa je šlo na živce in v nos časopisnemu in

Konoplja ali kanabis ali Cannabis sativa ali Cannabis indica: »Če hočemo ustaviti sekanje gozdov, moramo začeti uporabljati njena vlakna.«

zdravila, ki jih sedaj pridobivajo iz naftnih derivatov. Tega se je bal Du Pont.

Hearstovi časopisi so se spravili nad konopljo, začeli so pljuvati po njej. Češ da marihuano kadijo leni Mehikanci, kadijo jo črnici, ki poslušajo jazz in se potem spravljajo nad bele ženske. Marihuana naj bi sploh bila droga, ki je v zgodovini človeštva povzročila največ nasilja.

Z zakonom iz leta 1937 so jo prepovedali. V vojni pa je potem spet vse drugače. Še zakoni ne prijemljejo, zato je ameriška vojska leta 1941. celo naredila film z naslovom »Konoplja za zmago«. Ford je predstavil avto, ki je imel karoserijo iz konopljenih vlaken,

vini človeštva povzročila največ nasilja. Z zakonom iz leta 1937 so jo prepovedali. V vojni pa je potem spet vse drugače. Še zakoni ne prijemljejo, zato je ameriška vojska leta 1941. celo naredila film z naslovom »Konoplja za zmago«. Ford je predstavil avto, ki je imel karoserijo iz konopljenih vlaken,

Primeren dokaz, da je Lizika Baligač iz Beltincev ena od pridelovalk konoplje, je glavnik v njenih rokah. Z njim so česali vlakna. Nazadnje so predvilo uporabljali za brade Miklavžev in dedkov.

»Kaj pa najbrže lahko rečemo,« je pisal Lev Mikšinski, slovenski izvedenec za varstvo in preprečevanje drog, v knjigi Droge v svetu in pri nas, napisal jo je skupaj s sodelavci, da se ljudje na svetu vdajajo številnim razvadam, ki so dosti nevarnejše od uživanja konopla, in tudi da je od konoplje naivno pričakovati, da nam bo odprla vrata v raj. Pomeni, da bi energijo, ki se troši v žolčnih razpravah o kanabisu, boljše usmerili, če bi jo namenili plamenitejšim prizadevanjem.«

»Kadili v pipah. Kadilo so rekli »pokač«, ker je v pipi pokalo. Pri nas lahko konopljevega dima niso uporabljali za dviganje duš.«

Koristna in hitra

Herer, ki v njej vidi rešitev, ljico za kmetijstvo in okolje, opisuje, zakaj se je z revo ravnalo tako krivično. Njegove trditve so potrdili na nemškem Inštitutu za uporabno raziskovanje okolja. Študija, ki potrjuje Hererove trditve, je izšla na konopljenem papirju. Na takšen je bila natisnjena tudi Gutenbergova Biblija.

Iz konoplje se bolj splača pridobivati papir kot iz lesa. Povrhu je postopek tudi brez ekološke škode, kajti pri pridobivanju papirja iz lesa nastaja strup, lignin, ki obremenjuje vodo. Platno iz konoplje je trpežnejše od bombažnega.

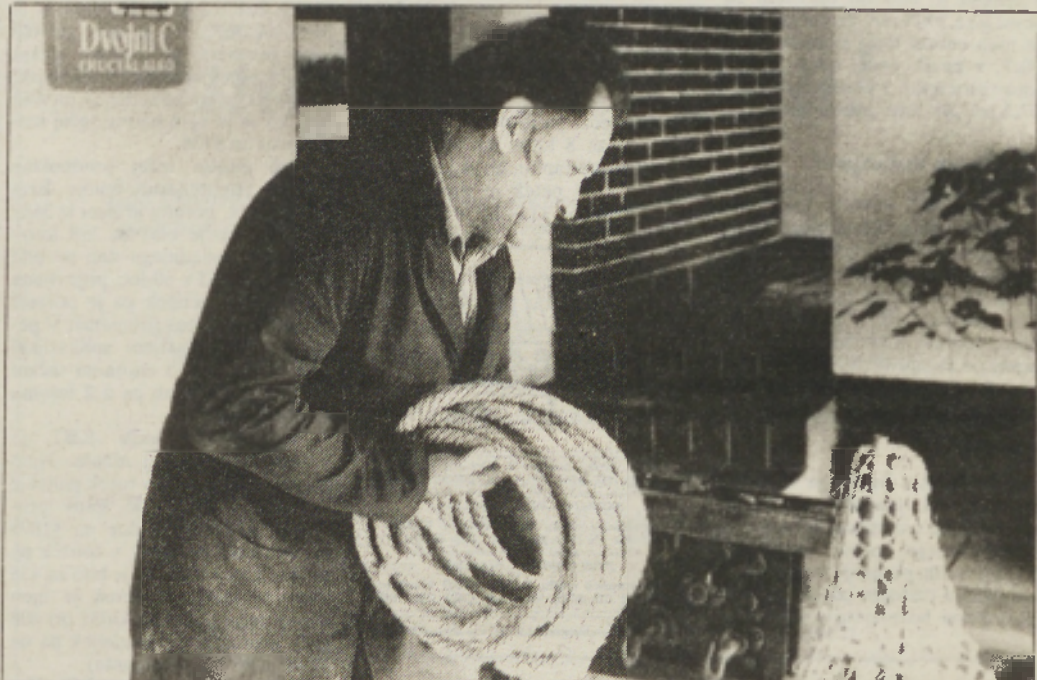
Rastline ne napadajo škodljivci, zato je ni potrebno škropiti, raste hitro, od setve do žetve preteče samo kakih sto dni. Znan je slovenski pregovor, ki pravi, da »raste kot konoplja«, če kdo zelo hitro raste. Gozd raste počasi. Sploh ga je vsak dan manj.

papirnemu kralju Hearstu ter kemičnemu mogulcu Du Pontu. Cenejša konoplja je grozila, da se bo namotala na kolesa njune monopolne »masinerije«, bala sta se, da bo njun velikanski posel ustavila. Hearst je imel nakupljenega ogromno lesa za celulozo. Konoplja bi lahko deloma nadomestila celo surovo nafto. Iz nje se da pridobivati mnoga

Konoplja, Cannabis, navadna konoplja Cannabis sativa, doma je v Indiji, Iranu in Afganistanu, pridelujejo jo tudi v Rusiji, prednji in južni Aziji.

Do 3 m visoke enoletne rastline, so dvodomne, sedmerokraki nazobčani listi. ženske rastline nosijo cvetne žlezce, ki izločajo smolo, hašiš. S smolo prevlečeni posušeni deli rastline so marihuana. Stebelna vlakna se uporabljajo za izdelavo niti, preje, vrvi, za jadra, pasove, preproge, ponjave in pregrinjala. Vlakna moških in ženskih rastlin se razlikujejo po finosti. Pridobivajo se podobno kot lanena vlakna. Tudi predelujejo, predejo se podobno.

Kulturna zgodovina: Bila je znana že v tretjem tisočletju pred Kristusom na Kitajskem; v Indiji so jo začeli gojiti v 9. st. pr. Kr. Skiti so iz semen pridobivali olje in mamilo. Tračani so iz vlaken tkali oblike, kot poroča Herodot. Grki so jo spoznali že v 5. st. pred Kr., dobili so jo od severnih balkanskih plemen, ji dali ime »kannabis« in z njo seznanili Rimljane. Najpoznejše v 5. st. pr. Kr. je bila konoplja znana tudi Germanom, v 3. st. pr. Kr. se omenja tudi že pri Galcili. Za Franke ni imela nobenega pomena. V začetku 12. stoletja so jo poznali tudi Slovani na Pomorjanskem. Omamne učinke so na zahodu odkrili šele potem, ko so jim zanje povedali arabski medicinci.

»Če bi dobil seme, bi eno njivico zasejal s konopljo.« Jože Bakan iz Gančan je pridelovalec konoplje, ker ni domače, predeluje uvozeno.

Časi, zlati časi, neužiti klasi

Lizika Baligač, 66, iz Beltincev je najbrž ena od zadnjih pridelovalk konoplje pri nas. Z možem sta jo sejala že pred kakšnimi tridesetimi leti. »Po predvilo so hodili tudi iz Sobotce. Uporabljali so ga za brade dedka Mraza pa za Miklavževe brade. To je bila njena zadnja uporabnost pred opustitvijo. Nikoli nisem slišala, da bi jo kdo kadil.«

V zvezku »vožarja« Bakana za »tvarinoznanstvo« iz šolskega leta 1957 piše, da se ženske rastline pravi belica, da ima prašnike brez plodov, črnica ali semenica pa ima pestiče in plodove. Matilda Glavač, 83, iz Gančan se spominja, da so tiste, »ki so cvetele, pomikali, druge pa smo pustili.« Populili so ženske rastline. Ni ostalo kaj vrednega za kaditi, ker imajo prav ženski cvetovi največ smole.

To, da naj bi njeno uživanje potegnilo uživalca k trdim drogam, ni dokazano. Takega mnenja je tudi Lev Mikšinski. Mladi Sobočanec, ki ga bomo tukaj imenovali Miran, pravi: »Nikoli me ni imelo, da bi segel po trdi drogi, čeprav sem včasih kadil konopljo. Američani, te kurbe, so se prav bali, res si po njej manj agresiven. Zakaj je ne legalizirajo? Zato, ker država ščiti monopol alkohola. To se da dokazati.«

Ze tako rekoč dokazani pa so njeni drugačni učinki. Če hočemo ustaviti sekanje gozdov za papirno industrijo, moramo začeti uporabljati njena vlakna. Letni prirast konoplje na hektar je večji kot prirast gozda, tudi stroški pridelave so nižji.

Mladi mož z izmišljenim imenom Blaž, iz M. Sobotce, ne more razumeti, »zakaj komplikirajo s konopljo. V Čakovcu pa lahko dobiš LSD-ja, kolikor hočeš. Soboški policisti so zadnjič našli konopljo tistemu tam na Goričkem. Betvom so potrgali stranske veje, da je bilo videti večje število.«

Vprašal sem ga, kako bi lahko »vožar« Bakan prišel do

semena. »V ptičji piči se ga dobi,« je rekel. Sem pa res radoveden. Če bodo zdaj kanarčke, papige in druge ptičje sirote kmalu prisilili, da bodo imeli dieto. Zdaj, ko se o tem tako javno piše. Radoveden sem tudi, kaj bodo naredili z Bakanovo njivo konoplje, če jo bo zasejal. Ga bodo primorali, da bo zanemarjal domače naravno bogastvo, in bo še naprej odvisen od uvoza?

Hladno stisnjeno seme konoplje daje odlično olje, farmacevtsko deluje proti astmi, bruhanju, epilepsiji, dobra je za izolacije, opaženje. Francoska avtomobilska industrija je začela testirati zavorne obloge iz konopljenih vlaken. To gonijo proti konoplji je potrebno zavreti in opustiti.

Dogajanja na Ljubljanski borzi Nagradnih žrebanj z različnimi dobitki je konec?

Spoštovane bralke in bralci, tokrat bo poročanje o dogajanjih na Ljubljanski borzi oziroma na trgu vrednostnih papirjev zajemalo obdobje med torkom 9. 11. 1993 in ponedeljkom 15. 11. 1993.

V uvrščeni kotaciji I je na torkovem borznem sestanku pričela kotirati nova obveznica Republike Slovenije (RSL 8), ki so jo nekateri državljani (tisti, ki so se od štirih možnosti odločili za to) prijeli za svoje zamrznjene hranilne vloge. Celotna emisija teh obveznic znaša 97 milijonov nemških mark, izdane so v apoenih po 100, 500, 1000 in 10000 DEM, obrestovane pa s 5 odstotno obrestno mero. Obveznice so anuitetne, kar pomeni, da se bo ob izplačilu obresti izplačal tudi del glavnice, anuitete pri teh obveznicah so polletne, prva zapade v izplačilo že 30. novembra letos, zadnja pa leta 2003.

Uvrščena kotacija I - obveznice

9. 11. 1993 je enotni tečaj obveznice RSL 1 porasel iz 98,3 na 98,5, ko je bilo za 7842 lotov prometa, naslednjega dne neznatno padel na 98,4 pri 9392 lotih prometa, v četrtek pa poskočil na 98,8 (3748 lotov prometa). Na tem nivoju se je nato zadržala še v petek (3584 lotov) in ponedeljek (1733 lotov prometa).

Tudi enotni tečaj obveznice RSL 1 z davčno olajšavo je 9. 11. porasel in sicer iz 94,9 na 96,0, prometa pa je bilo za 65 lotov. Naslednja dva dni so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli, skupno s 134 loti po tečaju 96,5. V petek je njen enotni tečaj padel na 95,8 pri 19 lotih prometa in v ponedeljek (20 lotov aplikacijskih poslov).

Za 0,3 odstotne točke na 98,0 je porasel 9. 11. enotni tečaj obveznice RSL 2 pri 809 lotih prometa, naslednjega dne ostal na istem nivoju, ko je bilo za 548 lotov prometa, v četrtek pa neznatno porasel na 98,1 (430 lotov prometa). Na tem nivoju se je zadržal tudi v petek (732 lotov prometa), v ponedeljek pa porasel na 98,3 pri 456 lotih prometa.

Z obveznico RSL 2 z izkoriščeno davčno olajšavo je bilo 9. 11. za 10 lotov prometa, njen enotni tečaj pa je poskočil za 1,0 odstotno točko na 97,0. Po nespremenjenem tečaju je bil v ponedeljek sklenjen aplikacijski posel z 2 lotoma.

Kot je omenjeno že na začetku je 9. 11. pričela kotirati nova obveznica Republike Slovenije RSL 8, s katero je bilo na borznem sestanku za 340 lotov prometa, ko se je njen enotni tečaj izoblikoval na 90,7, v petek padel na 88,0 (100 lotov prometa), v ponedeljek pa na 87,5 pri 348 lotih prometa.

Uvrščena kotacija II - obveznice

Enotni tečaj obveznice Mesto Ljubljana je 9. 11. poskočil iz 96,1 na 96,6, ko je bilo za 306 lotov prometa, v četrtek pa na 96,7 pri 214 lotih prometa. V ponedeljek je bil z 2 lotoma prijavljen aplikacijski posel po tečaju 96,6.

Uvrščena kotacija II - delnice

Ljubljanska borza je objavila sporočilo za javnost, v katerem sporoča, da v uvrščeni kotaciji I in II ne morejo kotirati vrednostni papiri tistih podjetij, v katerih je najavljena oziroma poteka revizija postopkov lastninjenja, čeprav iz-

polnjujejo vse formalne pogoje. Glede na to, da v uvrščeni kotaciji II kotirata redni delnici delniške družbe LEK in Salus in ti dve podjetji zapadeta v revizijo postopkov lastninjenja, je odbor za sprejem vrednostnih papirjev in članov na Ljubljansko borzo sprejel stališče, da se ti dve delnici premestita v prosti trg in sicer s 16. novembrom.

Enotni tečaj delnice Salus je 9. 11. porasel iz 6763 na 7171, ko je bilo za 14 lotov prometa, naslednjega dne pa na 7400 pri 16 lotih prometa. V ponedeljek je bil prijavljen aplikacijski posel s 7 loti po tečaju 6660, kar predstavlja 10 odstotni padec tečaja.

Delnica LEK je 9. 11. padla iz 16300 na 16025, prometa pa je bilo za 240 lotov. Naslednjega dne so bili s to delnico prijavljeni aplikacijski posli s 87 loti po tečaju 16339, v četrtek je njen enotni tečaj padel na 16033, ko je bilo za 182 lotov prometa, v petek pa porasel na 16290 pri 83 lotih prometa. V ponedeljek so bili s 116 loti prijavljeni aplikacijski posli, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 16018.

Prosti trg - obveznice

Za 0,5 odstotne točke (100,5) je na torkovem borznem sestanku poskočil enotni tečaj obveznice Gorenje, dokaj soliden pa je bil tudi promet (1935 lotov). Naslednjega dne so bili s to obveznico prijavljeni aplikacijski posli s 36 loti, enotni tečaj pa se je izoblikoval na 99,9. Na četrtekovem borznem sestanku je njen enotni tečaj zaključil enako kot na torkovem (100,5), ko je bilo za 605 lotov prometa, na tem nivoju se je zadržal tudi v petek pri 467 lotih prometa, v ponedeljek pa so bili prijavljeni aplikacijski posli s 23 loti (tečaj 99,9).

Na torkovem sestanku je enotni tečaj obveznice LEK 2 padel iz 100,5 na 100,0, na četrtekovem pa na 99,5, na vsakem sestanku pa je bilo za 40 lotov prometa. V petek se je njen enotni tečaj vrnil na 100,0 pri 180 lotih prometa, v ponedeljek pa je bil sklenjen aplikacijski posel z 1 lotom po enakem tečaju.

9. 11. je padel enotni tečaj obveznice Lesnina in sicer iz 30,0 na 2,0, prometa pa je bilo za 10 lotov, kar ni presenetljivo, saj se že od marca giblje v razponu od 1,00 do 30,0.

Enotni tečaj obveznice Občine Laško je 9. 11. porasel iz 66,0 na 66,4, ko je bilo za 100 lotov prometa in se na tem nivoju zadržal tudi v ponedeljek pri 32 lotih prometa. Z obveznico Občina Šmarje je bilo za 20 lotov prometa na torkovem borznem sestanku, njen enotni tečaj pa je padel iz 75,7 na 72,0 in za 8 lotov na četrtekovem borznem sestanku, ko se je povzpela na 73,5. V petek je njen enotni tečaj padel na 73,0, ko je bilo za 32

lotov prometa, v ponedeljek pa se je povzpela na 75,0 pri 6 lotih prometa. Enotni tečaj obveznice Občine Zagorje se je 9. 11. zadržal na ponedeljkovem nivoju 44,3, ko je bilo le za 4 lote prometa, naslednjega dne je padel za dovoljenih 10 odstotkov na 39,9 pri prometu 100 lotov, v četrtek pa se je vrnil na 43,9 (20 lotov prometa). V petek pa je njen enotni tečaj poskočil za 10 odstotkov (48,3), prometa pa je bilo za 240 lotov.

Obveznica PTT Celje je v tem tednu dokaj nihala. Tako je njen enotni tečaj 10. 11. padel iz 105,1 na 103,7, ko je bilo za 52 lotov prometa, v četrtek poskočila na 105,8 pri 20 lotih prometa, v petek padel na 105,6 (75 lotov prometa), v ponedeljek pa se vrnil na 105,8 (21 lotov prometa). Enotni tečaj obveznice PTT Nova Gorica je 9. 11. porasel iz 103,2 na 103,6 (500 lotov prometa) v četrtek na 104,1 pri 60 lotih prometa, v petek pa padel na 103,7 (29 lotov prometa). Z obveznico PTT Ljubljana so bili tako v tork kot v četrtek sklenjeni aplikacijski posli po nespremenjenem tečaju 103,1, ko je bilo skupno za 74 lotov prometa, v ponedeljek pa po tečaju 103,3 z 22 loti.

Enotni tečaj obveznice Rogaška 1 je v tork poskočil iz 83,1 na 83,7, ko je bilo za 78 lotov prometa, na tem nivoju pa se je zadržal tudi v četrtek pri 10 lotih prometa. Z obveznico Rogaška 2 je bil sklenjen 11. 11. aplikacijski posel s 4 loti po nespremenjenem tečaju 31,0.

Prosti trg - delnice

V tem tednu je enotni tečaj delnice Dadas nihala. Tako je 9. 11. padel iz 153182 na 152567, ko je bilo za 73 lotov prometa, naslednjega dne sicer porasel na 152919 pri 122 lotih prometa v četrtek pa padel na 148862 (214 lotov prometa). V petek je zabeležil ponovno rast in sicer na 149567 (49 lotov prometa), v ponedeljek pa na 149663 (204 lote prometa).

Tudi redna delnica Finmedia je v tem tednu nihala. Tako je njen enotni tečaj 9. 11. padel iz 82000 na 81500 (60 lotov prometa), naslednjega dne porasel na 81708 pri 72 lotih prometa, v četrtek pa padel na 81080, ko je bilo za 50 lotov prometa. V petek so bili s 17 loti prijavljeni aplikacijski posli (enotni tečaj 83553), v ponedeljek pa je bilo za 22 lotov prometa, njen enotni tečaj pa se je izoblikoval na 81955.

Redna delnica Hipotekarne banke Brežice je 9. 11. porasla iz 3645 na 3672, ko je bilo za 426 lotov prometa, po enakem tečaju so bili v petek sklenjeni aplikacijski posli s 13 loti, v ponedeljek pa s 85 loti, ko se je njen enotni tečaj izoblikoval na 3704.

Tudi enotni tečaj prednostne delnice Hipotekarne banke Brežice je 9. 11. porasel in sicer iz 3635 na 3674, ko je bilo za 398 lotov prometa, naslednjega dne so bile po tečaju 3633 s 60 loti prijavljene aplikacije, v četrtek pa je porasel na 3679 (490 lotov prometa). V petek so bili prijavljeni aplikacijski posli s 36 loti po enotnem tečaju 3671, v ponedeljek pa z 2 lotoma po tečaju 3695.

Prednostna delnica KBT je v tem tednu dokaj nihala. Njen enotni tečaj je tako v tork padel iz 42719 na 41911 (345 lotov prometa), naslednjega dne na 41893 pri 902 lotih prometa, v četrtek pa poskočil na 43625, ko je bilo za 438 lotov prometa. V petek je njen enotni tečaj padel na 43032 pri 408 lotih prometa, v ponedeljek pa na 42986 (289 lotov prometa).

Enotni tečaj delnice MK Založba se je stabiliziral na nivoju 5900, ko je bilo na torkovem borznem sestanku za 100, na četrtekovem pa za 420 lotov prometa. V petek so bili prijavljeni aplikacijski posli s 77 loti po tečaju 5960.

V tem tednu je naraščal enotni tečaj delnice NIKA. Tako je 9. 11. porasel iz 83567 na 84795, ko je bilo za 634 lotov prometa, naslednjega dne na 84980 pri 44 lotih prometa, v četrtek na 86007 (391 lotov prometa), v petek pa na 86063 (88 lotov prometa). Le v ponedeljek je njen enotni tečaj padel (85673), prometa pa je bilo za 111 lotov.

Nihala je v tem tednu tudi enotni tečaj delnice Probanke. 9. 11. je tako porasel iz 24302 na 24632, ko je bilo za 3156 lotov prometa, naslednjega dne padel na 24518 pri 1348 lotih prometa, v četrtek pa na 23406 (7082 lotov prometa). V petek je porasel na 23894, ko je bilo za 1044 lotov prometa, v ponedeljek pa padel na 23541 pri 1944 lotih prometa.

BOŽINOVIĆ TONČKA

V Zakonu o varstvu konkurence (Ur. l. RS, št. 18/93) je v 13. čl. navedeno, da je nelojalna konkurenca prepovedana.

Nelojalna konkurenca je dejanje podjetja pri nastopanju na trgu, ki je v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji in s katerim se povzroči ali utegne povzročiti škodo drugim udeležencem na trgu. Kot dejanje nelojalne konkurence se šteje tudi pridobivanje kupcev blaga ali uporaba storitev z dajanjem ali obljubljanjem nagrad ali kakšne druge premoženjske koristi ali ugodnosti, ki po vrednosti občutneje presega vrednost blaga ali storitve, s katero naj kupec pridobi možnost nagrade (t. i. premijski posli).

Premijski posli so le ena od oblik nelojalnega nastopanja na trgu in se pogosto uporabljajo za spodbujanje povpraševanja po določenem blagu ali storitvi. Pri premijskih poslih podjetje ali zasebnik - podjetnik ponuja to kupcem pri nakupu določenega blaga ali storitve dodatne ugodnosti, to pa pri kupcih zbudi zanimanje in povpraševanje po določenem blagu ali storitvi, ki naj bi se na koncu izrazilo v povečani prodaji tega blaga ali storitve.

Premijski posli negativno vplivajo na odnose na trgu oziroma na konkurenčna podjetja, ki ne uporabljajo takšnih metod za prodajo svojega blaga in storitev, ampak se uvajajo samo dovoljene oblike pospeševanja prodaje blaga in storitev, in sicer z ugodnimi možnostmi prodaje, ceno, kakovostjo. Takšni posli škodujejo tudi kupcem, saj jih nagrade oz. dodatne ugodnosti pri nakupu blaga ali storitve pritegnejo in kupci niso dovolj pozorni na kakovost, ceno, videz.

Za premijske posle je značilno, da so v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji in da bi lahko ali je že nastala drugim udeležencem na trgu škoda.

Osrednji element pri premijskih poslih pa je višina nagrade in prav od te je odvisno, ali gre za dejanje nelojalnosti ali ne.

Bistveno je, da je višina nagrade lahko le takšna, da si jo povprečen kupec lahko privoščil brez posebnega varčevanja, vendar je pri tem potrebno upoštevati tudi vrednost blaga ali storitve, ki je bila predmet nakupa.

Nagrade, ki se pogosto deljujejo ali izžrebajo, so: avtomobili, izdelki bele tehnike, televizorji, potovanja v tujino, vrednostni boni, košare različnih izdelkov. Sodelovanje v teh nagradnih žrebanjih pa že omogoča nakup v trgovini ali okrepevalnici v veliko manjših vrednostih, in sicer od 500,00 SIT do 2.000,00 ozir. največ 4.000,00 SIT, medtem ko pri nekaterih nagradah niti ni potreben nakup, npr. objava matične številke občana v časopisu.

Premijski posli, ki jih največkrat srečujemo v praksi:

1. nakup v trgovini nad določenim zneskom, ki je pogoj za sodelovanje v nagradni igri.

2. objava matične številke občana v časopisih ali žrebanje naročnika, zaradi česar izžrebani prejme nagrado večje vrednosti.

3. zbiranje določenega števila zamaškov, sličic, zaradi česar pridobi kupec možnost sodelovanja v nagradnem žrebanju.

4. vsak kupljeni tisoči kos blaga se nagradi z blagom večje vrednosti ali vrednostnim bonom.

Za premijske posle se ne štejejo:

TRADICIONALNE KITAJSKE REHABILITACIJSKE METODE (logo) Znani mojster ZAIKUN LI iz Pekinga, direktor Inštituta za QI GONG in častni član Mednarodnega društva za naravno medicino, bo vodil praktične tečaje tradicionalne **kitajske masaže** 13. in 14. novembra,

akupresure 20. in 21. novembra in **QI GONGA**, ki pomaga pri samozdravljenju kroničnih bolezni, hujšanju in sprostitvi, v zdravilišču MORAVSKE TOPLICE.

Informacije in rezervacije po telefonu 069 48 210, int. 3090, gospod Matjaž Kovačič ali popoldan doma 069 42 193, oziroma MISIGRE, d.o.o., 061 302 823.

KEOR - SPECIALIZIRANA TRGOVINA Z ITALJANSKO KERAMIKO

vam v sodelovanju s priznanimi italijanskimi proizvajalci v svojih razstavno-prodajnih salonih ponuja

- stenske in talne keramične plošče
- armature
- zaščitno-okrasne letve iz keramiko
- tuš kabine
- specializirana trgovina z orodjem in stroji za polaganje ploščic

- sanitarno keramiko
- orodja in stroje za polaganje ploščic

VAŠEGA OBISKA BOMO VESELI V RAZSTAVNO-PRODAJNEM SALONU

MARIBOR, Zidovska ul. 12 tel.: 062 224 312

PE BELTINCI Štefana Kovača 21 tel. telefaks: 069 42 202

KEOR

MARIBOR, Zidovska c. 52, tel. 062/514-485

ŽIRORAČUN

pri CREDITANSTALT-NOVI BANKI d.d.

lahko odprejo obrtniki, društva in občani, ki prejema honorar. Banka obrestuje sredstva na žiro računu po 0,75% R obrestni meri.

Imetnikom žiroračuna nudimo vse storitve plačilnega prometa in različne oblike kreditiranja.

O vsaki spremembi stanja na vašem žiro računu vas z izpiski dnevno obveščamo. Vabimo vas, da nas obiščete in se o kakovosti ponudbe in storitev prepričate sami v naši enoti, Lendavska 11.

Creditanstalt - Nova banka d.d. Z nami do uspeha

trgovina

IVANKE ROŠKAR Iwea Handels-GMBH
Langgasse 15
AVSTRIJSKA RADGONA

Ponudba tedna:
VSE VRSTE TAPET PO
10%
NIŽJIH CENAH

OBRTNIKI!

Rabite lep, lično oblikovan koledar za leto 1994? Oblikovanje vseh vrst reklam, koledarjev, vizitk, znakov Andrej Gamboc, tel. 51-218

Za točnost informacij

Odgovor na članek

Dne, 28. 10. 1993 je bil Vestniku objavljen članek o delu Občinskega sodnika za prekrške Gornja Radgona, ki pripravljajo, da občinska vlada ni zadovoljna z našim delom. Takšno stališče na seji vlade dne 21. 10. 1993, ko je obravnavala poročilo sodnika za prekrške, ni bilo sprejeto. Nasprotno je vlada poročilo tega sodnika za leto 1992 in delno poročilo za leto 1993 sprejela vsebinski kot je bilo predloženo, kar izhaja tudi iz pisnih zaključkov te vlade. Iz navedenega poročila pa je jasno razvidno, da stalni nepolni kadrovski sestavi v organu, število rešenih zadev celo presega predpisane normative za delo. Delo sodnika za prekrške pa nepopolno strokovno nadzira tudi republiški senat za prekrške Ljubljani in to s kontrolnimi pregledi poslovanja, preko prijavljenih in preko obveznega poročanja o stanju in rešitvah o prekrških, vendar pa je ta organ dosedaj o našem delu izrazil le pozitivna stališča,

kar se lahko ugotovi tudi iz njegovega dopisa, ki ga je posredoval v začetku leta 1992 skupščini občine v postopku moje ponovne izvolitve za to funkcijo. Konec istega leta pa je tudi občinski vladi posredoval predlog za zagotovitev finančnih sredstev za nagrajevanje uspešnosti dela organa.

Glede »želje po strožjem sodniku za prekrške«, ki je sicer bila izražena v razpravi s strani enega razpravljalca, ni pa bila zapisana v zaključkih vlade, naj navedem, da so kazni predpisane v razponu, to je od določene spodnje meje do zgornje meje, do katere se lahko denarna kazen izreče, kar pomeni, da je že zakonodajalec s takim načinom predpisovanja denarnih kazni, podal oceno družbene nevarnosti posameznega prekrška. Sodnik za prekrške lahko tako izreče kazen za konkreten prekršek le v predpisanem okviru, pri čemer pa mora upoštevati splošna pravila za odmero kazni, določena v 30. členu zakona o prekrških. Pri tem upošteva zlasti

namen kaznovanja za prekrške, olajševanje in obteževalne okoliščine, stopnjo odgovornosti, nagibe, iz katerih je storilec storil prekršek, teža prekrška, obnašanje storilca po storjenem prekršku, njegove osebne in premoženjske razmere, njegove druge dohodke in premoženje ter njegove družinske obveznosti. Nezadovoljni predlagatelji postopka pa imajo pravico, da se pritožijo zoper odločbo o prekršku tudi zaradi prenizko odmerjene denarne kazni, vendar pa do sedaj, zlasti inšpekcijski organi, te zakonsko določene poti, niso izkoristili, nasprotno pa obdolženi v pritožbenem postopku velikokrat dosežejo znižanje izrečene kazni. Primerjava izrečenih kazni z drugimi sodniki za prekrške v republiki, pa tudi pokaže, da je naša kaznovalna politika ustrezna. Ne smemo pa pozabiti, da je kaznovanje le eden izmed ukrepov za preprečevanje prekrškov in da je potrebno rešitve iskati predvsem v preventivnih ravnanjih, zlasti pa odpravljati tista stanja in okoliščine, ki vodijo v protipravna ravnanja, kar pa je v pristojnosti drugih institucij.

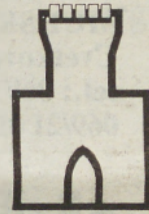
Mira Pižmoht
sodnica za prekrške
in vodja organa

Podjetniki, obrtniki!

Prihodnost je vaša in naša,

MDCCCLXXXIV

SLOVENICA

zavarovalniška hiša d.d.

naj bo skupna!

Zato smo pripravili program za drobno gospodarstvo, imenovan Paket za zavarovanje podjetnikov in obrtnikov. Ob sklenitvi tega zavarovalnega paketa vam omogočamo:

- možnost najetja kredita;
- 2% do 25% popust na premijo pri zavarovanjih premoženja, zaščitenega z napravami za javljanje ali gašenje požara oziroma s protivlomnimi napravami;
- 50% popusta pri kolektivnih nezgodnih zavarovanjih glede na posamična;
- 5% oziroma 10% popusta na 5-letno ali 10-letno zavarovanje;
- dodatni komercialni popust zavarovancem, ki ne želijo kredita.

Vedno smo vam na voljo v vseh naših filialah:

- Ljubljana, Celovška 91, tel. (061) 159 50 32
- Koper, Ljubljanska 3, tel. (066) 32 541
- Nova Gorica, Gregorčičeva 11, tel. (065) 27 070
- Maribor, Slovenska 21, tel. (062) 23 781

in v vseh agencijah po Sloveniji:

- Kranj, Izola, Portorož, Ilirska Bistrica, Postojna, Sežana, Tolmin, Idrija, Ajdovščina, Murska Sobota, Lendava

Ko previdnost postane modrost!

NOVO!

NOVO!

Slomškova 51, M.Sobota
Tel. 069 21 385

V ENI URI VAM
PO UGODNIH CENAH
IZDELAMO
FOTOGRAFIJE
V NOVO ODPRTEM
FOTO-SERVISU

fol. 9 X 13 SAMO 27 SIT

Ena sama fotografija pove več kot tisoč besed!

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!
Prispevke lahko nakažete na žiro račun Materinski dom, Karunova 16 A, Ljubljana, Stev. 50101-603-43533
HVALA!

agencija

tel. 069 22403

fm commerce d.o.o.
Cankarjeva 60, M. Sobota

ponuja kmetom po ugodni ceni

- obračalne in navadne pluge
- cisterne za gnojnico
- vrvice za baliranje slame in sena
- vse uvoženo iz Češke.

Vse informacije po telefonu 069 21 318. Izdelke si lahko ogledate in tudi kupite v trgovini **POLJOOPSKRBA** v Murski Soboti, Markišavska 5, pa tudi v ostalih trgovinah s kmetijsko opremo.

Proizvodno, trgovsko in storitveno podjetje
Skakovci 21, 69261 Cankova, SLOVENIJA
tel./fax: 069/40 333, avtotelefon: 0609/61 30 37

Želite prodati ali kupiti, najeti ali oddati v najem stanovanje, hišo, počitniško hišico, zemljišče, poslovni prostor, gostinski lokal, skladiščni prostor...?

Pri tem vam lahko pomagamo s celostno storitvijo, t.j. z informacijami o kupcih in prodajalcih, s cenitvijo nepremičnin, pripravo pogodbe...!

B.I.K., d.o.o., Karđoševa 1 M. Sobota, tel.: 069/21 049

Podjetje za informiranje Murska Sobota
razpisuje dela in naloge **odgovornega urednika MURSKEGA VALA**

Pogoji:
- visokošolska ali višješolska izobrazba družboslovne smeri
- tri oziroma pet let delovnih izkušenj v novinarstvu
Kandidati morajo predložiti programsko videnje za mandatno obdobje in programsko zasnovno za leto 1994. Mandat odgovornega urednika je štiri leta. Prijave z zahtevano dokumentacijo naj kandidati naslovijo na:
Podjetje za informiranje, Murski val, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do 1. decembra 1993.

mi poznamo rešitev **JEKLO TEHNA**

CITROËN v Murški Soboti

ZA POMURCE SMO PRIPRAVILI:

- nov razstavno-prodajni prostor v JEKLOTEHNI Cvetkova 2a, tel.: 069/31 760
- 5-odstotni popust do 20. novembra 1993 (vplačila v Murški Soboti in Mariboru, plačilo z gotovino ali posojilom)
- najodobnejši servis v Mariboru
- servis tudi v Murški Soboti - Agroservis M. Sobota
- garancija, homologacija in zagotovljeni rezervni deli
- vsi avtomobili s katalizatorjem (z dizelskim motorjem)
- možnost menjave staro za novo (ocenitev v Mariboru)
- s starim vozilom do prevzema novega

CITROËN

JEKLOTEHNA:
PRODAJNI CENTER
MURSKA SOBOTA,
Cvetkova 2a
tel.: 069 31 760, telefaks:
069/21 011

JEKLO TEHNA mi poznamo rešitev

V LENDAVI, na imenitni lokaciji ob vstopu v novo trgovsko in poslovno središče mesta, Vam v prenovljenem objektu nudimo možnost nakupa prostorov za različne dejavnosti.

Informacije: **B.I.K.** d.o.o., inženiring, nepremičnine, gradbena operativa
 Karđoŝeva 1, M. Sobota, tel. 069 21 049.

OBRTNIKI!
 Potrebujete lep, lično oblikovan KOLEDAR za leto 1994
 Andrej Gomboc, tel. 51-218

tel. 069 22403

JEKLO TEHNA

JEKLOTEHNA MARIBOR d.d.
PARTIZANSKA CESTA 34

Smo veliko, dobro trgovsko podjetje s sedežem v Mariboru. Postati želimo še boljši. Naše prednosti so sposobni, delovni in ambiciozni sodelavci. V PE Murška Sobota vabimo k sodelovanju:

diplomirane ekonomiste in ekonomiste

ki bi želeli delati na področju zunanje trgovine in doseči nekaj več.

Nudimo zanimivo delo, stabilne plače, urejeno delovno okolje in možnosti dodatnega izobraževanja.

Kandidate vabimo, da pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Jeklotehna Maribor d.o.o. Oddelek za kadre in izobraževanje, Partizanska cesta 16, 62000 Maribor.

Vse dodatne informacije dobite na tel. št. 062 27 323 ali 27 327.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh od objave.

HVALEŽNA POKROVKA

Veselo presenečenje za vse, ki radi kuhamo - hvaležna pokrovka. Kako? boste rekli. Tako, da loči paro in tekočino. Skozi odprtine na dnu pokrova izhaja para, ki se utekočinja pod zgornjim pokrovom ter se skozi odprtine vrača nazaj v posodo. S tem omogoča, da se toplota s paro ne izgublja v ozračje, ampak se vrača in tako občutno skrajša čas kuhanja ali pečenja. Pečica - frizeza hkrati, torej. Uporabljali jo boste, kolikor dolgo boste kuhali, in to pri vseh tipih posode, do premera 21 oziroma 29 cm. Mala pokrovka 4.900 SIT, velika pokrovka 5.900 SIT. Vse informacije: Marko Sušnik, C. Dolomitskega odreda 31, Ljubljana, telefon (061) 263-795.

MALA + VELIKA + ČISTILO = 9.900 SIT

JERUZALEM ORMOŽ

Prodaja in servis vozil **RENAULT**

ZAKAJ po Renault v Ormož?

- prijazni ljudje
- strokovni nasveti
- zagotovljen servis
- originalni rezervni deli Renault
- konkurenčna cena
- izredno ugodni kreditni pogoji
- dobava TAKO!

Informacije: Servisno prodajni center Ormož, Hardek 44c
 Tel.: 062/701-106, Fax: 062/702-351

SGP POMGRAD ABI d.o.o.

SGP POMGRAD - ABI Lipovci, d.o.o.
TRGOVINA
 tel. 42 474, 42 403

Največja izbira betonske galanterije v Pomurju: betonske cevi od Ø 12,5 do Ø 150, betonska opeka, goveje in svinjske rešetke, škarpniki, betonski tlakovci...

Ponujamo pa tudi ves gradbeni material ter termo- in hidroizolacijo.

Posebno ugodne možnosti plačila.

Na podlagi 23. člena statuta Javnega zdravstvenega zavoda **ZDRAVSTVENI DOM LJUTOMER** svet Zavoda razpisuje dela in naloge **direktorja zavoda**

Kandidat mora poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjevati še:

- da ima visoko strokovno izobrazbo in
- najmanj 5 let delovnih izkušenj.

Mandat direktorja traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev je potrebno poslati v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Zdravstveni dom Ljutomer, I. Slovenskega tabora 2.

O izbiri bodo kandidati obveščeni najpozneje v 30 dneh po odločitvi sveta Zavoda in soglasju Skupščine občine Ljutomer.

Krajevna skupnost In Turistično društvo GRAD vabita zainteresirane prodajalce na

ANDREJEV SEJEM

ki bo v soboto, 27. novembra, ob grajskem posloplju pri GRADU.

Ob 9. uri bo v grajski kapeli tudi sveta maša.

Delavski svet Vodnogospodarskega podjetja Mura Murška Sobota, p.o. razpisuje delovno mesto **direktorja podjetja** za 4-letni mandat.

Kandidati morajo poleg splošnih z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še:

- da imajo visoko ali višjo šolo gradbene smeri in 3 oz. 5 let delovnih izkušenj,
- strokovni izpit.

Kandidati morajo prijavi priložiti tudi ustrezen program dela. Prijavo z navedenimi dokazili je potrebno poslati na upravo podjetja v 15 dneh po objavi.

GRADMAT

TRGOVINA Z GRADBENIM IN MIZARSKIM MATERIJALOM

NEMČAVCI 1(BTC) Tel.: 069/21-813

delovni čas: od 7.00 do 16.00
 sobota: od 7.00 do 12.00

GRADBENI MATERIAL

- cement, maltil, apno
- opeka 6/1, 3/1, navadna, silkatna, fasadna opeka

RAZNE KRITINE

- bobrovec
- salonitne plošče
- bramac

IZOLACIJSKI MATERIAL

KERAMIKA

- Gorenje in Italijanska keramika
- klinker ploščice
- teraco ploščice (Italijanske)

MIZARSKI MATERIAL

- iverne plošče, oplemenitene iverne plošče
- vezane plošče
- medlapan
- panelne plošče
- lesonit, lesomal
- rezani les (trami, roženice, deske, late)

STAVBNO POHIŠTVO

- okna - strešna okna
- vrata - vhodna, lesonitna, furnirana
- dvizna garažna vrata HÖRMANN, možnost daljinskega upravljanja

Akcijnska prodaja dimnikov **SCHIDEL** in **TEGOLE CANADEZE**

OD 20. NOVEMBRA DO 20. DECEMBRA 10% POPUST!

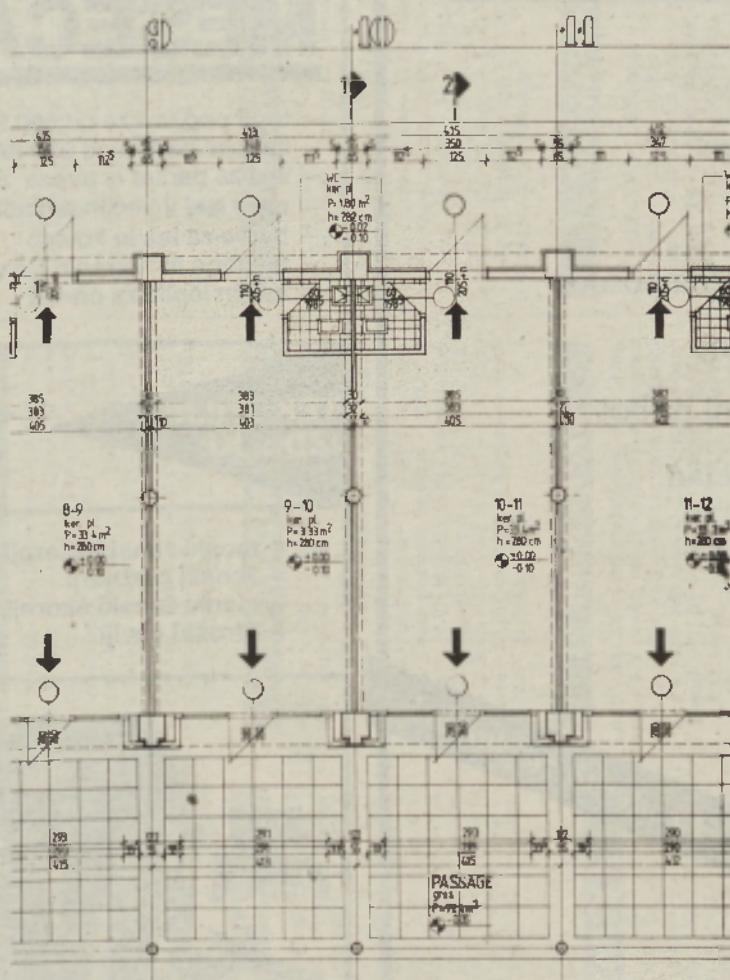
*za lepšo podobo mesta
in bogatejšo življenje*

Trgovsko-poslovno središče ob Mlinški ulici v Lendavi je priložnost. Priložnost za podjetne, ki se ukvarjajo s trgovsko in gostinsko dejavnostjo, za poslovneže in agencije, saj bodo odlične možnosti v središču mesta omogočile uspešno delo, pa seveda tudi za Lendavčane, ki po dolgih letih dobivajo svoj mestni trg.

TRGOVSKO-POSLOVNO SREDIŠČE OB MLINSKI ULICI V LENDAVI

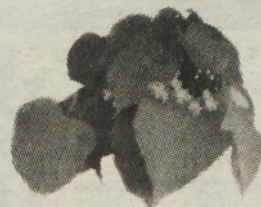
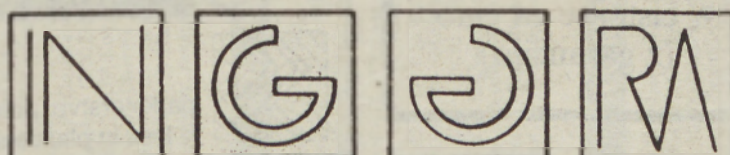
V LENDAVI

Priložnost je lahko uspeh, ujemite jo!

3.500 kvadratnih metrov za trgovsko in gostinsko dejavnost, 10.000 kvadratnih metrov za poslovna predstavništva. Lokali, velikosti od 30 do 150 kvadratnih metrov, so že naprodaj.

ING-GRA, d.o.o.
Partizanska ulica 2, Lendava
telefoni: (069) 76 182, 76 172, 76 188
telefaks: (069) 76 139

vodič po najcenejših nakupih

VEGA

d.o.o. SKAKOVCI 15,
69261 Cankova
telefon: 40 300

• MARKETING • PROIZVODNJA • TRGOVINA

IZREDNO UGODNA PONUDBA:

- armaturne mreže 10 x 6 4.600 SIT
- pocinkane cevi kg 128 SIT
- črne cevi kg 88 SIT
- salonitne plošče prvi razred kos 770 tolarjev

- cement kg 10,20 SIT
 - maltit kg 9,50 SIT
- V zalogi ves drugi gradbeni material**

Za vse zgoraj naštetih izdelke velja ob gotovinskem plačilu 5-odstotni popust.

KMETIJSKO REPRODUKCIJSKI MATERIAL

- soja kg 41,80 SIT
- ribja moka 79,00 SIT
- vitaminski dodatki DOBRODEJ

Ponujamo vam tudi že semensko koruzo po spomladanskih cenah.

NOVO • NOVO • NOVO • NOVO • NOVO

Prodaja OKEN, VRAT, STENSKIH IN TALNIH OBLOG LESNE SLOVENJ GRADEC

10% popust
na tovarniške cene

- Prodajamo tudi traktorje FIAT.
- Vse cene so s prometnim davkom.
- Možnost nakupa na posojilo do 3 let in dostave na dom.

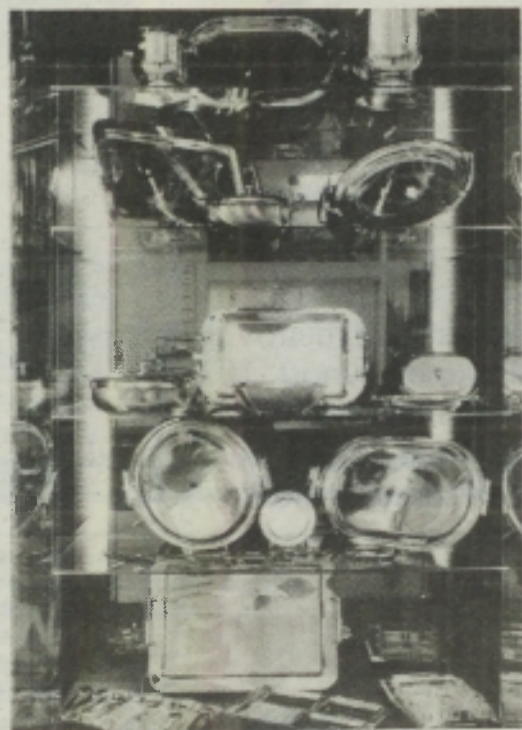

Trgovina nerjavečih izdelkov

Sijaj

Temlinova 4, MURSKA SOBOTA
Telefon: 21 174

- samo kakovostna nerjaveča posoda

- servirna posoda
- pladnji
- jedilni pribor
- porcelan

Primerno za darila!

• kletarska in sadjarska oprema

• cisterne za vino (z garancijo)

PONUJAMO VAM:

- KRVAVICE
- KLOBASE IN PREKAJENO MESO IZ LASTNE PROIZVODNJE
- SVINJSKE POLOVICE PO 310 TOLARJEV ZA KILOGRAM
- VSE, KAR POTREBUJETE ZA KOLINE

ČREVA:

- svinjska
- goveje danke
- umetna
- MESNO TESTO

Odprto vsak delavnik od 8.00 do 17.00, ob sobotah od 7.00 do 13.00.

Obiščete nas lahko v MARKIŠAVCIH 44. Telefonska številka je: 21 604.

PO ZELO UGODNIH CENAH VAM PONUJAMO

- strešnike BRAMAC
- betonsko železo gladko in rebrasto
- armaturne mreže
- termoizolacijske omete
- cement, apno
- opečne izdelke
- termoizolacijske izdelke NOVOTERM
- hidroizolacijske materiale VOBITEKT, BITUMEN
- sip orex
- JUPOL 3, 8, 30 kg
- BAVALIT, VALIT, TERENOVA
- zaščito za les BELTOP, BELTON, AMBIENT, BIOTEN

TRISHOP

Trimlini d.o.o. 69220 LENDAVA

TRGOVINA na debelo in drobno

telefon: 76 078

- VES DRUGI GRADBENI MATERIAL
- umetna gnojila za vinogradništvo in sadjarstvo
- posode iz nerjaveče kovine
- ves material za kletarjenje in vstekličenje
- steklenice za buteljke 0,75 L
- traktorje ZETOR
- vsa druga kmetijska mehanizacija

TRGOVINA NA DROBNO

MOJ DOM

Ravenska 54, Beltinci
telefon: 42 402

PONUDBA MESECA:

- topli pod, m² že od 690 SIT
- lamejni parket od 930 SIT
- laki za parket iz uvoza za 20 m² 4.900,00 SIT
- nitro laki v večjih embalažah 384,00 SIT
- barve za les in kovino
- fasadne in notranje barve
- laki in lepila za parket

TEKSTILNI IZDELKI:

- ženski puloverji
- moški puloverji
- hlače iz džinsa
- otroški zimski pajaci

že od 2.000,00 SIT
od 1.950,00 SIT
2.700,00 SIT
od 3.000,00 SIT

- moški zimski škornji o 4.500,00 SIT
- ženski gležnarji po 4.300,00 SIT
- visoki ženski škornji 4.900,00 SIT
- otroški čevlji že od 3.800,00 SIT

OBUTEV:

VSE VRSTE KOZMETIKE

Možnost plačila na obroke in dostave na dom. Talne obloge vam po želji tudi položimo.

Trgovina MOJ DOM in PARKETARSTVO

Stanko-Marija Srša

parketarstvo, polaganje vseh vrst podov iz lesa in plastičnih mas

Priporočamo se

televizijski spored od 19. do 25. novembra

25 NOVEMBER CETRTEK

TV SLOVENIJA 1

11.10 Zgodbe iz slojčke - 12.30 Slovenski ljudski pesni - 12.30 Analytical mehanika - 13.00 Poročila - 13.05 Po domače - 15.55 Obisk - 17.00 Dnevnik - 17.10 Ziv žav - 18.00 Studijo Maribor - 18.45 ABC, tv-igra - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Znanost - 20.35 Četrtak na ledu - 21.15 Tednik - 22.20 Dnevnik - 23.00 Sova. Hiša (asprodaj, amer. animirani, kine, amer. nizanika)

Drugi program

16.20 Filmi: studenec ACRT - 17.25 Sova - 18.45 Že veste - 19.30 Dnevnik - 20.05 Elime bojne enote, amer. serija - 21.00 Povečava - 22.30 Beli šajk, ital. film

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Zupanijske kronike - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 21.05 Politika - 20.40 Zabuvalnabena oddaja - 21.10 Fotonovi klub - 21.55 Ekstram brez okvira - 22.55 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Deleža in ljudje - 10.00 Avstrija v sliki - 12.15 Kompas - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Zdravnik Trapper John - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Ljudje iz St. Benedikta - 21.05 Pogledi v strani - 21.25 Dempsey & Ma-kepeace - 23.55 Čas v sliki - 0.00 Dvoboj v Ma-abo, vestern.

TV MADŽARSKA

6.03 Jurranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Riviera, evropska serija - 10.30 Strinjenosti svet Atlantiskega oceana - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in poročila - 12.07 Opoldanski post - 15.30 Izložba, magazin, vmes ob 16.00 Dnevnik - 16.25 Teleškort, mednarodni novostni po-robila - 17.00 Mjami Vice, amer. kriminalika - 17.55 Vikiopi, za otroke - 18.25 Literarna igra - 18.50 Otroški kotiček - 19.10 Spominška drev-eva - 19.30 Dnevnik - 20.10 Sosedeje - 17.2. pogljuje tv-zomana - 30.40 Fridenkusov nepoli-tični talk-ov - 22.05 Apepo, Andráš Kápes - 23.05 24 ur - 23.30 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Vroč nagrada - 11.00 Tvegano - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klub - 14.10 Čas hrenopenja - 15.00 Iona Christen - 16.00 Hans Meiser - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic žena - 18.00 Klic žena - 18.45 Poročila - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Kile v sin - 21.15 Alarm na posiljaj - 23.15 Gottschalk - 0.00 Za-klam v Lot Angelosu - 1.00 Kdo je tuljaj šef?

24 NOVEMBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.10 Btkavčki - 10.35 Videošpon - 11.30 Pri-stupna tliini - 12.10 Veliki zločini in procesi - 12.30 S Perom Ustinovom okoli sveta - 13.00 Poročila - 14.30 Lee Harvey Oswald, amer. film - 2. del - 15.25 Pe volpi, ang. nadaljevanje - 16.20 Svet poroka - 17.00 Dnevnik - 17.10 naljevanika - 18.01 Studio Ljubljana - 18.45 Klub Klobuč - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Zvezde - 30.35 Filmi: studenec AGRFTV - 22.15 Dnevnik - 22.45 Sova: Burle-ske, kine, amer. nizanika

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poročanje in snemanje - 21.00 Politični magazini - 21.45 Resna glasba - 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Pritilni delavci v nemškem rajihu, ponovitev - 10.15 Znanstvena oddaja - 12.10 Reparatizir - 12.15 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Trapper John - 14.45 Jurranji muštri - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Gurski zdravnik - 21.45 Pogledi v strani - 21.55 Mož & Estan, film - 22.45 Kilo je ustrelil Johna F. Kennedyja, 2. del - 23.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.03 Jurranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Riviera, evropska serija - 10.30 Vteti neba, serija - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in poročila nepopolni talk-ov - 12.27 Sevanje - 12.40 Sorpini - 12.55 Pomoč v duševni stiski - 16.00 Dnevnik - 16.10 Nacionalna zakladnica, Orszeg, 1. del - 16.25 Oblast in strati, serija - 17.15 Na pre-lomnici stolietja - 18.00 Vikiopi, za otroke - 18.35 Igra Barko-šova - 18.50 Katoliška kronika - 19.07 Pravilica - 19.30 Dnevnik - 20.05 Aeoraritas, re-lje - 20.25 Dediščina Guldenburgov, nemška serija - 21.15 Gospodarski magazin - 22.20 Med sive-mnjem mest - 23.00 24 ur - 23.30 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Vroč nagrada - 11.00 Tvegano - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klub - 14.10 Čas hrenopenja - 15.00 Iona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic žena - 18.45 Poročila - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Prenos v-rijev, nato poročila - 23.25 Dobri časi, slabi časi - 23.15 Gottschalk - 24.00 Aljaska - 1.00 Družinska tojpa.

23 NOVEMBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

10.50 Sezamova ulica - 10.00 Tv-avtorazgaja - 8.30 Lee Harvey Oswald, amer. film - 1. del - 11.15 Manrova najljubša noč - 12.10 Sedma Poročila - 14.30 Lee Harvey Oswald, amer. film - 2. del - 15.25 Pe volpi, ang. nadaljevanje - 16.20 Svet poroka - 17.00 Dnevnik - 17.10 naljevanika - 18.01 Studio Ljubljana - 18.45 Klub Klobuč - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Zvezde - 30.35 Filmi: studenec AGRFTV - 22.15 Dnevnik - 22.45 Sova: Burle-ske, kine, amer. nizanika

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poročanje in snemanje - 21.00 Politični magazini - 21.45 Resna glasba - 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Klub za starejše - 10.15 Pionirskemu - 10.30 Udajca, ponovitev - 12.05 Spornica arena - 3.00 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Trapper John - 14.45 Jurranji muštri - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Gurski zdravnik - 21.45 Pogledi v strani - 21.55 Mož & Estan, film - 22.45 Kilo je ustrelil Johna F. Kennedyja, 2. del - 23.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.03 Jurranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Riviera, evropska serija - 10.30 Vteti neba, serija - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in poročila nepopolni talk-ov - 12.27 Sevanje - 12.40 Sorpini - 12.55 Pomoč v duševni stiski - 16.00 Dnevnik - 16.10 Nacionalna zakladnica, Orszeg, 1. del - 16.25 Oblast in strati, serija - 17.15 Na pre-lomnici stolietja - 18.00 Vikiopi, za otroke - 18.35 Igra Barko-šova - 18.50 Katoliška kronika - 19.07 Pravilica - 19.30 Dnevnik - 20.05 Aeoraritas, re-lje - 20.25 Dediščina Guldenburgov, nemška serija - 21.15 Gospodarski magazin - 22.20 Med sive-mnjem mest - 23.00 24 ur - 23.30 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Vroč nagrada - 11.00 Tvegano - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klub - 14.10 Čas hrenopenja - 15.00 Iona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic žena - 18.45 Poročila - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Eksplozivno - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Columbo - 21.45 Dobri časi, slabi časi - 21.15 Gottschalk - 24.00 Aljaska - 1.00 Družinska tojpa.

22 NOVEMBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

10.50 Vrnitev antilope, ang. nadaljevanika - 11.15 Znanost - 11.40 Znanje znanje - 12.10 Pe Afrika - 13.00 Poročila - 13.05 Alpe - Do-nava-Jadrana - 16.20 Dobre tve, koroski - 17.30 Dnevnik - 17.10 Rodovični taks - 17.25 Ziv-štna - 18.45 Ovirata - 18.00 Dnevnik - 18.45 ABC, tv-igra - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Gospodarska oddaja - 20.55 Omilje - 22.15 Dnevnik - 22.40 Sova - Ljubzen na prvi pogled, amer. nadaljevanika, kine, amer. nadalje-vaika

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poročanje in snemanje - 21.00 Politični magazini - 21.45 Resna glasba - 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Klub za starejše - 10.15 Pionirskemu - 10.30 Udajca, ponovitev - 12.05 Spornica arena - 3.00 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Trapper John - 14.45 Jurranji muštri - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Gurski zdravnik - 21.45 Pogledi v strani - 21.55 Mož & Estan, film - 22.45 Kilo je ustrelil Johna F. Kennedyja, 2. del - 23.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.03 Jurranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Riviera, evropska serija - 10.30 Vteti neba, serija - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in poročila nepopolni talk-ov - 12.27 Sevanje - 12.40 Sorpini - 12.55 Pomoč v duševni stiski - 16.00 Dnevnik - 16.10 Nacionalna zakladnica, Orszeg, 1. del - 16.25 Oblast in strati, serija - 17.15 Na pre-lomnici stolietja - 18.00 Vikiopi, za otroke - 18.35 Igra Barko-šova - 18.50 Katoliška kronika - 19.07 Pravilica - 19.30 Dnevnik - 20.05 Aeoraritas, re-lje - 20.25 Dediščina Guldenburgov, nemška serija - 21.15 Gospodarski magazin - 22.20 Med sive-mnjem mest - 23.00 24 ur - 23.30 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Vroč nagrada - 11.00 Tvegano - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klub - 14.10 Čas hrenopenja - 15.00 Iona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic žena - 18.45 Poročila - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Kolegi, kolegi - 21.15 Mesna klinika - 22.45 Vroč stol - 23.30 Playboy Late Night - 0.10 Kanal 4 - 0.45 Mo-če je vseoljec - 1.55 Kdo je tukaj šef?

21 NOVEMBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

8.45 Žav - 9.35 Hovi, ang. nadaljevanika - 10.00 Sezamova ulica - 10.40 Znanje znanje - 12.10 Pe Afrika - 13.00 Poročila - 13.05 Alpe - Do-nava-Jadrana - 16.20 Dobre tve, koroski - 17.30 Dnevnik - 17.10 Rodovični taks - 17.25 Ziv-štna - 18.45 Ovirata - 18.00 Dnevnik - 18.45 ABC, tv-igra - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Gospodarska oddaja - 20.55 Omilje - 22.15 Dnevnik - 22.40 Sova - Ljubzen na prvi pogled, amer. nadaljevanika, kine, amer. nadalje-vaika

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poročanje in snemanje - 21.00 Politični magazini - 21.45 Resna glasba - 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Klub za starejše - 10.15 Pionirskemu - 10.30 Udajca, ponovitev - 12.05 Spornica arena - 3.00 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Trapper John - 14.45 Jurranji muštri - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Gurski zdravnik - 21.45 Pogledi v strani - 21.55 Mož & Estan, film - 22.45 Kilo je ustrelil Johna F. Kennedyja, 2. del - 23.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.03 Jurranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Riviera, evropska serija - 10.30 Vteti neba, serija - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in poročila nepopolni talk-ov - 12.27 Sevanje - 12.40 Sorpini - 12.55 Pomoč v duševni stiski - 16.00 Dnevnik - 16.10 Nacionalna zakladnica, Orszeg, 1. del - 16.25 Oblast in strati, serija - 17.15 Na pre-lomnici stolietja - 18.00 Vikiopi, za otroke - 18.35 Igra Barko-šova - 18.50 Katoliška kronika - 19.07 Pravilica - 19.30 Dnevnik - 20.05 Aeoraritas, re-lje - 20.25 Dediščina Guldenburgov, nemška serija - 21.15 Gospodarski magazin - 22.20 Med sive-mnjem mest - 23.00 24 ur - 23.30 Dnevnik

RTL

6.00 Poročila - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Vroč nagrada - 11.00 Tvegano - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klub - 14.10 Čas hrenopenja - 15.00 Iona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic žena - 18.45 Poročila - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Kolegi, kolegi - 21.15 Mesna klinika - 22.45 Vroč stol - 23.30 Playboy Late Night - 0.10 Kanal 4 - 0.45 Mo-če je vseoljec - 1.55 Kdo je tukaj šef?

20 NOVEMBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

8.10 Otroški program - 8.55 Klub Klobuč - 9.45 Tok tok - 10.35 Zgodbe iz slojčke - 11.25 Tar-zan, gre v Inujio, analitični film - 13.00 Poročila - 13.05 Po domače - 15.55 Obisk - 17.00 Dnevnik - 17.10 Ziv žav - 18.00 Studijo Maribor - 18.45 ABC, tv-igra - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Znanost - 20.35 Četrtak na ledu - 21.15 Tednik - 22.20 Dnevnik - 23.00 Sova. Hiša (asprodaj, amer. animirani, kine, amer. nizanika)

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poročanje in snemanje - 21.00 Politični magazini - 21.45 Resna glasba - 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Deleža in ljudje - 10.00 Avstrija v sliki - 12.15 Kompas - 13.00 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Trapper John - 14.45 Jurranji muštri - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Gurski zdravnik - 21.45 Pogledi v strani - 21.55 Mož & Estan, film - 22.45 Kilo je ustrelil Johna F. Kennedyja, 2. del - 23.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.25 Vaška TV - 7.20 Risanika - 7.45 Biblijsko sporobilo - 7.45 Za mladino - 8.20 Nedeljski magazin - 10.30 Kanceri gojene glasbeni sol - 12.00 Zvon - 12.05 TV-magister - 13.40 Pšem-doni - 14.10 Prizni francoskega novega vina - 14.25 Prizni francoskega novega vina - 16.20 Riformatorski verski program - 16.47 Disney: Chip N Dale, Jack & dvoyne, Rače zgodbe - 18.30 Kolo sreče - 19.00 Ideno - 20.00 Dnevnik - 20.20 Teleškort, nogomet - 21.10 Pope Zita Szlezewky - 21.55 Trenutne ohranje-težave, madž. zb. film (1998) - 23.00 New Age Magazine

RTL

6.00 Poročila - 9.00 Šef - 10.00 Bogati in lepi - 10.30 Vroč nagrada - 11.00 Tvegano - 11.30 Družinski dvoboj - 12.00 Opoldanski magazin - 12.30 Springfieldova zgodba - 13.20 Kalifornijski klub - 14.10 Čas hrenopenja - 15.00 Iona Christen - 16.00 Hans Meiser - 17.00 Kdo je tukaj šef? - 17.30 Prijazna družina - 18.00 Klic žena - 18.45 Poročila - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Eksplozivno - 19.45 Dobri časi, slabi časi - 20.15 Columbo - 21.45 Dobri časi, slabi časi - 21.15 Gottschalk - 24.00 Aljaska - 1.00 Družinska tojpa.

19 NOVEMBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

10.15 Esche in Diabik - 10.45 Puhlo, ameriški film - 12.30 Že veste - 13.00 Poročila - 13.15 Umetniški vester - 14.15 Ves svet je odel - 16.10 Osmi dan - 17.00 Dnevnik - 17.10 Tok tok - 18.00 Studijo Koper - 18.45 Sliki v vrsto - 19.10 Risanika - 19.30 Dnevnik - 20.10 Forum - 20.30 Trojno odmev, angleški film - 22.05 Dnevnik - 22.30 Sova. kine, amer. nadaljevanika; Bele trave, slovenski film

HTV 1

7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Šolski program - 11.35 Otroška serija - 12.00 Poročila - 12.15 Zvezda vodnica - 13.00 Kalevalsko-p. ameriški film - 14.30 Monoton - 5.30 Učimo se o Hrvaški - 16.00 Poročila - 16.05 Otroška serija - 16.30 Iz sveta znanosti - 17.00 Zupanijske kronike - 18.00 Poročila - 18.05 Kolo sreče - 18.35 Santa Barbara - 19.30 Dnevnik - 20.15 Kolo sreče - 19.30 Dnevnik - 20.15 Poročanje in snemanje - 21.00 Politični magazini - 21.45 Resna glasba - 22.45 Slika na sliko

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki - 9.05 Cosby šov - 9.30 Klub za starejše - 10.15 Pionirskemu - 10.30 Udajca, ponovitev - 12.05 Spornica arena - 3.00 Čas v sliki - 13.10 Mi - 13.35 Čudovita leta - 14.00 Trapper John - 14.45 Jurranji muštri - 15.00 Otroški spored - 17.00 Mini Cas v sliki - 17.10 Spored po željah - 18.00 Čas v sliki - 18.05 Mi - 18.30 Blagoslovljen par - 19.30 Čas v sliki - 20.00 Sport - 20.15 Gurski zdravnik - 21.45 Pogledi v strani - 21.55 Mož & Estan, film - 22.45 Kilo je ustrelil Johna F. Kennedyja, 2. del - 23.55 Čas v sliki

TV MADŽARSKA

6.30 Jurranji program - 9.00 Čez dan - 9.30 Riviera, evropska serija - 10.30 Strinjenosti svet Atlantiskega oceana - 11.30 Igra - 12.00 Zvon in poročila - 12.07 Opoldanski post - 15.30 Izložba, magazin, vmes ob 16.00 Dnevnik - 16.25 Teleškort, mednarodni novostni po-robila -

motorna vozila

S.O.S. Company
69000 MURSKA SOBOTA, Veščica 4e
telefon 069/23 507, fax 23 507

UGODNA PRODAJA NOVIH VOZIL FORD

OPEL KADET B, letnik 1974, dobro ohranjen, prodam. Tel.: 57 149. m1551
ORION CLX dizel, letnik 1991, prodam. Tel.: 75 540. m1559
JUGO 45, star 5 let, garažiran, prevoženih 33.000 km, prodam. Janža, Puconci 52. Tel.: 45 129. m1559
RENAULT 21, letnik 1989, prevoženih 30.500 km, prodam. Tel.: 21 959. m1563
ZASTAVO 750, spredaj karambolirano, lahko tudi po delih, poceni prodam. Tel.: 57 154. m1570
SKODO 120 L, letnik 1989, prevoženih 27.000 km, ugodno prodam. Tel.: 87 339. m9483
RENAULT 4, letnik 1978, dobro ohranjen, registriran do 5. 94, prodam za 1.000 DEM in malo rabljeni kombi-rani stroj Miostandard (oblič. freza, cirkularka, »šrotar«) prodam za 700 DEM. Tel.: 21 091. m1586
CITROEN AX Alure, letnik 1992, maj, prodam. Tel.: 22 315 po 20. uri. m1590

kmetijska mehanizacija

KOMBANJ Zmaj 142, letnik 1985, z obema adapterjema in kombanž Euro Đakovič MK 770, letnik 1988, prodam. Franc Puklavec, Obrež 76, Središče ob Dravi. mpp
PLUG IMT 756 prodam. Tel.: 48 247. m1568
TRAKTOR TORPEDO 48, opraviljenih 700 delovnih ur. prodam. Zenkovci 52. m1562
TRAKTOR URSUS C 360, letnik 1987, registriran, ugodno prodam. Jože Tibaut, Hotiza 141, tel.: (069) 76 536. m1576
TRAKTORJE LTZ-55KS, novi tip, prodajamo za 10.900 DEM na 2 leti brez obresti. Lantčič, Žihlava 9, tel.: 68 719. m1583

živali

DVE KRAVI in brejo telico prodam. Žitkovci 2. mle
KUNCE, pasme beli novozelandski, in perzijske muce prodam. Rankovci 15, p. Tišina. m1572
KRAVO, brejo 9 mesecev, prodam. Somi, Kapca 39. mle
PUJSKE prodam. Krajna 15 m1557
PERZIJSKE MUCE, dolgodlake, raznih barv, prodam. Gerencfer, Dobrovnik 64 ali tel.: 75 432 do 15. ure. m1591
KOKOŠI, mlade nesnice v začetku nesnosti, prodaja KZ. Dostava na dom. Tel.: 82 401. m9484

posesti

PARCELO, 10 arov, primerno za sadovnjak ali vinograd, v Pečarovcih, 200 m od asfaltno ceste. prodam. Tel.: 51 232. m1544
STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in okrog 1ha kmetijskega zemljišča v Krajin št. 70 prodamo. Informacije po tel.: 21 925. mjk
MEDETAŽNO HIŠO na lepi parceli v M. Soboti prodam. Tel.: 24 493 ali 061 347 849. m9484
NJIVO, 30 arov, primerno tudi za uređitev vrta, 1 km od M. Sobote, prodam. Tel.: 061 327 982. mpp

V **POMURJU** prodajamo, kupujemo, oddajamo, zamenjamo, iščemo: hiše, stanovanja, počitniške hišice, posesti, gradbene parcele, vinograde, gozdove, poslovne in gostinske lokale... Velika izbira, ugodni pogoji plačila. Tel.: 32 322. DILL, d.o.o., Arhitekta Novaka 4 (stara kirurgija), M. Sobota.
NJIVE 10, 22, 25 in 45 arov v k.o. Rakičan prodam. Informacije: Rakičan, Kotna 27. m4943
12 AROV VINOGRADA z zidanico in kompletno opremo na zelo lepi lokaciji v Lendavskih goricah - Benec (asfalt, električna, voda) prodam. Martin Čopot, Moše Pijade 5, Lendava. tel.: 75 813. m1567

SAT SISTEMI TRGOVINA IN SERVIS TRAJBAR 40-099

TRISOBNO STANOVANJE v središču M. Sobote zelo ugodno prodamo. DILL, d.o.o., tel. 32 322. m1581
NJIVI v Črenšovcih in Gornji Bistrici prodam najugodnejšemu ponudniku. Tel.: 062 32 045. mpp
GARSONJERO, opremljeno, oddamo v najem. Tel.: 22 238 po 18. ur. m1588

delo

SIMPATIČNO DEKLE - NATAKARICO zaposlim za delo v bistroju. Sobote in nedelje proste. Bistro Oraič, Zgornja Kungota, tel.: 062 656 413. m1580
DIMNIKARJA s prakso, z voziškim dovoljenjem B-kategorije in pasivnim znanjem nemščine zaposlim v Avstriji. Informacije: Bakan, Gančani 129. m1543
ŽELITE doseči svoj cilj, pa vas pri tem ovirajo denarne težave? Vabimo ambiciozne organizatorje na področju marketinga oz. trženja. Če ste delavni in vztrajni, pokličite (069) 24 743 po 15. ur. m1542
AVTOMEHANIKA za delo pri avtooptiki in za pručitev vulkanizerskih storitev zaposlim. Pogoja sta: odslužen vojaški rok in bivanje v bližini M. Sobote. Vulkanizerstvo Horvat, Matije Gubca 13, M. Sobota. m94
NATAKARICO in pripravnico zaposlimo. Tel.: 48 327. m1561

razno

GARAŽNA VRATA, dvizna, rabljena, dobro ohranjena, prodam. Elek Lovenjak, Čermelavci, Ledavska 6, tel.: 26 749. m1546
HARMONIKO Caruso, 120-basno, in ojačevalec Roland 15 W prodam. Bakovci, Mlinska 10, tel.: 43 150. m1574
IZJAVA - Tatjana Novak iz Tropovec, Kolesarska 88, izjavljam, da nisem plačnik dolgov svojega moža Slavka Novaka, Tropovci, Kolesarska 88. Prav tako opozarjam, da omenjeni ne more prodati nobene premičnine ali nepremičnine. m1525
TERMOAKUMULACIJSKO PEČ, 2,5kW, skoraj novo, prodam. Tel.: 77 227. m1567
PRIKOLICO za osebni avto prodam. Gančani 38 a, tel.: 41 632. m1569
POSJILA urejamo v enem dnevu vsem, ki delajo v Avstriji, tudi če že imajo kakšno posojilo. Poln naslov in telefonsko številko pošljite na: KATARINA, poštni predal 114, 69000 M. Sobota. m1564
AMIGO 500 z monitorjem Philips C1 M8833 in tiskalnik Star LC 10/24 prodam. Tel.: 21 959. m1563
DVE KAVČ GARNITURI, eno z usnjenim trisedom, eno z dvema foteļjema, prodam. Tel.: 21 163. m1585
ZAMRZOVALNO SKRINJO, 200l, hladilnik, garderobno omaro, omaro za devlje, itison 2,65 x 2,90 in 4,75 x 100 ter dvosed - ležišče ugodno prodam. Cilka Novak, Lendavska 19 a, M. Sobota. m1584
GOSTIŠČE GAJ M. SOBOTA vabi 19., 20. in 21. novembra na domače kolone z bujto repo. m1579

Naročnike v Nemčiji prosimo, da nam sporočijo novo poštno številko, ki je v veljavi od 1. julla 1993.

POZIV!
Naročniki v Nemčiji, ki že niste sporočili nove poštne številke, storite to čimprej. UPRAVA VESTNIKA

OTROŠKO SOBO z 2 posteljama ugodno prodam, lahko tudi na obroke. Tel.: 22 920. m1594
ŠTEDILNIK Derbi, etažno peč Emo ter kljuko za zastavo 101, vse rabljeno, zelo ugodno prodam. Polana 20 a, tel.: 23 834. m1593
TRDA DRVA, 17 kubikov, prodam. Kovačevci 9. m1589

DVE SPALNICI in peč na trda goriva Katoraks ugodno prodam. Martinec, tel.: 21 144. m1577
PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO, izdelano iz 6mm pločevine, ugodno prodam. Tel.: 82 401. m9485

SATELITSKI KOMPLETI!
 Montaža, prodaja, servis! Ugodno posojilo na 3, 7 in 13 obrokov. Informacije: (062) 731 443, vsak dan po 16. uri.

PREKLIČIJEM veljavnost zaključnega spričevala osnovne šole Razkrižje za šol. leto 1991/92, izdanega na ime Karolina Grabar, Razkrižje 20 b m9477
PREKLIČIJEM veljavnost zaključnega spričevala osnovne šole Razkrižje za šol. leto 1985/86, izdanega na ime Janko Vozlič, Veščica 6. m9480
PREKLIČIJEM veljavnost zaključnega spričevala št 39, izdanega 24.7.1967 na Učiteljšču v M. Soboti na ime Štefan Nemeč, Sveti Jurij 17 b. m1537

ZAHVALA
 V slovo možu, očetu, bratu, stricu, svakinji, našemu dragemu

Alojzu Sinicu

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu darovali cvetje in vence ter nam pisno ali ustno izrazili sožalje. Prav tako iskrena hvala vsem govornikom, predvsem pa osebju internega oddelka murskosoboške bolnišnice.

Vsi njegovi

Sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je v 74. letu umrl

Franjo Vuk
 zidarski mojster v pokoju, iz Čakovca

Od pokojnika smo se poslovili 27. 10. 1993 na pokopališču v Selnici.

Žalujoci vsi njegovi

*Lepa si, lepa si, roža Marija!
 Tebe časti vsa nebeška družina.*

ZAHVALA
 Po kratki bolezni je odšla počivati k svojim sinovoma in možu naša dobra mama, tašča, omama in teta

Marjeta Luthar,
 roj. Rengeo, iz M. Sobote

Bila je steber številčne družine, prešla vse viharje življenja pogumno, predana Bogu in lepi cerkveni pesmi. Zato se zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, za svete maše in bolnišnico ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala g. župniku Francu Režonju za vse lepe in tople besede, za nepozabni pogrebni obred in pevcem za lepo petje. Hvala tudi sorodniku Štefanu Sedonju za poslovične besede. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujoci: sin Jožef, hčerki Meda in Olga z družinami

Truplo tvoje zemlja krije, v hladnem grobu mirno spi, srce tvoje več ne bije, bolečin več ne trpiš. Nam pa žalost srce trga, solze lijejo iz oči, dom je prazen in ožosten, ker tebe več med nami ni.

V SPOMIN
 22. novembra bo minilo 24 let, odkar ni več med nami draga mama in očka

Štefana Viraga
 iz Odranec, Ravenska 30

Minjavajo leta in dnevi, čakamo te, a tebe ni. Žalosten je naš dom, ostala je neizbrisna rana in samota.

Žalujoci vsi tvoji, ki smo te imeli radi

V **SPOMIN**
 20. novembra bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi oče, dedek in sorodnik

Ivan Varga
 iz Strehovec 1

Za vsako misel in spomin nanj, za vsak obisk pri grobu, darovano cvetje in prižgane sveče pristrčna hvala.

Vsi njegovi

Mnogo prerano je utihnilo tvoje plemenito srce. Grob je nem, ostaja pa bolečina, ki jo nosi vsak v svojem srcu.

Spomin na tebe ne bo nikoli zbledel.

V SPOMIN
 14. novembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila naša draga žena, mamica, hčerka, sestra, snaha, teta in botrica

Marija Bagar
 iz Kovačevca

Čas mineva, vso dobroto in ljubezen ti lahko vračamo le s cvetjem in plameni svečk.

Vsi tvoji najdražji

Zaspala mamica si zlata, zaprla trdnje si oči. Za vso ljubezen, ki si nam jo dala, za vse, prav vse še enkrat hvala.

ZAHVALA
 V 85. letu nas je nepričakovano in tiho za vedno zapustila naša mama in stara mama

Barbara Horvat,
 roj. Sobočan, iz Brezovice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo botrini, sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter za svete maše in v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala župniku za pogrebni obred in pevčvam za odpete žalostinke. Vsem enkrat iskrena hvala.

Brezovica, 8. 11. 1993

Vsi njeni najdražji, ki smo jo imeli radi

Zaman te iščejo naše oči, zaman te kliče naše srce, srce ljubeče v grobu spi, nam pa solzijo se oči.

ZAHVALA
 23. oktobra se je v 69. letu pretrgala nit življenja našemu ljubečemu očetu, dedku, bratu in stricu

Alojzu Forjanu
 iz Lipovca

V tibi žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se poslovičili od njega s cvetjem in z darovanimi mašami. Posebej se zahvaljujemo članom GD Lipovci, g. Alojzu Tratnjeku za tolažilne besede, g. duhovniku za opravljen obred, kolektiv TLO Mura, kolektiv TŽP Mura, domačim pevčvam za odpete pesmi in hvala tudi vsem tistim, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvaležni njegovi najdražji

Kako je hiša prazna, odkar tebe v njej več ni, bila je prej tako prijazna, zdaj otočna, tuja se nam zdi.

ZAHVALA
 Ob boleči izgubi draga mamica, očeta, starega očeta in pradedka

Franca Kovača
 (1920-1993) iz Trimlinov

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu izkazali spoštovanje na njegovi zadnji poti, darovali cvetje, nam pa izrazili ustna in pisna sožalja. Posebna hvala vsem sorodnikom, botrini, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nas tolažili in nam pomagali. Hvala duhovniku g. Tomislavu Šantaku za pogrebni obred, pevčvam za odpete žalostinke, govorniku za ganljive besede. Posebna hvala Lovren družini Petišovci in zdravnikom, ki so pokojniku lajšali bolečine.

Vsem še enkrat hvala.

Žalujoci: žena Helena, hčerka Helena z družino, sin Franc z Olgo

FON TRADE d.o.o.
 69000 Murska Sobota, Staneta Rozmana 17, Fax/tel.: 069/ 32-230

» **PRODAJA** « » **MONTAŽA** «
 » **SERVIS TELEFONSKIH NAPRAV** «
NUDIMO VAM:

» **BREŽIČNE TELEFONE** **TEL. TAJNICE** «
 » **TELEFONE** **TEL. CENTRALE** «
 » **TELEFAXE** **POTROŠNI MATERIJAL** «

delovni čas: 8.00 do 16.00 sobota - zaprto!

Panasonic

*Mimilo žalostno je leto,
odkar zapustil mene si,
na tvojem grobu roža ti cveti,
ki grenka solza jo rasi.*

V SPOMIN

18. novembra mineva leto globoke žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedi, svaki in stric

Franc Fajs
iz Lemerja

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci vsi tvoji najdražji

*Nihče ne sliši, kadar jokamo,
nihče nam solz ne otre,
nihče nas nežno ne poboža
in vse molči, odkar tebe draga
žena, mama, stara mama ni.*

V SPOMIN

18. novembra mineva drugo žalostno leto, odkar se je ustavilo plemenito srce naše drage

Dragice Gorza
iz Dobrovnika

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob in se je spominjate.

Njeni najdražji

V SPOMIN

18. novembra mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož in oče

Rudi Kovačič
iz Hrasnja Mote 83

Hvala vsem, ki se ga spominjate, se ustavite ob njegovem grobu in prižigate sveče.

Žalujoci vsi njegovi

*V naših srečih vedno še živiš,
zato nas poi vodi tja, kjer ti spiš.
Tam skupaj smo v nemi bolečini,
a z nami so lepi in žalostni spomini.*

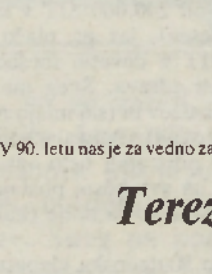
V SPOMIN

17. novembra minevajo žalostna tri leta, odkar nas je zapustil dragi mož in oče

Stanko Horvat
s Suhega Vrha

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate ter s svečkami počastite spomin nanj.

Žalujoci tvoji najdražji

*Črna zemlja našo mater krije,
njeno srce med nami več ne bije.
Zdaj spi, v večnem snu počiva,
njen grob prelepo cvetje pokriva.*

ZAHVALA

V 90. letu nas je za vedno zapustila naša mama, tašča, babica in prababica

Terezija Zelenko
iz Filovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali vence, cvetje, za svete maše, nam izrekli sožalje ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS g. Ošljaju za ganljive besede ob odprtem grobu. Hvala tudi pogrebcem iz Filovec.

Žalujoci vsi njeni

V SPOMIN

22. novembra bo minilo leto žalosti, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in opa

Viktor Jančar
iz Križevca pri Ljutomeru

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče, njegov grob pa krasite s cvetjem.

Vsi, ki smo te imeli radi

*Ko je srca bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le duša nemo vpije,
zakaj več tebe ni.*

V SPOMIN

Mineva žalostno leto, odkar nas je prezgodaj zapustila naša draga

Etelka Kolmanko
roj. Ficko, iz Korovec

Hvala vsem, ki se je spominjate in se ustavite ob njenem preranem grobu, prinašate cvetje in sveče.

Vsi njeni najdražji

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Anton Gerencner
iz Lendave

Lepo se zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala Lovski družini iz Dobrovnika, Zvezi borcev, Obrtni zbornici, delavcem Zdravstvenega doma Lendava, govornikom, darovalcem vencev in cvetja in za svete maše, pevcem iz Bogojine, sosedoma Sonji in Borisu za vsestransko pomoč pri bolniku. Hvala g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: žena Anica, hčerki Vera in Danica z družinama

*Skromno, tiho si živela,
za nas si delala in skrbeli,
srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

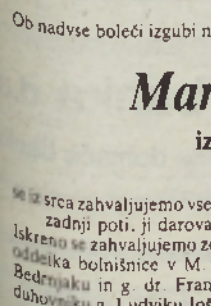
V SPOMIN

24. novembra mineva žalostno leto, odkar si nas zapustila, draga žena, mama, babica in sestra

Gizela Huber
iz Kruplavnika

Hvala vsem, ki se je spominjate in se ustavite ob njenem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoci vsi njeni

ZAHVALA

Ob nadvse boleči izgubi naše ljubljene žene, mame, stare mame in tašče

Marije Dervarič
iz Kruplavnika 85

Ob srca zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, ji darovali cvetje in vence, nam pa izrekli sožalje. Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega in infektivnega oddelka bolnišnice v M. Soboti, predvsem pa g. primariju dr. Jožetu Bedrnjaku in g. dr. Francu Štivanu. Pristna hvala evangeličanskemu duhovniku g. Ludviku Joštarju za izredno lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter predstavnici KS Grad g. Anici Kuzmič za besede slovesa ob odprtem grobu. Hvala tudi kolektivom Veletrgovine, Putrošnik, Temeljnega sodišča iz M. Sobote in Višjega sodišča iz Maribora, kakor tudi vsem sorodnikom, sosedom, posebno družini Pintarič, prijateljem in znancem ter vsem drugim, ki so se poklonili zadnjemu spominu nanjo.

Kruplavnik, 7. 11. 1993

Žalujoci vsi njeni

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša
od življenja.*

ZAHVALA

V tihem jesenskem večeru je v 61. letu nehalo biti srce dragega moža, očeta, brata in starega očeta

Evgena Svetca
iz Šalovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke in v druge namene ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala kolektivu Bostroja Gril Horvat iz M. Sobote, g. Kerčmarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke. Hvala tudi medicinskemu osebju internega oddelka.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci vsi tvoji najdražji

*Gospod je moja luč in moja rešitev,
koga bi se bal?
Gospod je varuh mojega življenja;
pred kom bi trepetal?* Psalm 26

V SPOMIN

23. novembra se spominjamo četrte obletnice smrti

Jožeta Šantaka
(roj. 2.2.1951, umrl 23.11.1989)

Združeni smo s teboj v molitvi.

Vsi tvoji

*Nazadnje mirno si zaspala,
čeprav v življenju mnogo si
gorja prestala.*

ZAHVALA

V 85. letu je zatisnila trudne oči dobra mama, tašča, stara mama in babica

Etelka Škalič
roj. Barbarič, iz Sebečevca

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste našo mamo spremljali k zadnjemu počitku, grob zasuli s cvetjem, darovali v dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje. Hvala g. duhovniku za besede slovesa, pevcem za odpete žalostinke, gasilec in sodelavkam Elze. Hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Sebečevci, Martjanci, 9. 11. 1993

Žalujoci hčerke z družinami

*Nekje v tebi je bolečina bila,
a zamahnila si z roko,
močnejša sem, zmagala bom,
pa vendar ni bilo tako.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice in tašče

Kristine Györek
iz Murske Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ji izkazali spoštovanje na njeni zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše, nam pa izrazili ustno ali pisno sožalje. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za besede slovesa in godbeniku za odigrano Tišino. Hvala tudi vsem sodelavcem DO Mura.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste jo spoštovali in imeli radi.

Žalujoci: otroci Marija, Milan in Vida z družinami, posebno pa tvoji vnuki Simon, Igor, Sašo, Aleš, Maja in Gabika

*Oh, kako boli, boli,
ko ljuba mama, hčerka,
babica več med nami ni.
Vso ljubezen si nam dala,
za vse, prav vse še enkrat hvala.*

ZAHVALA

Ob spoznanju, ko se zavedamo krute resnice, da smo se za vedno poslovili od naše drage

Magde Karas
iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, njenim sodelavcem in sosedom, ki so jo pospremili na njeni mnogo prerani zadnji poti, ji darovali prekrasne vence in šopke, nam pa izrazili ustno ali pisno sožalje. Hvala prim.dr. Š. Kousu in medicinskemu osebju kirurškega oddelka bolnice v M. Sobota za trud in nego med njeno boleznijo. Posebno se zahvaljujemo medicinski sestri Tanji Zrim in Deanu Serecu za humano in požrtvovalno pomoč, ki sta jo nudila naši bolni mami Magdi. Iskrena hvala župniku g. Režonju za opravljen lep pogrebni obred, g. Tonetu Ružiču za poslovilne besede ob odprtem grobu in g. Stevu za odigrano Tišino.

Žalujoci vsi njeni

DRAGI BABICI V SLOVO

Tvoji vnukiniji Iva in Sonja

Pred kratkim je teritorij Prekmurjsko-Prleške republike obiskala skromna upokojena komunistka (tam okrog 200.000 SIT) Sonja Lokar-Plakajoča, tista, ki je točila solze za jugopartijo. Prinesla je plakate proti Janševim tankom in pri tem izjavila: »Vedno sem vznemirljiva, ko vidim tankovsko cev, ker takoj pomislim na poslanstvo. Če bomo jokali, namesto da bi se vojskovali, miče nikoli ne bo napadel naše domovine. V skrajni sili pa se lahko damo ženske tudi posiliti, kajti napad je še vedno najboljša ABRAMBA.«

Janko Halb-Capone, potencialni poslanec SLS s Toplakovim mandatom v zadnjem hladnem žepu ter nekdanji poslanec, ki je edini Plečnikov kandidat pri načrtovanju zgradbe novega slovenskega parlamenta (predlagal je že uresničeno preureditev pisarnjav), je obrambnemu ministru Janši, ko je ta pred dnevi na mejnem prehodu Dolga vas prestopal madžarsko-slovensko mejo, raportiral: »Minister, na kraju, kjer prestopate mejo, je stranka SLS, pod katere praporom začasno nastopam, v času kmečke stavke uspešno prikazala uporabo traktorskih bojnih sredstev! S svojo oklepno enoto sem pripravljen prestopiti na vašo stran, če mi bo vaše ministristvo stalo ob strani pri ustanavljanju velike Gorčke občine.«

Direktor soboškega zdravstvenega doma Nace Gerič-Playboy je ob pomoči žene soboškega župana Gerenčerja, sicer pa računovodkinje v zdravstvenem domu, izvedel levi udar in svojim zaposlenim dodelil 30-odstotni stimulacijski dodatek, ki presega kolektivno pogodbo. »Zasebna praksa je začela dvigati glave in plače, vendar smo mi v združenem delu močnejši,« je izjavila Matjaž Zupanja.

Jože Hermann-Grossman, snemalec tv-slo se je zamaskiral v sneženega moža, ker hoče presenetiti prvo padajočo snežinko v letošnji zimi. Opremljen je z Žiškovo hitrostrelni kameri. Posnetek bo podlaga za televizijsko vremensko napoved za prihodnjo zimo.

Vodja prekmurjskih nacional-socialistov Vinko Belak-Hajl Vinči tako opisuje znak svoje stranke, ki se sestoji iz napisa NSZS na zemljepisni shemi Sloveniji, na mestu, kjer je Prekmurje in Prlekija, to je v slovenski »kurji glavici«, pa je narisan sonce. »Pravi trdi čvrsti dečki in prava jedra dekleta bodo zakorkala za nacionalnim svetlim soncem in naredila to kurjo deželo znova slovensko!«

»Ker se profesor slovensčine na naši šoli v skrbi za slovenski jezik bolj boji amerikanščine kot nemščine, ima raje dijakinje v »španarčah« kot v »kavbojkah«. Vse pa nismo takega mnenja. Nekatere mislimo, da nam od amerikanščine, ki je doma bolj daleč od nas, preti manjša nevarnost, poleg tega pa nam »španarce« slabše stojijo. Kaj mislite vi v Prezidiju, nam lahko pomagata rešiti ta spor?« Pismo s temle zagonetnim problemom so nam pisale dijakinje Srednje tekstilne šole v Soboti.

Prezidij v skrbi za mlado rast in zdravo prihodnost v imenu krvi in zemlje seveda naroča, da dijakinje v prihodnje nosijo samo krila ali povedano v jeziku »pristine domače kapljice«: »janke, džanke oziroma kikle.«

RESEDA IN KONJ

Radgonski mehurčki

Lepo pozdravljeni, dragi moji in vsi Martini in Poldeki, ki ste zadnje dneve slavili svoj god. Ni kaj, lepo je imeti tako ime, ko na tvoj dan vsi slavijo, sijejo in sejmarijo.

Ob moji dragoceni kavici sva gledala in poslušala, kaj se ob Martinu dogaja. Radgončan (Zdravja mu želimo!) je že skritiziral, da je tradicionalno martinovanje v Radgoni zamrlo. Škoda, pa vsi govorijo, da je letnik 1993 letnik stoletja. Kaj to pomeni, ne vem. Vem samo to, da je že sedem suhih let do konca tega stoletja in do konca tisočletja, in če bo bog dal, do moje zaslužene penzije.

Komu nameniti kritiko, da ni bilo martinovanja?

Radgonskim goricah, turističnemu društvu ali radgonski kulturi ali pa naši politiki, ki je lani Martina izkoristila za predvolilni boj in obljube. No, naš kanal (SRK 11) je nekaj pokazal iz Kovačeve kleti. Saj ne rečem, da ni bilo lepo, tudi poučno, še pesnika Manka Golarja so se spomnili, a kaj ko je to martinovanje samo za izbrance.

Dovolj, gremo k Leopoldu. To ti je praznik za Radgono. Kdor zamudi ta sejem, je mnogo zamudil. Marsikateraga politika, »občinarja« ali poslanca vidiš tam. V šotoru Združene liste je bilo toliko poslancev in drugih ljudi, da bi lahko naš župan (Kdo je že to?) sklical v tem šotoru zasedanje skupščine. Namesto sendvičev bi poslanci jedli dober srnjakov golaž. Golaža nisem dobila, dobila pa sem lectovo

srece.

Ja skupščina, čujem (prijateljica je vir mojih informacij), da bo danes zopet maraton. Rebalans proračuna je na dnevnem redu pa kup divjih stvari. Poslanke in poslanci pridite na skupščino. Mogoče vas bo s svojo navzočnostjo počastil tudi sam gospod državni svetnik, ki pa ni noben svetnik, kar se tiče dolgog do prijateljske sosednje Avstrije. Kaj ga novinarji toliko gnjavijo.

Gospod je v naše domovino spravil pol milijončka šilingov in kaj je to proti goram denarja, ki so iz Slovenije odšli v tujino. Če bi jaz imela kakšno besedo, bi ga postavili za imančnega svečovalca naši vladi. Jaj, ljubi bog, spet sem zašla v politične vode. Ugrizni se v jezi, draga moja. Pusti svetnika in oba naša poslanca, ki imajo takšne plače, da se ti v glavi zvrta. Kaj naj rečem, saj sem tudi jaz (skupaj z boni) dobila enako plačo kot gospod Feri Horvat. Samo mala razlika je: poslanec Feri je dobil plačo okoli 240.000 SIT v septembru 93 (deveti mesec), jaz pa plačo in bone okoli 240.000 SIT v devetih mesecih. Pomembno je, da sem zdrava. Sneg me ni presenetil. Tudi komunalcev ni (saj imajo mobil in so sneg pričakovali). Pohvala komunalcem, ki so končno odstranili tisto »zverženo« turistično tablo na avtobusni postaji in ogradili zelenico. Premika se na bolje (kakor za koga).

Zimski pozdrav vaša Radgonska klepetulja

En TOTI in TOTA iz Lotmerka

Ko je že kazalo, da se bodo stvari zaradi spominskih znamenj v lotmerski občini počasi umirjale, so povzdignili svoj glas borci in drugi, ki podobno mislijo kot oni. Nikakor niso za to, da bi bila na borčevskem (partizanskem) spomeniku v Lotmerki tudi tabla, ob kateri bi se lahko poklanjali tudi tistim, ki so bili sodelavci nemškega okupatorja in so jih zato

v povojnih »komunističnih« procesih obsodili na smrt. En TOTI misli, da bodo problemi tudi, če bodo tako spominsko tablo postavili kje drugje, ker se bodo ljudje potem razdelili na dva tabora. Kako pa potem to rešiti, bo TOTI še dobro premislil.

Ena TOTA pa se je zadnjič po dolgem času spet peljala po cesti Razkrižje-Mota-Cven-

-Krapje-Verzej. Ker malo slabše vidi, se ji je včasih zdelo, da jo je njen jeklen konjiček potegnil na kakšno njivo, saj jo je zanašalo in trosilo, da le kaj. Če je to ostalo še od tankov JLA, ki so leta 1991 prav tako tam prodirali proti Gornji Radgoni, bi po njenem morda lahko to cesto razglasili za kakšno spominsko pot. To bi jo hodilo gledat z vseh koncev naše države, kot smo nekoč drli po poti Avnoja! No, kljub vsemu se je TOTI uspelo srečno pripeljati v Verzej. Tudi tam je videla nekaj zanimivega, namreč tisto počitniško prikolico pri novem teniškem igrišču, na kateri na veliko piše SO LJUTOMER. Ali zato, da Verzejci ne bi pozabili, v kateri občini so še vedno, ali pa je v ozadju kaj drugega?

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti so prodajalci prejšnjo nedeljo pripeljali 21 vozil, prodali pa 3. Jugo 45, letnik 1985, s 84.000 prevoženimi kilometri, je zamenjal lastnika za 1.800 DEM; jugo 55, letnik 1991, s 31.000 prevoženimi kilometri, za 5.200 DEM; in renault 11 GTL, letnik 1987, s prevoženimi 6600 kilometri, za 700.000 SIT.

Znamka avtomobila	Letnik	Prevoženih km	Cena
Ford Sierra 1.6	1984	108.000	7.500 DEM
Renault 18 TLJ	1983	117.000	3.500 DEM
Renault 4 TL	1979	116.000	800 DEM
Renault 5 Campus	1992	18.000	12.300 DEM
Škoda Favorit	1991	23.000	9.600 DEM
Opel Kadett 1.6 D	1986	87.000	10.000 DEM
Jugo Florida 1.4	1991	25.100	8.700 DEM
Jugo 55 kořal	1988	60.000	4.300 DEM
Zastava 101 GTL	1984	93.000	1.200 DEM
Zastava 750 SE	1983	79.000	1.000 DEM
Lada 1500	1981	105.000	1.500 DEM

Cene sadja in zelenjave

	Tržnica Osred.	
	Murska Sobotna	Ljublj. Zelenjava
Jabolka	60,00	60,00
Pomaranča	140,00	120,00
Grozđje	140,00	150,00
Limone	140,00	110,00
Banane	110,00	90,00
Hruške	100,00	100,00
Krompir	30,00	35,00
Solata	100,00	100,00
Zelje	30,00	30,00
Čebula	35,00	40,00
Česen	250,00	240,00
Korenje	80,00	110,00
Cvetoča	160,00	100,00
Paradižnik	190,00	110,00
Paprika	190,00	120,00
Kumare	130,00	150,00
Jajca	10,00	10,00
O. Jadrca	800,00	700,00

ZVEZDA MURSKA SOBOTA, d.o.o.

PRODAJNI CENTER – DISKONT

Markišavska 1

PRAZNIČNA PONUDBA
Posebno ugodne – nizke cene!

LAŠKI RIZLING	0,75	220,00 SIT
SAUVIGNON	0,75	264,00 SIT
CHARDONNAY	0,75	264,00 SIT
DARILNI KARTON	2 x 0,75	638,00 SIT
ZLATA		
RADGONSKA PENINA	0,75	880,00 SIT
GRAJSKI BISER	0,75	297,00 SIT
RUM	1/1	237,60 SIT
KIVI, LIKER	0,70	360,00 SIT
MINERALNA VODA	1/1	40,70 SIT
ŠUM PET	1,5	81,72 SIT
SWING PET	1,5	107,94 SIT
PEPSI PET	1,5	125,88 SIT
PIVO ZLATOROG	0,5	51,24 SIT
SIRUP, ORANŽA, MANDARINA	1/1	176,40 SIT

EPIGRAMI

I. Peterle in mala plastika

Peterleta ni v Soboto zvalila mala plastika, pač pa velika poltlika.

II. Prenovitelji in Nato

Bolj kot Severno-atlantska zveza prenovitelje vleče Jugo-naveza.

Tine Mlinarič

Lendavski pereci

Znanec Geza me vprašal, v kateri občini bi rajši živel: v lendavski, gaberski, črenšovski, turniški ali v dobrovniški. Zdrnil sem se, saj nisem mogel verjeti, da bomo imeli v tem dolnjem koncu Prekmurja toliko občin. Potem pa sem začel študirati materiale, v katerih piše, kakšne interese morajo občine »zasledovati«. Za kmalu sem ugotovil, da bo pet občin za naše kraje veliko premalo in da bi jih potrebovali najmanj osemnajst, kolikor je krajevnih skupnosti.

Poglejte, ljubi moji! A je še kje kaka vasica, ki ne bi imela vsaj ene okrepčevalnice, v večjih vaseh pa jih je tako in tako kar nekaj? Če boste rekli, da je, potem vas moram takoj popraviti: vasica brez uradnega lokala ima vsekakor »pinteš« ali pa »sekična bar«, kot ga imajo občasno na robu velikega mesta Sobote. Kar zadeva gostinsko ponudbo torej ni problema. Enako je s trgovinami. Samo naokrog se je treba obzreti in videli boste »pajzeli« tu, »pajzeli« tam. Gostinsko-trgovske infrastrukture potemtakem ne manjka.

Osnovno šolstvo. Časi, ko je en učitelj učil od prvega pa tja do četrtega razreda, so minili. Tudi tisti, ko se »školnik« ni mogel preživljati s plačo, ampak je moral še kmetovati ali pa so mu naturalije prinašali starši otrok. Zgradili smo veliko novih učiln, to pa predvsem zato, ker je naše območje dvojezično. Občina v vsaki od sedanjih osemnajstih krajevnih skupnosti ima vse možnosti tudi zaradi rešene šolske problematike.

Kdo bo direktor lendavskega zdravstvenega doma, se še ne ve. To je dobro, saj če bomo imeli pet ali celo osemnajst občin, potem bomo ja strmeli k temu, da sedanje zdravstvene postaje prerastejo v zdravstvene domove, ti pa brez direktorice ne bodo mogli funkcionirati. Sedanjim preveč kandidatom za lendavski zdravstveni dom se torej obeta stolček v zdravstvenem domu kje drugje, na primer v Orešju.

Telefoni so sicer huda konkurenca vaškim klepetuljam, saj glas po žici teče hitreje kot pa iz ust v uho in dalje spet iz ust v naslednje uho. To (telefoni) pa je dobro, saj je spet izpolnjen pogoj za novo občino: razvita komunikacijska infrastruktura. V zvezi s tem naj še povem, da imajo kraji, prihodnji sedeži osemnajstih občin, tudi omrežje za redne in interne tv-sigale, zato je obveščnost na vrhuncu. Tudi to je nekaj, da zveš, kdaj Ta in Ta praznuje god ali rojstni dan, saj si lahko prepičan, da bo ta dan »častil«.

V naših krajih, prihodnjih sedežih osemnajstih občin, imamo nogometne klube. Zdad se fantje nič več ne »stihajo« po gasilskih veselicah, se ne mlatijo več s koli, ampak brcajo v usnjeno kroglo in si tako dajejo duška. Nič zato, če kak igralec dobi brco v jajca, saj je zdravstveni dom blizu, okrajna bolnica v Lendavi pa tudi ne bo daleč. Tega, kjer boli, pa tudi ne bo treba reči po slovensko-madžarsko oziroma madžarsko-slovensko, saj so moda med nogami.

Banka. Še sreča, da imajo naše babice in dedki francoske in starostne pokojnine. Dobro je, ker imajo vnuke, ki imajo račun denar, zato veliko prihrankov za v banko ne ostane. Banka zato ni bo ravno nujna. Tudi zato ne, ker starejši ljudje bolj zaupajo svojim omaram, jogijem... mladi pa tako in tako nimajo »penze«, hitro poidejo za priboljške, bencin...

Občina naj bi imela vse, kar je potrebno, za požarno varnost in civilno zaščito. Ta pogoj izpolnjujejo vse vasi in vasice, saj en povsod požarniki, ki pridno gasijo žego; ko pa kje zagori, pa jih je toliko, da bi uspešno pogasili že, če bi izvezli »tuleke«.

NACI

Turnišče: cene pujskov

Prejšnji četrtek so pripeljali rejci na sejem 87 pujskov, ki so bili stari od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Stali so od 7.000 do 11.000 tolarjev. S pomembno se je tako dvignila tudi cena, kupci pa so kupili 35 živali.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek ob sedmih, prodajalci pa morajo imeti s sabo veljavne živinske potne liste.

120 let tradicije Pomurska banka d.d. Vaša domača banka

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 16. novembra 1993, tečajji veljajo od 17. 11. 1993 od 00.00.

Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 16. novembra 1993 od 00.00.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.052.3428	1.052,00	1.062,00
Francija	100	2.125.0369	2.105,00	2.175,00
Nemčija	100	7.406.4418	7.480,00	7.628,00
Italija	100	7.5040	7.43	7,71
Švica	100	8.369.8997	8.290,00	8.590,00
ZDA	1	124.7196	124,80	128,10

V naših enotah smo začeli uvajati **ZELENO ČRTO – POLJE DISKRETNOSTI**, ki zagotavlja, da boste pri bančnem okencu vedno sami. Tam, kjer je zelena črta zarisana, prisostite Vi. Hvala za sodelovanje.